

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

**JANDARMA ASTSUBAY MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN
YAZILI ANLATIMLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
Demet KARDAŞ**

**TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. Murat ÖZBAY**

ANKARA–2007

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Demet KARDAŞ'a ait **“Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Yazılı Anlatımları Üzerine Bir Araştırma”** başlıklı çalışma, jürimiz tarafından Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Başkan : Prof. Dr. Murat ÖZBAY

.....

Üye: Yrd. Doç. Dr. Hayati AKYOL

.....

Üye: Yrd. Doç. Dr. Asiye DUMAN

.....

ÖZET

JANDARMA ASTSUBAY MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN YAZILI ANLATIMLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Demet KARDAŞ

Yüksek Lisans- Türkçe Eğitimi ABD

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Murat Özbay

Aralık - 2007

Bu araştırma, Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki bilgi ve beceri düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada, Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu 2006-2007 eğitim öğretim yılı 1. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu 130 öğrencinin yazılı anlatımları incelenmiştir.

Bu araştırmada öğrencilerden kendilerine verilen 15 konudan birini seçerek bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Öğrencilerin yazılı anlatımları; anlatım bozukluğu, imla ve noktalama hataları açısından değerlendirilmiştir.

Öğrencilerin yazmış oldukları cümleler, 13 türde anlatım bozukluğu başlığı altında değerlendirilmiştir: *Yanlış anlamda kullanılan sözcükler* %6.37; *gereksiz sözcük kullanımı* %5.59; *gereksiz tekrarlar* %8.49; *deyim ve atasözü yanlışları* %2.12; *cümlelerin öğelerinin yanlış sıralanışı* %5.98; *öge eksikliği* %13.89; *mantık yanlışları* %19.49; *özne-yüklem uyumsuzluğu* %2.31; *tamlama yanlışlığı* %14.47; *gereksiz kip ve kişi ekleri* %2.31; *eksik veya yanlış ek kullanımı* %13.32; *zamir belirsizliği* %4.24; *çatı uyumsuzluğu* %1.35 olarak belirlenirken öğrencilerin yazılı ifadelerinde 518 anlatım bozukluğu cümlesi tespit edilmiştir.

Örnekleme oluşturan 130 öğrencinin yazılı anlatımlarındaki cümleler, 11 türde imla kuralı açısından incelenmiştir. Bunlar: *Bağlaç olan da, de ile hâl eki olan “-de” nin yazımı* %38.28; *bağlaç olan ki ile ilgi zamiri olan “-ki” nin yazımı* %7.53; *bağlaç olan ne... ne... 'nin yazımında hiç hataya rastlanmamıştır. Soru ekinin yazımı* %1.42; *sayıların yazımı* %1.22; *büyük-küçük harflerin yazımı* %25.45; *birleşik kelimelerin yazımı* %22.6; *deyimlerin yazımı* %0.2; *ikilemelerin yazımı* %0.4; *alıntı kelimelerin yazımı* %2.44; *kısaltmaların yazımı* %0.4 olarak belirlenirken öğrenciler kompozisyonlarında 491 imla hatası yapmıştır.

Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımları, noktalama işaretlerinin metinde doğru konulması bakımından incelenmiştir: *Nokta* %10.37; *virgül* %26.4; *noktalı virgül* %17.92; *iki nokta* %8.49; *üç nokta* %2.83; *soru işareti ile ilgili yanlışlar* %3.77’dir. *Ünlem işareti ile ilgili yanlışlar*: Bu noktalama işaretinden hiç hata yapılmamıştır. *Kısa çizgi ile ilgili yanlışlar* %0.9; *tırnak işareti* %4.71; *kesme işareti* %24.52’dir. *Hece yapısı ve satır sonlarında kelimelerin bölünmesi*: Bununla ilgili hatalı bir cümleye rastlanılmamıştır. Öğrencilerin yazılı anlatımlarında 106 noktalama hatasına rastlanmıştır.

Çalışmada elde edilen bulgular ışığında, Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinin (imla, noktalama ve anlatım bozukluğu) geliştirilmesine yönelik çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yazılı anlatım, imla, noktalama, anlatım bozukluğu.

ABSTRACT

This research is prepared to determine the narration knowledge and experience level of the students of Gendarmerie NCO Vocational High School.

In the search, the written works of the 130 first grade cadets in Gendarmerie NCO Vocational High School in 2006-2007 education season are investigated.

In this research, the students are to write a composition choosing a subject from the 15 subjects given to them. The narration of the students was evaluated by the criteria of expository, dictation and punctuation mistakes.

The sentences written by the students were evaluated using 13 titles of expository mistakes: %6.37 the words used in wrong meanings; %5.59 using of useless words; %8.49 unnecessary repeating; %2.12 wrong using of idioms and proverbs; %5.98 wrong rows of the elements of the sentence; %13.89 lack of an element in the sentence; %19.49 logical mistakes; %2.31 subject-verb disagreement; %14.47 misusing of clauses; %2.31 unnecessary affixes of moods and personal; %13.32 lack or wrong using of affixes; %4.24 non-determination of pronouns; %1.35 disagreement of active-passive and causatives. It was realized that the students made mistakes 518 times.

The sentences in students' narration were examined by the criteria of 11 dictation mistakes: %38.28 writing of “-de” affix (confusing of conjunction “-de” and state affix “-de”) %7.53 misusing of “-ki” (conjunction or affix “-ki”); no mistake in the using of “neither...nor” (ne...ne); %1.42 writing of question affix; %1.22 writing of numbers; %25.45 writing of capital letters; %22.6 writing of compound words; %0.2 writing of idioms; %0.4 writing of repeating words; %2.44

writing of the words taken from a foreign language; %0.4 writing of abbreviations. It was realized that the students made 491 times dictation mistakes.

The sentences written by the students were evaluated according to the punctuation mistakes: % 10.37 using of full-stop; %26.4 comma; %17.92 semi colon; %8.49 two dots; %2.83 three dots; %3.77 using of question mark; no mistake in using of exclamation mark; %0.9 using of short line (the line used in two words); %4.71 using of quotation mark; %24.52 apostrophe mark; no mistake in cutting the words at the end of the line and structure of syllable. It was realized that the students made 106 times punctuation mistakes.

In this research, using the information obtained by the research, various suggestions were given to improve the written exposition skills of the students (dictation, punctuation, expositional mistake).

The key words: narration, dictation, punctuation, expositional mistakes.

ÖN SÖZ

Dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan en temel araçtır. İnsanlar duygu, düşünce ve hayallerini dil aracılığıyla aktarırlar. Dil, bireyin toplum içerisinde sağlıklı iletişim kurmasında büyük rol oynar. Dilin, iletişim aracı olması önemli özelliklerindendir.

Dilin bir başka önemli özelliği de topluma millet olma şuuru kazandırmasıdır. Bireyler sahip oldukları ortak değerlerle millet haline gelir. Bu ortak değerler kültür olarak adlandırılır. Milletler, tarih boyunca edindikleri kültürel birikimlerini gelecek kuşaklara aktararak devamlılıklarını sağlamışlardır. İnsanlar kültürlerini aktarabilmek için çeşitli yollar bulmuşlardır. Bu yollardan en önemlisi kalıcılık ve aktarıcılık özelliğiyle yazıdır. Bir yazı tüm dünyaya yayılabileceği gibi nesillerden nesillere de aktarılabilir. Bu nedenle yazı, hem birey hem de millet için önemlidir.

Yazı, günlük hayatta sıkça kullanılan bir aktarım aracıdır. Yazının anlaşılabilmesi şüphesiz doğru anlatım ve yazıma bağlıdır. İletişimin hızla değiştiği ve geliştiği günümüzde meslek grubuna bakılmaksızın her bireyin dili, doğru ve etkili kullanması gerekir. Bir doktor reçetesini; avukat savunmasını; hâkim hükmünü; gazeteci köşe yazısını; bir kolluk görevlisi olay yerinde tutacağı tutanağı yazarken dilin kurallarını uymalıdır.

Bu nedenle, Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri üzerine yapılan bu araştırma, Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatım bilgi ve beceri düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatım bilgi ve beceri düzeylerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırmanın, I. Bölümünde problem durumu, araştırmanın; amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları, temel kavramlar ve

ilgili araştırmalar üzerinde durulmuştur. II. Bölümde araştırmanın; yöntemi, evreni ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi anlatılmıştır. III. Bölümde yazılı anlatımın (kompozisyon) unsurları ile bu unsurlarda bulunması gereken özellikler, imla kuralları, noktalama işaretleri ve anlatım bozuklukları açıklanmıştır. IV. Bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular ve bulgular ışığında ulaşılan yorumlar ortaya konulmuştur. Ayrıca öğrencilerin yazılı anlatımda karşılaşılan hatalı cümlelerden örneklere de yer verilmiştir. V. Bölümde ise araştırmada elde edilen bulgulara göre sonuç ve öneriler yer almıştır.

Bu araştırmanın başından sonuna kadar bana daima yol gösteren, ilgi ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Murat ÖZBAY’a, verilerin değerlendirilmesi kısmında yardımlarını esirgemeyen Yrd. Doç. Dr. Ayřegöl ALAZ’a, yardım ve destekleriyle her zaman yanımda olan arkadaşım Ruziye ÇAKIR ve biricik kardeşim Dođuř Murat KARDAş’a teşekkür ederim.

Demet KARDAş

Ankara 2007

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR CETVELİ	xi
TABLolar CETVELİ	xii
ŞEKİLLER CETVELİ	xiv
I. BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM DURUMU	1
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	4
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	5
1.4. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI	7
1.5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	7
1.6. TEMEL KAVRAMLAR	7
1.7. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	10
2. BÖLÜM.....	14
YÖNTEM.....	14
2.1. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	14
2.2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	14
2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	21
2.4. VERİLERİN TOPLANMASI.....	22
2.5. VERİLERİN ANALİZİ.....	22
3. BÖLÜM.....	24
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	24

3.1. YAZILI ANLATIM	24
3.1.1. Yazılı Anlatımın Unsurları.....	26
3.1.1.1. Konu.....	26
3.1.1.2. Plan.....	27
3.1.1.3. Başlık	29
3.1.1.4. Kelime	30
3.1.1.5. Cümle	31
3.1.1.6. Paragraf	32
3.2. YAZIM (İMLA).....	33
3.3. NOKTALAMA İŞARETLERİ	34
3.4. ANLATIM BOZUKLUĞU	35
4. BÖLÜM.....	40
BULGULAR VE YORUMLAR	40
4.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME DAİR BULGU VE YORUMLAR	40
4.2. İKİNCİ ALT PROBLEME DAİR BULGU VE YORUMLAR	43
4.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME DAİR BULGU VE YORUMLAR	45
4.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME DAİR BULGU VE YORUMLAR.....	47
4.5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME DAİR BULGU VE YORUMLAR	49
4.6. ALTINCI ALT PROBLEME DAİR BULGU VE YORUMLAR	51
4.7. YEDİNCİ ALT PROBLEME DAİR BULGU VE YORUMLAR.....	53
4.8. YAZIM HATALARI	54
4.8.1. Bağlaç Olan da, de ile Hâl Eki Olan “-de” nin Yazılışıyla İlgili Hatalar.....	54
4.8.2. Bağlaç Olan ki ile İlgi Zamiri Olan “-ki” nin Yazılışıyla İlgili Hatalar.....	55
4.8.3. Bağlaç Olan ne... ne... 'nin Yazılışıyla İlgili Hatalar.....	55
4.8.4. Soru Eki mı, mi, mu, mü'nün Yazılışıyla İlgili Hatalar	55
4.8.5. Sayıların Yazılışıyla İlgili Hatalar	56
4.8.6. Büyük-Küçük Harflerin Yazılışıyla İlgili Hatalar.....	56
4.8.7. Birleşik Kelimelerin Yazılışıyla İlgili Hatalar	57
4.8.8. Deyimlerin Yazılışıyla İlgili Hatalar.....	57
4.8.9. İkilemelerin Yazılışıyla İlgili Hatalar	57
4.8.10. Alıntı Kelimelerin Yazılışıyla İlgili Hatalar	57

4.8.11. Kısaltmaların Yazılışıyla İlgili Hatalar	58
4.9. NOKTALAMA HATALARI	58
4.9.1. Nokta İle İlgili Hatalar	58
4.9.2. Virgül İle İlgili Hatalar.....	59
4.9.3. Noktalı Virgül İle İlgili Hatalar	60
4.9.4. İki Nokta İle İlgili Hatalar.....	60
4.9.5. Üç Nokta İle İlgili Hatalar	60
4.8.6. Soru İşareti İle İlgili Hatalar	61
4.9.7. Ünlem İşareti İle İlgili Hatalar	61
4.9.8. Kısa Çizgi İle İlgili Hatalar	61
4.9.9. Tırnak İşareti İle İlgili Hatalar	61
4.9.10. Kesme İşareti İle İlgili Hatalar	62
4.9.11. Hece Yapısı ve Satır Sonunda Kelimelerin Bölünmesi İle İlgili Hatalar.....	62
4.10. ANLATIM BOZUKLUKLARI.....	63
4.10.1. Yanlış Anlamda Kullanılan Sözcükler.....	63
4.10.2. Gereksiz Sözcük Kullanımı	64
4.10.3. Gereksiz Tekrarlar.....	65
4.10.4. Deyim ve Atasözü Yanlışları	67
4.10.5. Cümlelerin Ögelerinin Yanlış Sıralanışı	67
4.10.6. Öge Eksikliği.....	69
4.10.6.1 Yüklem Eksikliği	69
4.10.6.2 Özne Eksikliği.....	69
4.10.6.3 Nesne Eksikliği	70
4.10.6.4 Dolaylı Tümleç Eksikliği	70
4.10.6.5 Zarf Tümleci Eksikliği	70
4.10.7. Mantık Yanlışları	70
4.10.8. Özne-Yüklem Uyumsuzluğu.....	72
4.10.9. Tamlama Yanlışları.....	73
4.10.10. Gereksiz Kişi ve Kip Ekleri	74
4.10.11. Eksik veya Yanlış Ek Kullanımı	75
4.10.12. Zamir Belirsizliği	76
4.10.13. Çatı Uyumsuzluğu.....	76

4.10.14. Muğlak İfadeler	77
5. BÖLÜM.....	79
SONUÇLAR VE ÖNERİLER	79
5.1. SONUÇLAR.....	79
5.2. ÖNERİLER	82
KAYNAKÇA	84
EKLER.....	89
EK: 1) ÇALIŞMANIN UYGULANABİLMESİ İÇİN GEREKLİ İZİN BELGESİ.....	89
EK: 2) ÖĞRENCİ BİLGİ TOPLAMA FORMU	90
EK: 3) JAMYO ÖĞRENCİLERİNE YAZDIRILACAK KOMPOZİSYON KONULARI.....	92
EK: 4) JAMYO ÖĞRENCİLERİNİN YAZILI ANLATIMLARINDAN ÖRNEKLER	94

KISALTMALAR CETVELİ

AÜ	:	Atatürk Üniversitesi
AİBÜ	:	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
AKÜ	:	Afyon Kocatepe Üniversitesi
SDÜ	:	Süleyman Demirel Üniversitesi
İÜ	:	İnönü Üniversitesi
SÜ	:	Sakarya Üniversitesi
GÜ	:	Gazi Üniversitesi
s.	:	sayfa
S.	:	sayı
vb.	:	Ve benzeri
vd.	:	Ve diğerleri
vs.	:	Ve saire
JAMYO:		Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu
TDK	:	Türk Dil Kurumu

TABLOLAR CETVELİ

Tablo 2.1: Çalışmanın Örneklemi.....	15
Tablo 4.1: JAMYO Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Yaptıkları Anlatım Bozukluklarının Anlatım Bozukluğu Türlerine Göre Betimsel İstatistik Tablosu.....	40
Tablo 4.2: JAMYO Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Rastlanan Anlatım Bozukluklarının Okuma Alışkanlığına Bağlı Olarak Değişimini Gösteren “t”Testi.....	43
Tablo 4.3: JAMYO Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Rastlanan Anlatım Bozukluklarının Mezun Olunan Lise Türüne Bağlı Olarak Değişimini Gösteren “t”Testi.....	43
Tablo 4.4: JAMYO Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Yaptıkları İmla Hatalarının İmla Hatası Türlerine Göre Dağılımını Gösteren Betimsel İstatistik Tablosu.....	44
Tablo 4.5: JAMYO Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Rastlanan İmla Hatalarının Okuma Alışkanlığına Bağlı Olarak Değişimini Gösteren “t”Testi	46
Tablo 4.6: JAMYO Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Rastlanan İmla Hatalarının Mezun Oldukları Okula Bağlı Olarak Değişimini Gösteren “t”Testi.....	47
Tablo 4.7: JAMYO Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Yaptıkları Noktalama Hatalarının Türlerine Göre Dağılımını Gösteren Betimsel İstatistik Tablosu.....	48

Tablo 4.8: JAMYO Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Rastlanan Noktalama Hatalarının Okuma Alışkanlığına Bağlı Olarak Değişimini Gösteren “t”Testi.....	50
Tablo 4.9: JAMYO Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Rastlanan Noktalama Hatalarının Mezun Oldukları Okula Bağlı Olarak Değişimini Gösteren “t”Testi.....	51
Tablo 4.10: JAMYO Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Kurallarını Uygulama Sırasında Yaptıkları Yanlışlık Türlerinin Dağılımını Gösteren Betimsel İstatistik.....	52

ŞEKİLLER CETVELİ

Şekil 2.1: Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu.....	15
Şekil 2.2: Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu.....	16
Şekil 2.3: Öğrencilerin Lise Türü Mezuniyet Durumu.....	16
Şekil 2.4: Öğrencilerin Yayın Takip Durumu.....	17
Şekil 2.5: Öğrencilerin Günlük Tutma Durumu.....	17
Şekil 2.6: Öğrencilerin Ders Dışında Yazı Yazma Durumu....	18
Şekil 2.7: Okulda Kitap Okuma Saatlerinin Düzenlenme Durumu.....	18
Şekil 2.8: Öğrencilerin Evlerinde Kütüphane Olma Durumu.....	19
Şekil 2.9: Öğrencilerin Kendilerine Ait Kütüphanesi Olma Durumu.....	19
Şekil 2.10: Öğrencilerin Ders Kitabı Dışında Kitap Okuma Durumu	20
Şekil 2.11: Öğrencilerin Kitap Okuma Sıklığı.....	20
Şekil 2.12: Öğrencilerin Kompozisyon Konusu Seçimi.....	21

I. BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın; amacı önemi, varsayımları, sınırlılıkları, temel kavramlar ve ilgili araştırmalar yer almıştır.

1.1.Problem Durumu

Dil, insanların meramlarını anlatmak için kullandıkları bir işaretler sistemidir (Banguoğlu 1990: 9).

“Dil, insanlar arasında karşılıklı haberleşme aracı olarak kullanılan; duygu, düşünce ve isteklerin ses, şekil ve anlam bakımından her toplumun kendi değer yargılarına göre şekillenmiş ortak kurallarının yardımı ile başkalarına aktarılmasını sağlayan, seslerden örülü çok yönlü ve gelişmiş bir sistemdir (Korkmaz 1992: 43).”

Toplumun bütün bireyleri düşüncelerini, duygularını dinleyenlere ya da okuyanlara iletmek; dinleyen ya da okuyan ise, verilmek istenen mesajı almak amacındadır. Bu nedenle dil, toplumu oluşturan bireyler arasındaki en önemli iletişim aracıdır. Dil becerileri gelişmiş olan bireyler, toplum içinde başarılı sayılırlar.

Dil becerileri gelişmemiş kişiler ise toplumun diğer bireyleri ile sağlıklı bir iletişim kuramayabilir. Çünkü bu kişiler, düşüncelerini doğru ve açık bir şekilde ifade edemedikleri gibi anlatılanları da doğru ve net bir şekilde algılayamaz ve anlayamazlar. Kişinin iletişim yeteneği büyük ölçüde onun iletişim aracı olan dili kullanabilme becerisi belirler(Tekin, 1980: 17). Dil becerilerinin kazandırılması dil

derslerine bağlıdır. Dil dersleri, bütün dersler için gerekli ve önemlidir. Bu nedenle Türkçe dersleri bilgi değil beceri dersidir. Bu yönüyle Türkçe dersi, bütün dersler içinde farklı bir yere sahiptir.

Dil eğitiminin temel hedefi, bireylerin niteliklerini çağın gereklerine uygun olarak geliştirmektir. Bu temel hedefe ulaşmak için disiplinler arası çalışmalara ağırlık verilir. Gelişmiş ülkelerde bu hedeflere ulaşabilmek için farklı disiplinlerden yararlanma yolları aranmaktadır. Bu amaçla psikoloji, sosyoloji, nöroloji ve davranış bilimleri alanlarında ortaya konulan gelişmeler dil öğretimine uygulamalı olarak yansıtılmaya başlanmıştır (Özbay, 2003: 4).

Dil eğitimi önce ailede başlar. Ebeveynler sahip oldukları bilgi ve beceri düzeyinde çocuklarına dil becerisi kazandırır. Ailede başlayan eğitim okullarda belirli bir sistem dâhilinde daha düzenli ve daha kontrollü olarak devam eder. Dil eğitimine bütün ülkelerde önem verildiği gibi ülkemizde de önem verilmektedir. Bu nedenle çağın gereklerine uygun eğitim programları uzmanlarca hazırlanmaktadır.

İlköğretim Okulları Türkçe Eğitim Programı'nda bir dili kazanmış sayılmak için, duygu ve düşüncelerin sözlü ya da yazılı olarak o dilde ifade edilmesi gerektiği belirtilmiştir (MEB, 2000: 7).

Bireye kazandırılmak istenen yazılı anlatım becerisi, öğretim programlarında hedeflenen davranışlar arasında önemli bir yere sahiptir. Türk Dili dersinin yazma ile ilgili işlevini ifade etmek amacıyla Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulunun Türk Dili Dersi Öğretim Programında; yazılı anlatım, anlatım bozuklukları, yazım kuralları ve noktalama işaretleri ile ilgili hedefler şöyle tespit edilmiştir:

1. Yazılı Anlatım:

- a. Kompozisyonda plan, plan yapmanın yararları ve yazılarda uygun sözcüğün seçilmesi, sözcüklerin gerçek ve mecazi anlamda kullanılması ve sözcüklerin kullanılışlarına göre çeşitlerini kavrayabilmek.
- b. Paragrafın özellikleri ve paragrafta biçimi kavrayabilmek.

- c. Kompozisyon kavramının tanımı ve çeşitleri ile yazılı kompozisyon ve sözlü kompozisyonu kavrayabilmek.
- d. Etkili yazabilmek ve konuşabilmek için gerekli özellikleri kavrayabilmek.
- e. Yazılı kompozisyon türlerinden olan; mektup, dilekçe, fıkra, makale, deneme, eleştiri, anı, biyografi, gezi, söyleşi, nutuk, röportaj, rapor, roman, hikâye ve tiyatro gibi türleri özellikleri ile birlikte kavrayabilmek.
- f. Yazılı anlatım (üslup) türleri (hikâye etme, açıklamalı anlatım, tasvir yoluyla anlatım, ispatlama yoluyla anlatım, konuşmalı anlatım, manzum anlatım)'ı örnekleriyle birlikte ve uygulamalı olarak yapabilmek. Şekil ve cümle bilgisi ile ilgili kusurların neler olduğunu kavrayabilmek.

2. Anlatım Bozuklukları:

- a. Şekil ve cümle bilgisi ile ilgili anlatım kusurların neler olduğunu kavrayabilmek.
- b. Sözcük gruplarında eksiklik, fazlalık, mantık ilkelerine aykırılık vb. bozuklukların neler olduğunu öğrenebilmek.
- c. Cümle gruplarında eksiklik, fazlalık, mantık ilkelerine aykırılık vb. bozuklukların neler olduğunu öğrenebilmek.
- d. Anlatım bozuklukları ile ilgili örnek çözümlemeler yapabilmek.

3. Yazım Kuralları:

- a. Yazım kurallarıyla ilgili kuralların neler olduğunu örnekleriyle birlikte kavrayabilmek.
- b. Dilimizi doğru ve güzel yazmanın anahtarı olan yazım kurallarının önemini uygulamalı olarak kavramak.

4. Noktalama İşaretleri:

Noktalama işaretleri ile ilgili kuralların neler olduğunu örnekleriyle birlikte kavrayabilmek. (JAMYO 2007-2008 Akademik Yılı Öğretim Program ve Planları, s: 2C2-2)

Eğitim- öğretimin her kademesinde yazılı anlatım becerisinin tam ve doğru olarak öğretilmiş olması gerekmektedir. Bu beceri sadece Türkçe öğretimiyle uğraşanlar için önemli olmamalıdır. Hangi meslek grubundan olursa olsun bireylerin etkili bir iletişim için Türkçeyi doğru ve etkili kullanması gerekir. Bu çerçevede Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerinin incelenmesi ve geliştirilmesi gerekli görülmektedir. Bütün bunlardan hareketle problem cümlesi şöyle belirlenmiştir: “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yaptıkları imla, noktalama hataları ve anlatım bozuklukları nelerdir?”

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarını imla, noktalama ve anlatım bozukluğu açısından incelemektir. Bu genel amacı gerçekleştirebilmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında ne tür anlatım bozukluklarına rastlanmaktadır?
2. Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında rastlanan anlatım bozuklukları;
 - a. Okuma alışkanlıklarına,
 - b. Mezun oldukları lise türlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
3. Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencileri yazılı anlatımlarında ne tür imla hataları yapmaktadırlar?

4. Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yaptıkları imla hataları;
 - a. Okuma alışkanlıklarına,
 - b. Mezun oldukları lise türlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencileri yazılı anlatımlarında ne tür noktalama hataları yapmaktadırlar?
6. Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yaptıkları noktalama hataları;
 - a. Okuma alışkanlığına,
 - b. Mezun oldukları lise türlerine göre değişiklik göstermekte midir?
7. Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencileri yazılı anlatım kurallarını ne ölçüde uygulamaktadırlar?

Yukarıda ifade edilen alt problemlerin değerlendirilmesi sonucunda Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki imla, noktalama ve anlatım bozukluğu bilgi ve beceri düzeyleri tespit edilmiştir.

1.3. Araştırmanın Önemi

İletişimin hızla yaygınlaştığı ve geliştiği günümüzde kendini yazılı ve sözlü olarak ifade etmenin önemi iyice artmaktadır. İnsanlar günlük hayatta dili, doğru kullandıkları ölçüde başarılı olurlar. Bir öğretmen bilgisini aktarabildiği kadarıyla başarılı sayılır. Kendini doğru ve etkili biçimde ifade edebilme bazı meslek gruplarında daha çok önem kazanmıştır. İncelediği olayı, dilin kurallarına göre yazıya aktaramayan bir kolluk görevlisi, görevini yerine getirmede başarılı sayılmaz. “Hangi sahada olursa olsun başarılı olabilmek için iyi bir dil eğitimine ihtiyaç vardır.”(Özbay, 2000:46)

Türkçe eğitimi bilgi aktarımı değil bir beceri kazandırma etkinliğidir. Dil eğitiminden amaç, dilin doğru ve düzgün bir şekilde sözlü ve yazılı anlatımda kullanılmasını sağlamaktır. Yazılı ve sözlü anlatım becerisinin istenen düzeye ulaşabilmesi için dil kurallarının uygulanabilmesi gerekir.

Bilindiği gibi dil eğitiminin amacı, temel dil becerileri olan anlama (okuma, dinleme) ve anlatmayı (konuşma, yazma) geliştirmektir. Anlamada önemli olan, okunan ve dinlenenin doğru anlaşılması; anlatmada önemli olan ise anlatılmak istenenin etkili ve doğru bir biçimde ifade edilmesidir.

Çalışmanın temelini; yazılı anlatıma esas olan ve konu bütünlüğü taşıyan metinler oluşturmaktadır. Yukarıda belirtildiği gibi etkili ve doğru anlatımın iyi olması, her şeyden önce metnin söz diziminin kusursuz olmasına bağlıdır. Söz diziminin ana yapıları ise şu şekilde sınıflandırılabilir:

- a. Anlatımın sağlam olması: Anlatılanla anlaşılanın aynı olması.
- b. Cümlelerin etkili bir üslup taşıması.
- c. Metnin bağlamına en uygun ve etkili kelimenin kullanılması.
- d. Yanlış anlamaya sebep olacak şekilde imla ve noktalamadan kaçınılması.

Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu her yıl Jandarma Bölge Komutanlıkları vasıtasıyla kıtada görev yapan Jandarma astsubaylarına mesleklerini icra ederken karşılaştıkları zorlukları tespit etmek maksadıyla anketler yapmaktadır. Bu anketlerden çıkan sonuçlar, Jandarma astsubaylarının olay yeri inceleme tutanaklarının metinlerini oluşturmada zorlandıklarını ortaya koymuştur. Bu tutanakların anlaşılır olması ve Türkçenin doğru kullanılması Jandarma astsubaylarının mesleki başarısını artıracaktır.

Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin, yazılı anlatımlarının kusursuz olması beklenir. Ancak öğrencilerin beklenen seviyede olup olmadıkları yapılan araştırmalarla ortaya çıkmıştır.

Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarının imla, noktalama ve anlatım bozukluğu bakımından incelendiği bu araştırmanın sonuçları, Türkçenin eğitim ve öğretimiyle ilgilenenlere, özellikle de Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulunda okutulan Türk Dili dersinin yıllık ve haftalık ders

planlarının hazırlanmasında yararlı olabilir; bu konuda kitap hazırlayanlara katkı sağlayabilir. Ayrıca bu konuda yapılacak diğer çalışmalara ışık tutabilir. Bu açıdan araştırma, önemli görülmektedir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

1. Araştırma için Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerine uygulanan kişisel bilgi toplama formları ile öğrencilere yazdırılan kompozisyon metinleri, örnekleme ve evreni temsil etmek için yeterlidir.

2. Öğrencilere yazdırılacak konularla ilgili görüşlerine başvurulmuş uzmanlar, alanlarında yeterlidir.

3. Öğrencilerin yazılı anlatım (kompozisyon) metinleri gerçek seviyelerini yansıtmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

1. 2006-2007 eğitim-öğretim yılıyla,
2. Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulunun I. Sınıfında öğrenim gören 130 öğrenciyle,
3. Öğrencilerin uygulamadaki yazılı anlatım (kompozisyon) metinleriyle,
4. Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki imla ve noktalama hatalarıyla,
5. Öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki anlatım bozuklukları ile sınırlıdır.

1.6. Temel Kavramlar

Bu bölümde çalışmada sık karşılaşılabilecek olan alan ile ilgili terimlerin tanımlarına yer verilmiştir.

Dil

Dil, “İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için kelimelerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma, lisan”(TDK, 2005: 526).

Dil, “Bir toplum içinde, duygu ve düşüncelerin iletişimini sağlayan sesli göstergeler dizgesi”(Göğüş, 1998:42).

“Dil, gizli anlaşmalar sistemidir. İnsanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıtaadır; kendi kanunları içinde yaşayan ve gelişen canlı bir varlık; milleti bütünleştiren ve onun ortak malı olan sosyal bir müessese; seslerden örülmüş muazzam bir yapı; temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli anlaşmalar ve sözleşmeler sistemidir”(Ergin, 1999: 4).

Aksan’a (2007: 13) göre dil, “bir toplumu ulus yapan bağların en güçlüsüdür. Bireyleri ulusuna, yurduna, geçmişine sıkı sıkıya bağlar; kuşaktan kuşağa aktarılarak gelen dil, bireyi geçmişle gelecek arasındaki zincirin bir halkası durumuna getirir.”

İnsan dili, en gelişmiş bildirişim sistemidir. Dilin, en önemli özelliği, bildirişimi sağlamasıdır. Bildirişim, insan yaşamının her alanında vardır; bu da dil vasıtasıyla gerçekleşir. Dil, kültür ve medeniyetin gelişiminden insanların günlük hayatındaki problemlerinin çözümüne kadar her alanda önemli fonksiyonlara sahip bir iletişim aracıdır (Özbay, 2006:2).

Yazılı Anlatım (Kompozisyon)

Yazılı anlatım, “Öğrencilere duygu ve düşüncelerini etkili ve düzgün bir biçimde anlatmaları için yaptırılan yazılı veya sözlü çalışma” (TDK, 2005: 1205).

“Duygu, düşünce ve olguları başkalarına yazı ile anlatmaya yazılı anlatım denir” (Demirel, 2003: 102).

Yazılı anlatım, “Duygu ve düşüncenin bir düzen içinde, yazıyla bildirilmesi yolu” (Göğüş, 1998: 146).

Kavcar, yazılı anlatımı kompozisyon içinde tanımlamıştır. Kavcar’a (2004: 12) göre yazılı anlatım, “duygu, düşünce, görüş ve hayallerin, düzenli biçimde açık, canlı ve çarpıcı bir anlatımla sözlü ve yazılı olarak ortaya konulmasıdır.” Yazılı anlatım, öğretim programlarında, öğretmenler ve öğrenciler arasında kompozisyon olarak da ifadelendirilmektedir.

“Kompozisyon; düzenleme (tertip), meydana getirme, oluşturma, tertip demektir. Bütün sanat dallarında da kullanılan bu sözcük, edebiyatta, bir konuyu ve o konu ile ilgili fikirleri, cümle ve paragraflara göre düzenlemek ve bir bütün meydana getirmektir”(Kantemir, 1991: 113).

İmla (Yazım) Kuralları

Yazım, “bir dilin belli kurallarla yazıya geçirilmesi, imla” (TDK, 1998:2420).

“Bir dildeki sözcüklerin seslerini yazaçlarla göstererek, yaygın kullanılan biçime göre yazma; bir sözcüğün bu ilkelere göre yazılış biçime”(Göğüş, 1998:146) olarak tanımlayan Göğüş, yazım kurallarını ise bir dilin doğru yazımıyla ilgili kurallar; büyük harflerin kullanılışı, hangi sözcüğün bitişik yazılması gerektiğini, ses değişimlerinin yazıda nasıl gösterileceğini belirleyen yöntemler olarak tanımlamıştır.

Noktalama İşaretleri

Cümle veya yan cümledeki türlü öğeleri birbirinden ayırmaya yarayan, nokta, virgül, noktalı virgül, iki nokta, üç nokta, soru işareti, ünlem işareti, parantez vb. işaretleri (TDK, 1998: 1659).

Göğüş, noktalama işaretlerini, duraklama imleri olarak adlandırmış ve noktalama işaretlerinin tanımını şöyle yapmıştır: “Yazının anlamını, duygusuna göre ve seslendirilmesine yardımcı olmak üzere, tümceler, tümce öğeleri ve sözcükler arasına konan . , ! ? () ...< > vb. imleri”(Göğüş, 1998: 47)

Noktalama işaretleri, “Konuşma dilinin inceliklerini belli ölçüde yazıya aktarmaya, cümlelerin öğelerini belirlemeye, birbirinden ayırmaya, çeşitli duyguları, düşünceleri yazıda ifade etmeye yarar”(Kalfa, 2000:182).

Anlatım Bozukluğu

Anlatım bozukluğu, “Bir cümlelerin anlaşılmasını güçleştiren, yanlış anlaşılmasına neden olan söyleyiş kusurlarıdır”(Kavcar, 2004: 28).

Göğüş, anlatım bozukluğunu, “Anlatımda uygun sözcük seçmek, tümceleri doğru kurmamak, uygun bir sıra izlememek, konuya göre bildiriş kullanmamak gibi nedenlerle oluşan bozukluk”(Göğüş, 1998: 11) olarak tanımlamıştır.

Ercilasun, anlatım bozukluklarını “fesâhat” konusu içinde değerlendirmiştir. “Fesâhat, yazıda ve konuşmada, kelime ve cümlelerin ses, ahenk ve mana bakımından kusursuz olması beklenir. Kusursuz söze ‘fasih’ denir. Şu halde genel anlatım bozuklukları; fasih olmayan, fesahati bozan hallerdir.”(Ercilasun vd., 2005: 285)

1.7. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde literatür taraması yapılarak konuyla ilgili çalışmalar kısaca özetlenmiş ve kronolojik sırayla tanıtılmaya çalışılmıştır.

Ankara merkez ortaokullarındaki üçüncü sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri üzerine bir araştırma yapan **Özbay** (1995), çoktan seçmeli testle öğrencilerin yazılı anlatım bilgi ve becerilerini ölçmüştür. Özbay’ın doktora çalışması üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerin yazılı anlatıma yönelik bilgilerini ölçmek için noktalama işaretleri, imla kuralları, anlam, yapı, kelime türleri, cümle, anlatım bozuklukları ve paragraf bilgisi konularını kapsayan çoktan seçmeli 45 sorudan oluşan bir test uygulanmıştır.

Araştırmanın ikinci bölümünde öğrencilerin yazılı anlatım beceri düzeyleri uygulamalı olarak belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için ilköğretim sekizinci sınıf

öğrencilerine kazandırılması gereken davranışlardan hareketle tespit edilen sekiz konudan birisinde kompozisyon yazdırılmıştır.

Toplanan materyallerin değerlendirilmesi sonucunda öğrencilerin yazılı anlatım bilgisi testindeki genel başarısı % 64 olarak belirlenmiştir. Araştırmacı tarafından bu oranın “başarı” olarak görülemeyeceği ifade edilmektedir (Özbay, 2000: 173).

Araştırmanın üçüncü kısmını oluşturan kompozisyon metnlerinin değerlendirilmesi sonucunda; öğrencilerin yazılı anlatımlarında noktalama, imla, eksiklik, fazlalık, uyumsuzluk, tekrar sıklığı ve aykırı kelime kullanımı vb. hatalardan kaynaklanan cümlelerin kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu değerlendirmelerden ilköğretim okullarında yazma çalışmalarının ve gramer öğretiminin yeterli seviyede olmadığı; cümleler düşünüldüğünde de öğrencilerin her iki cümlesinden birinin hatalı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca örnekleme oluşturan okullarda yazılı anlatım uygulamalarının yeterli derecede yapılmadığı veya verilen bilgilerin öğrenciler tarafından davranışa dönüştürülemediği de tespit edilmiştir.

Yazılı Anlatım Becerileri Bakımından Köy ve Kent Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Durumu adlı çalışmada **Deniz** (2000), köy ve kentte yaşayan öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini ve köy ve kent yaşamının yazılı anlatım becerisi üzerindeki etkisini araştırmıştır. Araştırmanın örnekleme ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.

Araştırmanın sonunda köy ve kent öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri arasında kent öğrencileri lehinde bir fark ortaya çıkmıştır.

Duman (1997) “*Üniversitelerin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri Dışındaki Bölümlerinde Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi*” adlı araştırmada üniversite öğrencilerinin yazma becerilerinin geliştirilip geliştirilemeyeceğini belirlemeye çalışmıştır. Yapılan araştırmada Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri dışındaki bölümlerde okutulan Türk Dili dersi hakkında; Türk Dili öğretim elemanlarının, Türk

Dili dersi dışındaki öğretim elemanlarının ve bu dersi almak zorunda olan öğrencilerin görüşleri tespit edilmiştir. Araştırmanın son bölümünde yapılan uygulamadan sonra denek grubunun yazılı anlatım becerisinin gelişme düzeyi tablo ve grafiklerle ortaya konulmuştur.

Araştırma sonucunda Türk Dili öğretim elemanları dersin çerçeve programının yetersiz olduğuna inanmakta, çerçeve programda belirtilen amaçlara ulaşamadığını ifade etmektedir. Türk Dili dersi dışındaki öğretim elemanlarının çoğu, yüksek öğretimde bu dersin gerekli olduğunu belirtmekte ve dersin öğrencilerin anlatım hatalarını düzeltmeye yönelik olarak işlenmesi gerektiğine işaret etmektedir. Üniversite öğrencilerinin bir kısmı, dersin gereksiz olduğuna inanırken bir kısmının dersin gerekliliğine inandığı fakat içeriğinin değiştirilmesini arzuladığı tespit edilmiştir.

Araştırmanın son bölümünde ise öğrencilere yazılı anlatım çalışması yaptırılmıştır. Bu çalışmalar sonunda öğrenci kompozisyonlarında % 25 oranında hata azalması görülmüştür. Elde edilen başarılar, uygun şartlar hazırlanır, istenir ve sistemli bir şekilde çalışılırsa öğrencilerin yazılı anlatım hatalarının üniversite seviyesinde de düzelebileceği kanaatini ortaya koymaktadır (Duman; 1997: 202).

Tekşan (2001), *Yazılı Anlatımı Geliştirmede Ön Hazırlığın Etkisi* adlı doktora çalışmasında ilköğretim son sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesinde ön hazırlığın etkisini araştırmıştır.

Araştırmada örnekleme Çanakkale Merkez İlköğretim Okulu son sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Bu öğrencilere önce sosyo- ekonomik durumlarını ölçen bir anket uygulanmıştır. Sonra bu öğrencilere farklı zamanlarda biri hazırlıksız diğeri hazırlıklı olmak üzere dört farklı konuda kompozisyon yazdırılmıştır. Yazdırılan bu kompozisyonlar geliştirilen ölçeklerle değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak yazma çalışmalarından önce mutlaka ön hazırlık yapılması gerektiği vurgulanmıştır.

Türkçe Eğitimi Bölümü birinci sınıfında okuyan öğrencilerin okuma ve yazma becerileri ile genel kültür düzeyleri üzerine bir araştırma yapan **Doğan** (2002), Gazi Üniversitesi, Çanakkale Üniversitesi, Niğde Üniversitesi Türkçe Eğitimi birinci sınıf öğrencilerine öncelikle bir kültür testi, daha sonra bir Türkçe testi uygulamış, son olarak da öğrencilere bir yazılı anlatım çalışması yaptırarak bu yazılı anlatımlarda görülen aksaklıkları tespit etmiş ve bu aksaklıkların nasıl giderileceğine ilişkin önerilerde bulunmuştur.

Uça (2003), *İstanbul'da Seçilen İlköğretim Okullarının Altıncı Sınıf Türkçe Derslerinde Tespit Edilen Yazılı Anlatım Bozuklukları ve Öneriler* adlı yüksek lisans çalışmasında ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım kâğıtlarını değerlendirmiştir.

Bu çalışmada araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin yazılı anlatımlarında görülen anlatım bozuklukları tespit edilmiş ve bu bozuklukların giderilmesi için çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Temizkan (2003), *Yazılı Anlatım Etkinliği Çerçevesinde Türkçe Öğretmenlerinin Çalışmalarına İlişkin Bir Değerlendirme* adlı yüksek lisans çalışmasında 7. sınıflara Türkçe dersi veren öğretmenlerin yazılı anlatım çalışmalarında yaptıkları uygulamaların, öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini geliştirmedeki rolünü araştırmıştır.

Çalışmada öğretmenlere 43 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Daha sonra 18 öğretmenin sınıflarından seçilen toplam 400 kompozisyon kâğıdı değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Sonuç olarak öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki hatalar tespit edilmiş ve bu hataların giderilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

Bolu ili ilköğretim beşinci ve sekizinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri üzerine bir araştırma yapan **Koçak** (2005), öğrencilere yazılı anlatım çalışması yaptırmış, daha sonra bu yazılı anlatımlardaki hataları tespit etmiş ve bu hataların giderilmesi için önerilerde bulunmuştur.

İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma konulu çalışmasında **Kırbaş** (2006), sekizinci sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında görülen yanlışları belirlemiş ve bu yanlışların giderilmesi için çözüm önerilerinde bulunmuştur.

Çelikpazu (2006), *Erzurum Merkez İlçe İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerileri Üzerine Bir İnceleme* adlı çalışmasında, ilköğretim 6. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatımlarında görülen ses, şekil, cümle, anlam, anlatım bozukluğu, yazım ve noktalama yanlışlarını tespit etmiş, bu yanlışların düzeltilmesi için önerilerde bulunmuştur.

Teorik Gramer Bilgisi ile Yazılı Anlatım Bozukluğu Arasındaki İlişki (İlköğretim İkinci Kademe Uşak Örneği) konulu bir araştırma yapan **Bahar** (2006), öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki grameri iyi kullanma becerileri ile anlatım bozuklukları arasındaki ilişki üzerinde tespitlerde bulunmuş, öğretmen ve öğrencilere çözüm önerileri sunmuştur.

Bağcı (2007), *Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatım Derslerine Yönelik Tutumları ile Yazma Becerileri Üzerine Bir Araştırma* konulu çalışmasında AKÜ, AÜ, SDÜ, AİBÜ, İÜ, SÜ, GÜ ve Selçuk Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü son sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım dersine yönelik tutumlarını ve yazılı anlatımda yaptıkları hataları tespit etmiş ve bu konudaki önerilerini ifade etmiştir.

Görüldüğü gibi yapılan çalışmalarda genel olarak öğrencilerin yazılı anlatım becerileri ya da yazılı anlatımlarındaki anlatım bozuklukları üzerinde durulmuştur. Bu çalışma, ilgili literatüre katkı sağlayacak nitelikte bir çalışmadır.

2. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın; yöntemi, evren ve örnekleme, kapsamı ve sınırlılıkları; veri toplama tekniği ve verilerin analizi yer almıştır.

2.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmanın yöntemi; olayları, olguları doğal koşulları içerisinde incelemeyi hedefleyen *alan araştırmasıdır*. Araştırmada *tarama modeli* kullanılmıştır. “*Tarama modeli, bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan, bilinmek istenen şeyin gözlenip belirlenebilmesidir*” (Karasar, 2003: 77). Bu çalışmada bu yöntem ile elde edilen bulgular, istatistiksel tekniklerle değerlendirilmiştir.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu 1.sınıf öğrencilerinden oluşan 130 öğrencidir.

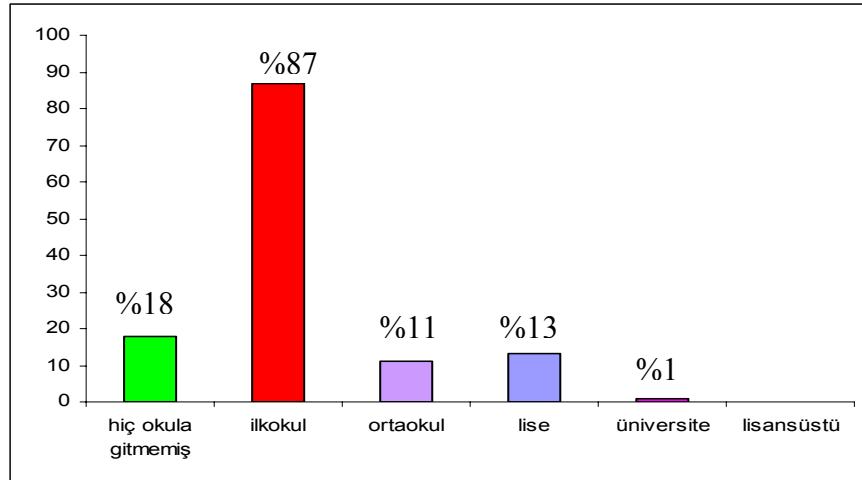
Örnekleme oluşturan tablo aşağıdaki gibidir:

Tablo 2.1: Araştırmanın Örneklemi

Jandarma Astsubay Meslek Yüksek Okulu Toplam Öğrenci Sayısı	Araştırmaya Katılan Toplam Öğrenci Sayısı
510	130

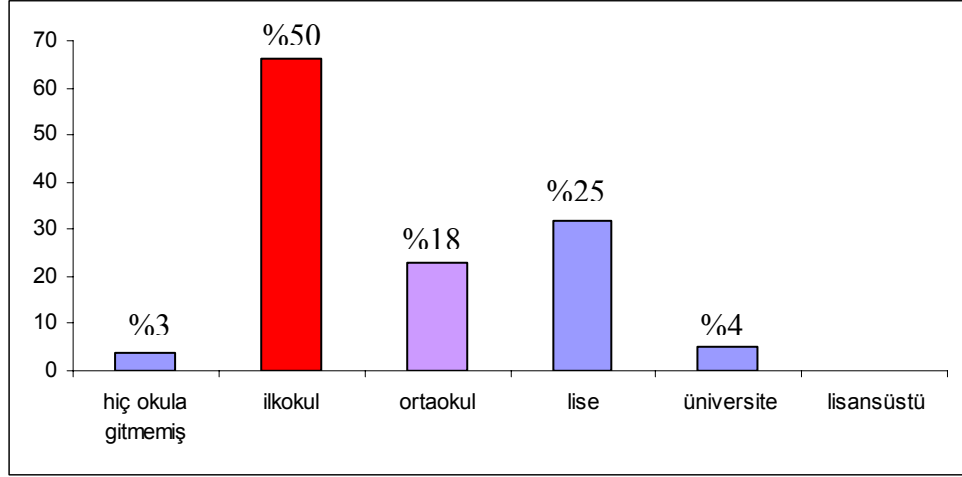
Araştırmanın örneklemi, Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulunda okuyan öğrencilerden rastlantısal (random, yansız) olarak seçilen 130 öğrenciden oluşmaktadır.

Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulunda örneklemi oluşturan öğrencileri tanımak maksadıyla öğrencilere birtakım sorular sorulmuştur. Öğrencilere ait bilgiler aşağıdadır:

Şekil 2.1: Öğrencilerin Anne Eğitim Durumu

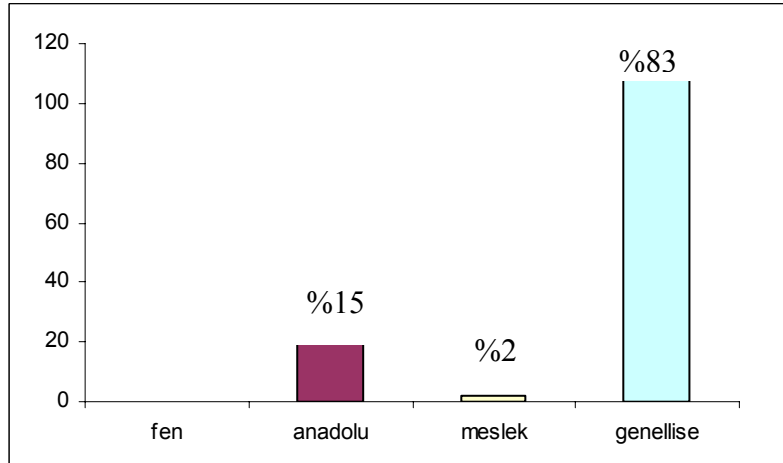
Örneklemi oluşturan öğrencilerden, annesi; hiç okula gitmemiş olanların oranı %14; ilkokul mezunu %67; ortaokul mezunu %8; lise mezunu %10; üniversite mezunu %0,1'dir. Annesi lisansüstü eğitim yapan öğrenci yoktur.

Şekil 2.2: Öğrencilerin Baba Eğitim Durumu

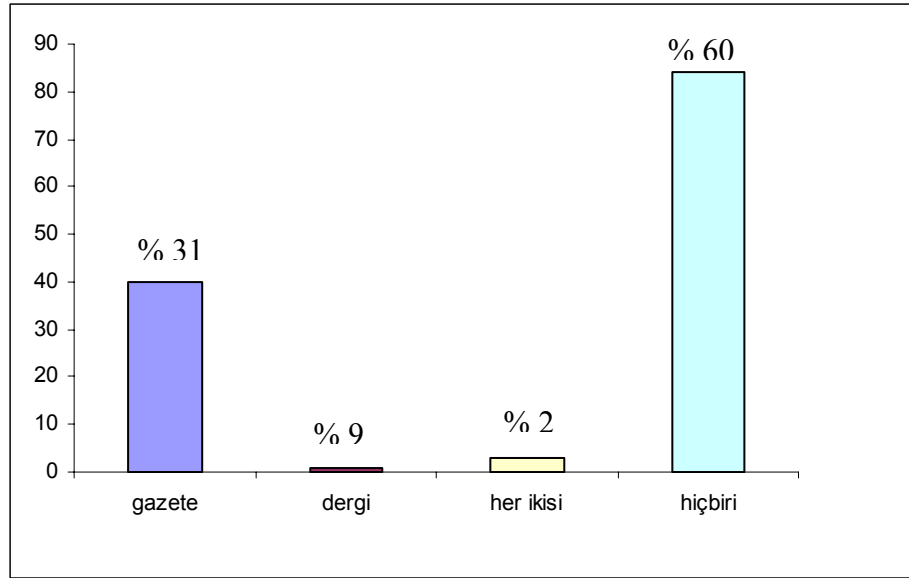
Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinden babası; hiç okula gitmemiş olanların oranı %3; ilkokul mezunu %50; ortaokul mezunu %18; lise mezunu %25; üniversite mezunu oranı %4'tür. Babası lisansüstü eğitim yapan öğrenci yoktur.

Şekil 2.3: Öğrencilerin Lise Türü Mezuniyet Durumu

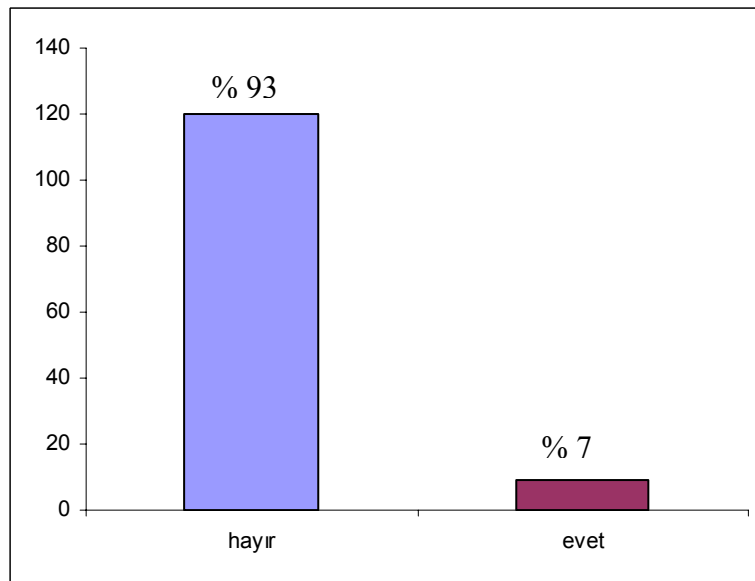
Örnekleme oluşturan öğrencilerden, % 83'ü genel lise; %15'i Anadolu Lisesi; %2'si ise meslek lisesi mezunudur.

Şekil 2.4: Öğrencilerin Yayın Takip Durumu

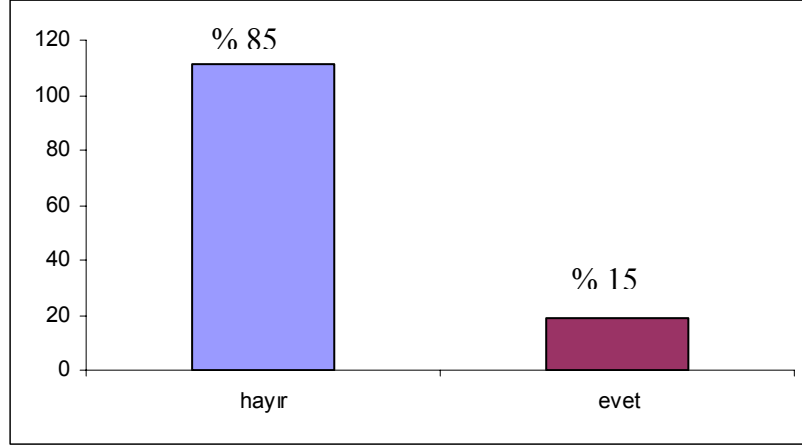
Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinden %60'ı gazete, dergi vb. süreli yayınlardan her hangi birini takip etmemektedirken, öğrencilerin %31'i gazete, %2'si hem dergi hem de gazete yayınlarını düzenli olarak takip etmektedir.

Şekil 2.5: Öğrencilerin Günlük Tutma Durumu

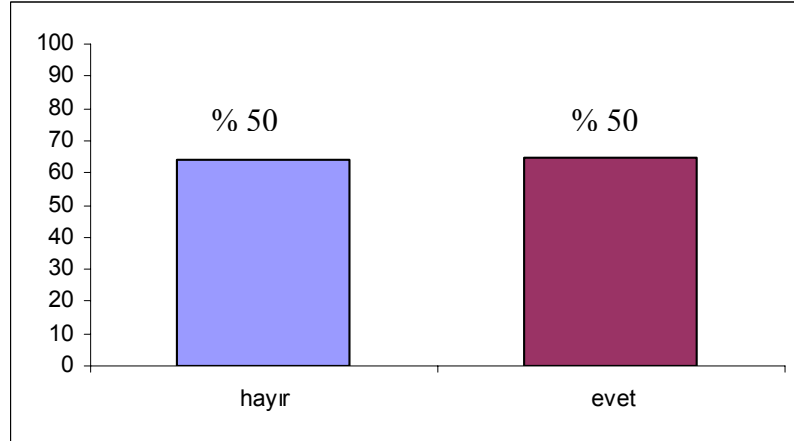
Örnekleme oluşturan öğrencilerden, % 93'ü günlük tutmazken %7'si günlük tutmaktadır.

**Şekil 2.6: Öğrencilerin Ders Dışında Şiir, Masal, Hikâye
vb. Yazı Yazma Durumu**

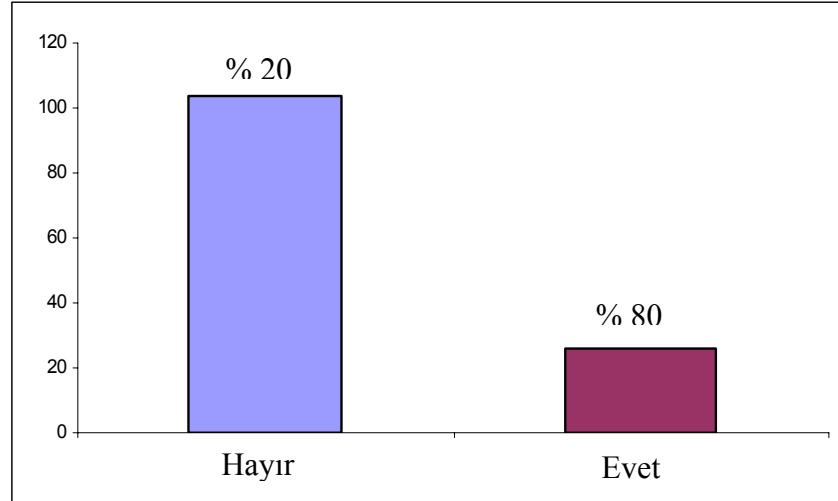
Öğrencilerin % 85'i yazı yazmazken, %15'i ders dışında şiir, masal, hikâye vb. yazı yazdıklarını ifade etmiştir.

Şekil 2.7: Okulda Kitap Okuma Saatlerinin Düzenlenme Durumu

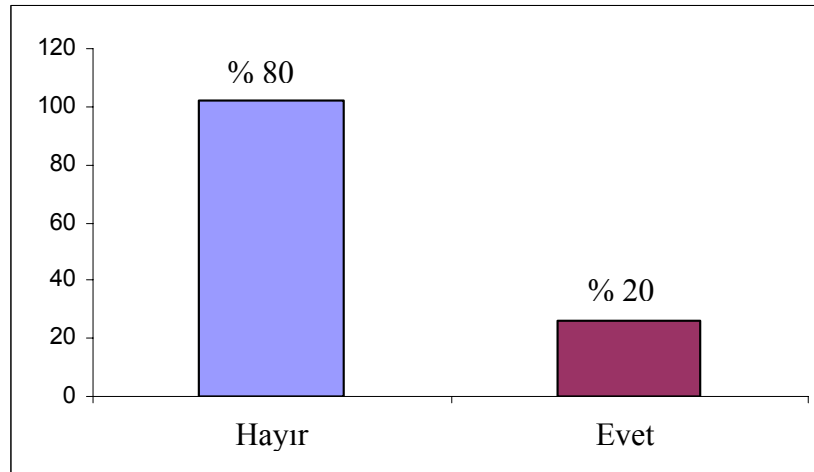
Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulunda kitap okuma saatleri haftada bir saat süreyle düzenleniyorken öğrencilerin %50'si bu soruya olumlu; %50'si ise olumsuz cevap vermiştir.

Şekil 2.8: Öğrencilerin Evlerinde Kütüphane Olma veya Olmaması Durumu

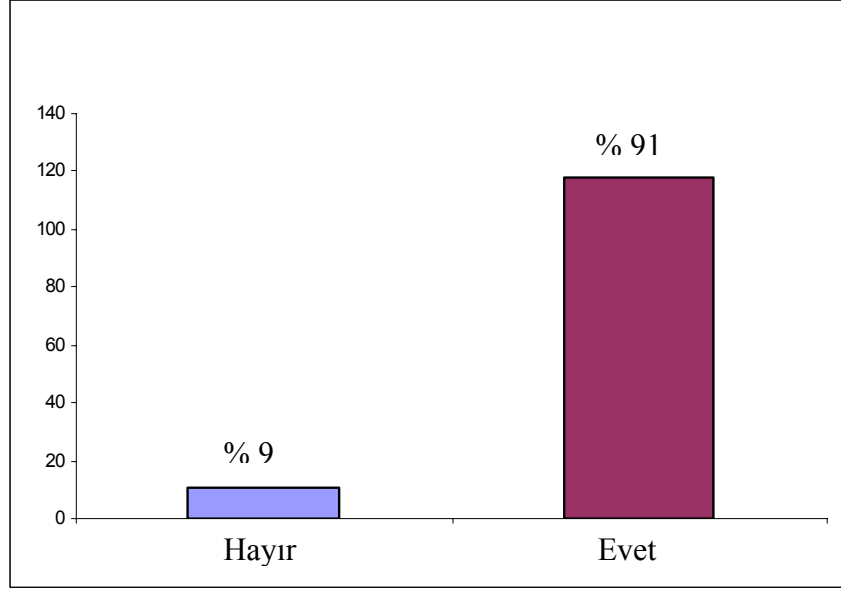
Örnekleme oluşturan öğrencilerin %20'i evinde kütüphane bulunduğunu; %80'si ise evinde kütüphane bulunmadığını ifade etmiştir.

Şekil 2.9: Öğrencilerin Kendilerine Ait Kütüphanelerinin Olması veya Olmaması Durumu

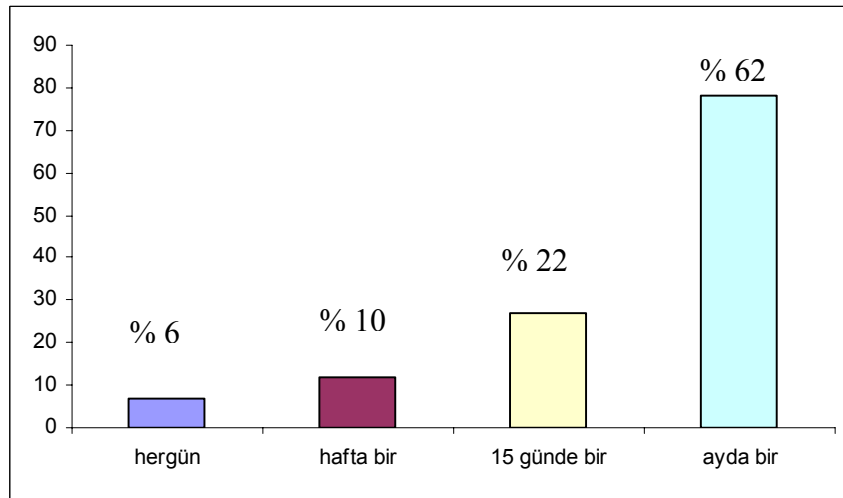
Örnekleme oluşturan öğrencilerin %20'si kendisine ait kütüphanesi bulunduğunu; %80'i ise kendisine ait kütüphanesinin bulunmadığını ifade etmiştir.

Şekil 2.10: Öğrencilerin Ders Kitabı Dışında Kitap Okuma Durumu

Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerine ders kitabı dışında roman, hikâye, şiir vb. kitapları okuma durumları sorulmuş öğrencilerin %9'u ders kitabı dışında kitap okumadıklarını; %91'i ise kitap okuduğunu ifade etmiştir.

Şekil 2.11: Öğrencilerin Okuma Sıklığı

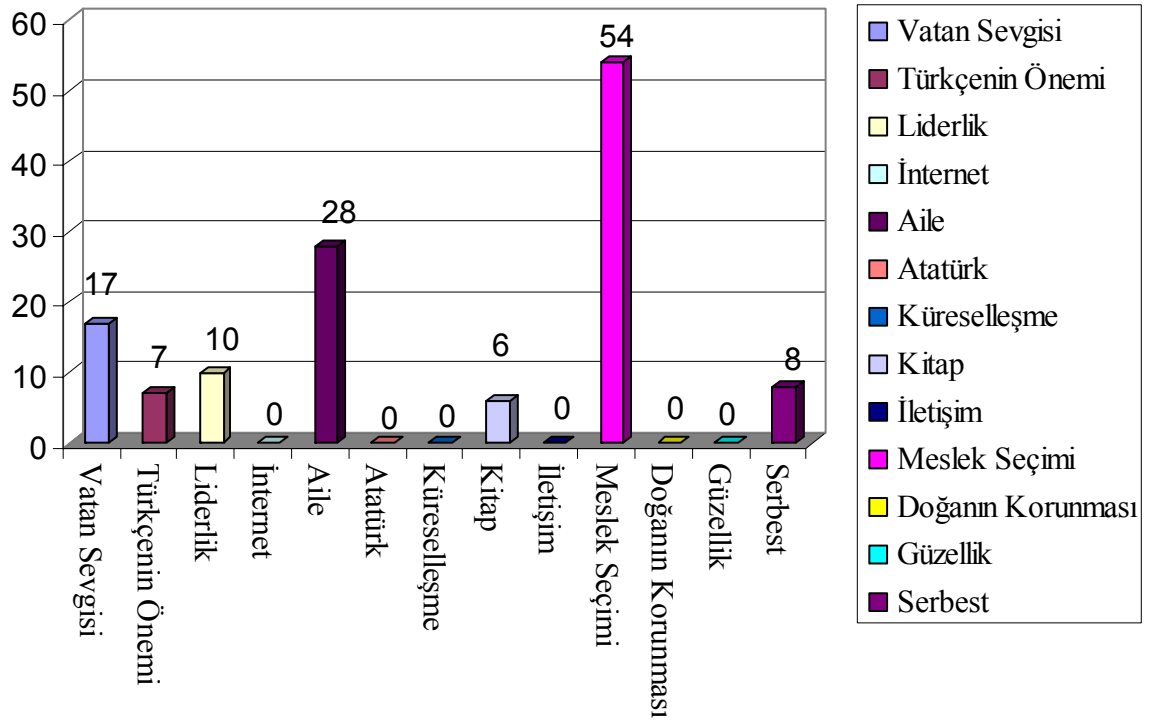
Örnekleme katılan öğrencilerin %62'si bir kitabı ayda bir kez; %22'si 15 günde bir; %10'u haftada bir; %6'sı ise her gün okuduğunu belirtmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri iki adet veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlar:

1. Uygulamaya katılan öğrencilerin sosyo-ekonomik özelliklerini tespit etmek için geliştirilen bir anket (Kişisel Bilgi Formu).
2. Öğrenciler tarafından yazılan kompozisyon kâğıtları.

Şekil 2.12: Öğrencilerin Kompozisyon Konusu Seçimi

Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinden 13 konu başlığından birini seçerek kompozisyon yazmaları istenmiştir. Öğrencilerin %54'ü meslek seçimi; %28'i aile; %17'si vatan sevgisi; %10'u liderlik; %8'i serbest; %7'si Türkçenin önemi; %6'sı ise kitap konusunda kompozisyon yazmayı tercih etmiştir.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın temelini oluşturan veriler, araştırmacı tarafından örnekleme giren Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu 1. sınıf öğrencilerine, kompozisyon yazdırılması ve anket uygulaması suretiyle elde edilmiştir. Uygulama, örnekleme giren her sınıf için aynı hafta içinde farklı günlerde yapılmıştır. Uygulama öncesinde araştırmanın amacı, nedeni, nasıl ve ne kadar sürede yapılacağı, araştırma sonucunda elde edilecek verilerin kullanımı konusunda açıklayıcı bilgilerden sonra öğrencilere, yapılan açıklamalar dışında uygulama için bir ders saati (40 dakika) süre verilmiştir.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmada toplanan veriler bilgisayara aktarılmış ve verilerin istatistiki analizinde SPSS 11.5 (Statistic Package For Social Science) programından yararlanılmıştır. Araştırmanın alt problemlerine ilişkin verilerin analizinde kullanılan istatistiki teknikler sırasıyla aşağıda verilmiştir.

Araştırmanın 1., 3., 5., 7. alt problemlerindeki; “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında ne tür anlatım bozukluklarına rastlanmaktadır?”, “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencileri yazılı anlatımlarında ne tür imla hataları yapmaktadırlar?”, “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencileri yazılı anlatımlarında ne tür noktalama hataları yapmaktadırlar?”, “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencileri yazılı anlatım kurallarını ne ölçüde uygulamaktadırlar?” sorularına cevap aranırken betimsel istatistik uygulanmıştır.

Betimsel istatistik: *“Frekans dağılımı; bir ya da daha çok değişkene ait değerlerin ya da puanların dağılımına ait özelliklerini betimlemek amacıyla verileri sayı ve yüzde olarak verir. Frekans dağılımı, tablo halinde verileceği gibi, uygun olduğu durumlarda çeşitli grafikler kullanılarak da gösterilebilir. Değişken süreksiz ise bar, daire; sürekli ise histogram (istenirse normal dağılım eğrisi ile birlikte) seçilebilir.*

Değişken sürekli ise verileri betimlemede ek olarak merkezi eğilim (ortalama, ortanca, mod) ve değişkenlik ölçüleri (standart sapma, ranj) ile dağılıma ait diğer istatistiksel yüzdellikler, çarpıklık ve basıklık katsayısı, en düşük ve en yüksek değerler bulunabilir.”(Büyüköztürk, 2006: 21)

Araştırmanın 2., 4. ve 6. alt problemlerindeki; “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında rastlanan anlatım bozuklukları okuma alışkanlıklarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?“, “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yaptıkları imla hataları okuma alışkanlıklarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?“, “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yaptıkları noktalama hataları okuma alışkanlığına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorularına cevap aranırken t- testi uygulanmıştır.

“t”-testi: “Pek çok araştırmacı, bir değişkene ilişkin oluşan grupların bir bağımlı değişkene ait ölçümlerinin (puanlarının) karşılaştırılmasına odaklanır; gruplar arasında gözlenen farkların istatistiksel olarak manidar olup olmadıklarını ya da bu farkların basit bir şekilde şansla oluşup oluşmadığını, hipotez testlerini kullanarak test ederler. İlişkisiz örneklem için t-testi, iki ilişkisiz örneklem ortalamaları arasındaki farkın manidar olup olmadığını test etmek için kullanılır.

Varsayımları:

1.Bağımlı değişkene ait ölçümler ya da puanlar, aralık ya da oran ölçeğindedir ve karşılaştırmaya esas iki grup ortalaması aynı değişkene aittir.

2.Bağımlı değişkene ilişkin ölçümlerin dağılımı her iki grupta da normaldir.

3.Ortalama puanları karşılaştırılacak örneklem ilişkisizdir.”

(Büyüköztürk, 2006:39)

Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerine yazdırılan kompozisyonlar, titizlikle değerlendirilmiş olup tespit edilen anlatım bozuklukları, yazım ve noktalama hataları, anket sonuçlarıyla betimsel istatistik ve “t”-testi ile değerlendirilmiştir.

3. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

3.1. Yazılı Anlatım

İnsanoğlu, yaradılışı gereği yalnız yaşayamaz. Bildiklerini, yaşadıklarını, düşündüklerini, duygularını paylaşmak isteyen insanoğlu, var oluşundan itibaren bunu kolaylaştıracak bir vasıta aramıştır. Duygu, düşünce ve isteklerin karşdakine aktarmanın en gelişmiş aracı dildir. Dil becerisi, insanoğlunun sahip olduğu en temel özelliklerden birisidir. Bu özelliği insanoğlunu şüphesiz diğer canlılardan ayırır. “İnsanlar dil becerileri sayesinde konuşur anlaşı, duygu ve düşüncelerini ifade eder.”(Temizyürek:2004: 2769).

Bu dil becerileri anlama ve anlatmaya dayalı olarak sınıflandırılabilir. Anlama becerisi dinleme ve okuma becerilerini kapsarken anlatma becerisi ise konuşma ve yazma becerilerini kapsamaktadır.

“Yazma, günlük hayatımızda konuşmadan sonra en çok başvurduğumuz bir anlatım biçimi olup temel amacı; okuyucuya, belli bir konuda, belirli bir mesajı aktarmaktır. Yazma konuşmanın birtakım sembollerle ifade edilmesidir ve insanın doğası gereği kendini dışa vurduğu davranışlardan birisidir.” (Özbay, 2006:8)

Yazılı anlatım, eğitim öğretim faaliyetleriyle kazandırılan bilgilerin hayata yansıtılması aşamasında önemli rol oynar.(Özbay:123) Yazılı anlatım etkinliğinin birbirinden farklı tanımları yapılmıştır. Bu tanımlardan bazıları şunlardır:

Göğüş, yazılı anlatımı, “duygu ve düşüncenin, bir düzen içinde, yazıyla bildirilmesi yolu. Bu amaçla yazılmış yazı.” (1998:146) şeklinde tanımlarken Türkçe Sözlük (2005:1205), yazılı anlatımı, “öğrencilere duygu ve düşüncelerini etkili ve düzgün bir biçimde anlatmaları için yaptırılan yazılı veya sözlü çalışma” olarak açıklar.

Kavcar, yazılı anlatımı kompozisyon içinde tanımlamıştır. Kavcar’a (2004:12) göre “yazılı anlatım, duygu, düşünce, görüş ve hayallerin, düzenli biçimde açık, canlı ve çarpıcı bir anlatımla yazılı olarak ortaya konulması”dır.

Oğuzkan(2001:171)’a göre yazılı anlatım “bir konu hakkındaki duygu ve düşüncelerimizi, kültür dağarcığımızdaki o konu hakkındaki düşüncelerle bütünleştirmektir.”

Gülensoy (2005:263)’a göre yazılı anlatım, “okullarda yazı yazma alışkanlığını kazandırmak için öğrencilere verilen yazı ödevi, kalem alıştırmaları, daha geniş manada ise düşüncelerin, duyguların, olayların, tasarıların uyumlu bir bütün oluşturacak şekilde yazı ile anlatılmasıdır.”

Göğüş (1978:235) yazılı anlatımı “Düşünceyi, duyguyu, olayı yazı ile anlatmaya yazılı anlatım diyoruz.” şeklinde tanımlarken Karaalioğlu (Tarihsiz:45) yazılı anlatımı, “yazı; yazma işi; yazılan şey; yazma sistemi; anlam, sanat veya çizgi bakımından yazılan şey, kafamızda beliren sözcüklerin kağıt üzerine dökülmüş biçimleridir.” şeklinde tanımlar. Yazılı anlatım öğretim programlarında, bazı kaynaklarda, öğretmenler ve öğrenciler arasında kompozisyon olarak da adlandırılmaktadır.

Kompozisyon; düzenleme (tertip), meydana getirme, oluşturma, terkip demektir. Bütün sanat kollarında da (resim, müzik, mimari vb) kullanılan bu sözcük, edebiyatta, bir konuyu ve o konu ile ilgili fikirleri, cümle ve paragraflara göre düzenlemek ve bir bütün meydana getirmektir (Kantemir, 1991:113).

Aktaş ve Gündüz, (2001: 57) yazılı anlatımı “her türlü olay, düşünce, durum ve duyguları, dili en güzel şekilde kullanarak, belli bir plan dâhilinde başkalarına ve

yarınlara ulaştırmaya, böylece kalıcılığı sağlamaya imkân veren bir araç olarak tanımlanabilir” şeklinde ifade etmiştir.

Bütün bu tanımlardan hareketle yazılı anlatım, duygu, düşünce, hayal, istek v.b. duyguların belirli bir plan dâhilinde dil kurallarına uygun olarak aktarılmasıdır. Yazılı anlatımın birtakım özellikleri vardır. Yazılı anlatımın özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz:

1. *“Yazanın, konuşana göre daha çok zamanı vardır. Yazar yazacaklarını anımsayıp toparlar; eksikliklerini tamamlar. Böylece yazı, anında yapılmış bir konuşmaya göre tam ve daha güvenilir bir kapsam taşır.”* (Göğüş,1978:235)
2. *“Yazma konuşmadaki ses, vurgu, jest ve mimik imkânlarına sahip değildir.”* (Özbay, 2002:173)
3. *“Konuşan da yazar gibi düşünür; sözüne giriş arar, düşüncelerini sıralar, kelimelerini seçer; ama yazıda bunlar daha çok önem kazanır, çünkü yazı kalıcıdır.”* (Özbay, 2002:173)
4. Kusursuz bir anlatım için yazım kurallarının iyi bilinmesi gerekir.
5. İfade zenginliği için geniş bir kelime hazinesine sahip olunması gereklidir.
6. Yazılı anlatım türlerine ait bilgilerin iyi bilinmesi gerekir.
7. Noktalama işaretlerinin yerinde kullanılması gerekir.

3.1.1. Yazılı Anlatımın Unsurları

3.1.1.1. Konu

Adalı (1982:95) konu, “yazının ilk ve temel gereğidir. Yazar düşüncelerini bir durum, sorun, olay ya da düşünceden hareketle ortaya koyar. Yazara düşüncelerini iletme olanağı veren konudur.”

Kantemir (1991:139)'e göre konu “üzerinde söz söylenen, yazı yazılan bir eşya, bir duygu, bir fikir, bir problem (sorun) ya da bir olaydır. Yazılış maksadı ne olursa olsun her yazının mutlaka bir konusu vardır.”

Özdemir (2004:96), konuyu “evrendeki canlı, cansız tüm varlıklar soyut ve somut bütün kavramlar üzerine söz söylenebilir, yazı yazılabilir. Üzerinde duracağımız, yazı yazacağımız, söz söyleyeceğimiz şeyin anlatım dilindeki adıdır” şeklinde tanımlar.

“ Düşünce yazılarında konuşulan, yazılan durum; açıklanan sorun, verilmek istenen bilgi. Anlatı türlerinde anlatılan olay” (Göğüş:1998:84).

Kantemir (1991:139)'e göre konu seçimi yapılırken şu noktalara dikkat edilmelidir:

1. Seçtiğimiz konu ilginç olmalıdır. Kişi ancak ilgi duyduğu konularda başarılı yazılar yazabilir.
2. Kendi hoşumuza giden ve zevkine uygun olanı seçerken, aynı durumun okuyucu ve dinleyici üzerinde de yaratılması;
3. Konumuzun amacı nedir? Ona göre, başarılı yazıp, anlatabileceğimizin seçilmesi;
4. Okuyucumuz kim, ya da kimler olacaktır? Bunun bilinmesi;
5. Anlatım biçimi ne olacaktır? (Genel anlamli konulardan daima kaçınmalısınız.) Bunun saptanmasıdır.

Yazılı anlatım çalışmalarında konu seçimi çok önemlidir. Konu, öğrencinin dikkatini çekecek; yaratıcılığını ortaya çıkaracak ve ilgisini çekecek nitelikte olmalıdır.

3.1.1.2. Plan

Plan, aktarılacak duyguların, düşüncelerin hayal ve olayların bir düzen dâhilinde sıralanmasıdır.

Plan, “bazı engelleri aşmak ve bazı amaçlara ulaşmak için girişilen teşebbüsler serisi; konu işlenirken buluşun sıraya konulmasıdır.” (Karaalioğlu, tarihsiz: 89)

Kantemir’e (1991:153) göre plan herhangi bir konuda sıralanacak fikirlerin, olayların ve duyguların mantıklı olarak düzenlenmesidir.

Plan, yazıda dağınıklığı ve karışıklığı önler. Yazıyı gereksiz sözlerden arındırır, konunun birlik ve bütünlüğünü sağlar. Duygu ve düşüncelerimizin kolay ve açık bir şekilde anlaşılmasına yardımcı olur.

Plan, yazılı anlatımda aşağıdaki kolaylıkları sağlar:

1. Anlatımda en uygun kelime ve deyimleri seçmemize yardımcı olur.
2. Yazının kolay anlaşılmasını sağlar.
3. Anlatımda karasızlık ve zaman kaybını önler.
4. Konu bütünlüğü sağlar.
5. Anlatımı boş sözlerden ve konu dışına çıkmaktan kurtarır.
6. Sonuç olarak da yazarın, yazma işini zevk duyarak yapmasını sağlar.

(Par,1997:16; Kantemir,1991:154)

Dr. R.C.Davis’in tanımına göre; plan geleceğe yönelmiş olmak üzere şu hususların tespiti:

Ne yapılacaktır?

Niçin yapılacaktır?

Nasıl yapılacaktır?

Ne zaman yapılacaktır?

Kim tarafından yapılacaktır? (Kantemir,1991:153)

Yazılı anlatımda plan; giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşur. Giriş bölümünde, anlatılmak istenen konuyla ilgili kısa bir bilgi verilir. Giriş bölümü, okuyucunun ilgisini çekecek özelliklere sahip olmalıdır. Yazılı anlatıma bir atasözü veya veciz bir söz ile başlanabilir. Gelişme bölümünde, konu tüm hatlarıyla ortaya konarak ana fikri destekleyici ayrıntılara yer verilir. Sonuç bölümünde ise; okuyucunun kafasındaki tüm sorular cevap bulur ve olay aydınlanır.

Yazılı anlatımın bir plan dâhilinde yapılması duygu, düşünce ve hayallerin rahat ve doğru ifade edilmesini ve anlaşılmasını sağlar.

3.1.1.3. Başlık

Her yazının mutlaka bir başlığı bulunur. Başlık, konunun içeriği hakkında bilgi verir. Gülensoy'a (2005:268) göre yazı başlığı, o yazıda işlenmesi düşünülen ana fikrin aynasıdır.

Göğüş (1998:19) başlığı "Bir yazının üst bölümüne, bir kitabın kapağına yazılan ad."olarak tanımlarken başlığın düşünce ve anlatı yazılarında konuya uygun, ilgi çekici olması gerektiğini vurgulamıştır.

Başlıkta bulunması gereken özellikleri şöyle sıralayabiliriz:

1. Başlıklar ilgi ve dikkat çekici nitelikte olmalıdır. Okuyucu yazının ilk kez başlığı ile karşılaşır. Bu yüzden ilgi çekici başlıklar, okuyucuda okuma merakı ve isteği uyandırır.
2. Başlık kısa ve öz olmalıdır. Bilimsel yazılar ve bu yazıların alt başlıkları dışındaki sanat yazılarında uzun başlıklardan mümkün olduğu kadar kaçınmak lazımdır.
3. Başlıklar anlamlı, orijinal ve doğru olmalı, okuyucuyu aldatıcı ve yanıltıcı bilgiler sunmamalıdır.
4. Başlık konuyu tam olarak kapsamalıdır. Başlık konuya uygun olmalı, yazıda anlatılanları kapsamalıdır.
5. Başlık seçimi gazetecilikte de çok büyük önem taşır.

6. Başlık kim, ne, nasıl sorularına cevap verebilmeli, içeriği basit bir şekilde formüle edebilmelidir. Başlıklar olumlu biçimde düzenlenmelidir.

7. Başlıklarda mastar, fiil, soyut ifadeler kullanmaktan kaçınılmalıdır (Aktaş ve Gündüz, 2002:69).

Yazı başlığı, yazının içeriğini yansıtacak şekilde kısa ve öz olmalıdır. Okuyucuda dikkat ve ilgi uyandırıcı başlıklar tercih edilmelidir.

3.1.1.4. Kelime

Yazılı anlatım temel öğelerinden biri de kelimedir. “Kelime; anlamı olan olmayan, cümle kuruluşuna yarayan, tek başına kullanılan ses veya sesler topluluğudur.”(Karaalioglu, Tarihsiz:23)

Özdemir (2004:259) kelimeyi “canlı, cansız, soyut, somut bütün varlık ve nesnelerin bu varlık ve nesnelerle ilgili durumların, niteliklerin dildeki karşılıklarıdır” şeklinde tanımlar.

Kelimeler duygu ve düşüncelerin açığa çıkmasına yardımcı olur. Ancak anlatımın açık ve etkili olması kelimelerin iyi ve yerinde seçilmesine bağlıdır. Bunun içindir ki içerisinde ağız özelliği, şive, argo v.b. özellikler bulunan kelimeler kullanılmamalıdır.

Kelime hazinesinin zenginleştirilmesi okuma yoluyla gerçekleşir. “Kişi ancak bilinçli bir çalışma ve iradeli bir okumayla yazılı-sözlü anlatımına gereken niteliği verebilme ve kelime hazinesinden rahatlıkla yararlanabilme gücüne kavuşabilir.” (Kantemir,1991:198)

Anlatılmak istenenlerin tam ve doğru bir şekilde ifade edilebilmesi için yeterli seviyede kelime hazinesine sahip olunması gerekir. Kelime hazinesinin zenginliği, çok kelime bilmek ve bu kelimeleri yerli yerinde kullanabilmekle mümkündür. Bunun için seçkin yazarların eserlerini bol bol okumak, sözlükleri incelemek, güzel konuşmaları dinlemek, konferans, açık oturum ve tiyatrolara gitmek faydalı olacaktır.

3.1.1.5. Cümle

Cümle Türkçe Sözlükte (TDK, 2005: 377) “Bir yargı bildirmek için tek başına çekimli bir fiil veya çekimli bir fiille kullanılan kelimeler dizisi” olarak tanımlanır. Karahan’a (2006: 9) göre cümle, “Bir düşüncüyü, bir duyguyu, bir durumu, bir olayı yargı bildirerek anlatan kelime veya kelime dizisidir.”

“ Bir fikri, bir duyguyu, bir dileği, bir olayı alarak bir hüküm hâlinde anlatan sözcük dizisine, cümle denir.” (Kantemir,1991:174)

“İyi cümleler, yerinde kullanılan kelimelerden, iyi paragraflar iyi cümlelerden, iyi işlenmiş bir yazının iyi paragraflardan teşekkül ettiği düşünülünce, cümlelerin ehemmiyeti kendiliğinden ortaya çıkar.”(Tansel, 1978:68)

Etkili bir cümle, düşünceye uygun kelimelerin seçilmesi ve yerli yerinde kullanılmasıyla oluşur. Anlatılmak isteneni en kısa ve açık yoldan anlatan kelimeler seçilmelidir. Kelimelerin iyi seçilmesi, cümlelerin yapı, anlam, kuruluş bakımından doğru olması anlatımdaki başarıyı artırır. Deniz (2000:61)’e göre cümle ile ilgili temel bilgilerin bilinmesi gerekmektedir. Bunlar:

1. Cümle kavramı,
2. Cümlelerin unsurlarının (öğelerinin) sıralanışı ve görevleri,
3. Cümle çeşitleri
4. Kelimelerin cümle içinde bir anlam ifade edebilmek için kip, zaman, şahıs, hâl, yönlerinden uğradıkları yapı değişiklikleri ve aldıkları ekler,
5. Düz yazı veya manzumelerde cümlelerin uğrayabileceği yapı değişiklikleri,
6. Yazının türüne göre cümlelerin seçimi ve üsluba göre cümle kullanımı,

İyi bir cümlede bulunması gereken özellikler de şu şekilde sıralanabilir:

1. Doğruluk: Cümle, dil bilgisi kurallarına uygun kurulmalıdır.

2. Duruluk: Anlatmak istediklerimizin açık bir şekilde ifade edilmesidir. Anlatımın akışını bozacak gereksiz tekrarlara yer verilmemelidir.
3. Açıklık: Anlatılmak istenen düşünceler kolayca anlaşılır nitelikte olmalıdır. Bir duygu ve düşüncenin tam anlatılmasıdır.
4. Sadelik (Yalnlık): Fikirlerin duygu ve görüşlerin süse ve özentiye kaçmadan anlatılmasıdır.
5. Akıcılık: Kelimelerin ve cümlelerin anlatmak istediğimizin dışına çıkmadan bir ahenk içinde sıralanmasıdır.
6. Birlik: Kurulan cümleler ana fikirle ve yardımcı fikirlerle baştan sona kadar uyum içinde olmalıdır.

3.1.1.6. Paragraf

Lâtineden dilimize geçen “*para*” ve “*graf*” kelimelerinin birleşmesiyle oluşan paragraf, “Düz yazıların kendi içinde satır başlarıyla ayrıldıkları bölümler” (TDK, 2005:1572) tanımlarken Özdemir (2004:69) paragrafı yazının küçük bir bölümü diye tanımlamıştır. Kantemir(1991:161) paragrafı “bir fikri anlatan cümleler topluluğu” şeklinde tanımlar.

Karaalioğlu ise paragrafı “herhangi bir yazının bir satır başından öteki satır başına kadar uzanan bölümüdür.”(Karaalioğlu, Tarihsiz: 31) şeklinde ifade etmiştir.

Paragraf bir tek cümle veya birkaç cümleden de meydana gelebilir. Paragraf oluşturulurken amaç paragrafın bir tek düşünce, olay veya duygu ifade etmesidir. Paragraf, belli bir konunun bir yönünü tam ifade etmesi açısından kompozisyonun en önemli parçalarından biridir. Paragrafta anlatılmak istenen ana düşünce veya yardımcı ana düşüncelerdir. Ana fikir bir paragrafta gizli veya açık olarak ifade edilebilir. Paragrafın etkisinin artırılması kelimelerin iyi seçilmesi ve cümle içerisinde iyi yerleştirilmesiyle mümkündür. Ana fikir cümlesi yazarın tercihinine göre yazının başında olabileceği gibi paragrafın ortasında veya sonunda da bulunabilir.

İyi bir paragraf için oluşturulması için ana fikir cümlesinin belirtilmesi, yeterli değildir. Ana fikir cümlesi diğer cümlelerle anlamsal bir bağ içinde olmalı ve

bütünlük arz etmelidir. Bu bütünlük içinde cümleler arası geçişler doğal olmalı ve boşluk bırakılmamalıdır.

Tansel (1978: 29), paragraf içindeki esas cümleyi diğer cümlelere bağlamanın, esas cümleyi işlemenin birkaç yolunu şöyle ifade eder:

1. Esas cümledeki fikir, okuyucuların gizli sorularını cevaplandırarak şekildeki tarif ve açıklama yoluyla açılabilir.
2. Esas cümledeki fikir, tasvir metodu ile açılarak, ifade edilmek istenilen şey okuyanların gözleri önünde canlandırılır.
3. Esas cümledeki fikir, karşılaştırmak suretiyle ve örnek verilerek açılır.
4. Esas cümledeki fikir, deliller ve o fikri ispat eden diğer cümlelerle açılır.
5. Esas cümledeki fikir, tersi fikirlerle de açılabilir.
6. Esas cümledeki fikir, çeşitli ifadelerle tekrar edilerek paragrafı teşkil eden cümleler birbirine bağlanmış olur.

Doğru ve sağlam paragraflar okumayı kolaylaştırdığı yazının kalitesinin artmasına, anlatılmak istenenin doğru ifade edilmesine yardımcı olur.

3.2. Yazım (İmla)

Dil, insanlar arasındaki anlaşmayı sağlayan en temel araçtır. İnsanlar arasındaki bu anlaşmanın kusursuz ve etkili olması için dilin doğru ve etkili kullanılması gerekmektedir. Dilin doğru ve etkili kullanılması için o dili oluşturan birtakım kurallara uyma zorunluluğu vardır. O kurallardan bir tanesi de imladır. İmla ile ilgili kaynaklarda birçok tanım bulunmaktadır. Aşağıda bu tanımlardan bazılarına yer verilmiştir:

“Yazım, bir dilin belli kurallarla yazıya geçirilmesidir”(Kantemir,1991:86)

Calp’e (2005:142) göre imla “bir dildeki seslerin belirlenen şekillerdeki harflerle ve daha sonra da hecelerin, kelimelerin ve cümlelerin kurallara uygun şekilde yazılmasıdır.”

Vardar'a (2002:222) göre yazım, “bir dili belli kurallar uyarınca yazma, o dildeki sözcükleri yazıda gösterme biçimidir.”

Yukarıdaki tanımlardan hareketle imla, yazının doğru ve açık bir şekilde anlaşılmasını sağlamak için harflerin, eklerin, kelimelerin, özel isimlerin, yer adlarının, alıntı kelimelerin, kısaltmaların v.b. yerli yerinde kullanılması demektir. İmla kurallarını her dil kendi içinde düzenlemiştir.

Ülkemizde yazım kurallarını belirlemek ve yayımlamak görevi, Anayasa'nın 134. maddesine dayalı olarak çıkarılan 2876 sayılı yasanın 37. maddesinin b fıkrasıyla Türk Dil Kurumuna verilmiştir. Son imla kılavuzu 24. baskı olarak 2005 yılında çıkmıştır.

Araştırmanın örnekleme giren Jandarma Astsubay Meslek Yüksek Okulu I. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım kâğıtları imla(yazım) yönünden incelenirken TDK 2005 Yazım Kılavuzundaki kurallar dikkate alınmıştır.

3.3. Noktalama İşaretleri

Yazılı anlatımda anlaşılmayı kolaylaştırmak ve iletişimi en üst seviyeye çıkarmak için noktalama işaretlerinin iyi bilinmesi ve bunların yerinde kullanılması gerekir. Batı dillerinden dilimize geçmiş olan noktalama işaretleri; okumayı kolaylaştırır, yanlış anlaşılmalara ortadan kaldırır ve yazının doğru anlaşılmasını sağlar. “Noktalama işaretlerinin bir yazıdaki görevi, yol kavşaklarındaki trafik memurlarının görevlerine benzer.” (Karaalioglu, 31)

Göğüş, noktalama işaretlerini, duraklama imleri olarak adlandırmış ve tanımını şöyle yapmıştır: “Yazının anlamını, duygusuna göre ve seslendirilmesine yardımcı olmak üzere, tümceler, tümce ögeleri ve sözcükler arasına konan . , ! ? () ...< > vb. imleri”(Göğüş, 1998: 47)

“Noktalama yazının doğru ve açık bir şekilde anlaşılması için gerekli yerlere bazı işaretlerin konmasıdır. Yazı, söylenenlerin aktarılmasında her zaman yeterli olmayabilir. Duygu, , düşünce ve istekler sözle anlatılırken jest, mimik, ezgi, vurgu

gibi yardımcı unsurlardan faydalanılır. Yazılı anlatımlarda ise bunların yerini tutabilecek birtakım işaretler kullanılır. Bunlara noktalama işareti denir.”(Özbay 2000:122)

“Duygu ve düşünceleri daha açık ifade etmek, cümlelerin yapısını ve duraklama noktalarını belirlemek, okumayı ve anlamayı kolaylaştırmak, sözün vurgu ve ton gibi özelliklerini belirtmek üzere kullanılan işaretlere noktalama işaretleri denir.”(Kavcar vd. 2004:42)

“Yazılı anlatımda noktalama işaretlerinin doğru ve yerli yerinde kullanılması, okuma, sesli okumada vurgu ve tonlama ve okunanlardan doğru anlamlar çıkarmayı kolaylaştıracaktır.”(Aşılıoğlu, 1993:180)

Noktalama işaretlerinin sadece tanımlarını bilmek yetmez aynı zamanda kullanım yerlerini çok iyi bilmek ve ona göre kullanmak, metin yazmada başarıyı sağlamanın en önemli unsurlarındandır. Noktalama işaretlerinin kullanılmaması ya da yanlış kullanılması, yazının anlaşılabilirlik derecesini azaltmaktadır. Yazılı anlatımda başarıyı artırmak için noktalama işaretlerini ve bunların kullanımlarını iyi bilmek gerekmektedir. TDK’nin 2005 yılı Yazım Kılavuzunda noktalama işaretlerinin tanımlarına ve kullanımlarıyla ilgili kurallarına yer verilmiştir.

Araştırmanın örneklemine giren Jandarma Astsubay Meslek Yüksek Okulu I. sınıf öğrencilerinin yazılı anlatım kâğıtları, noktalama yönünden incelenirken TDK’nin 2005 yılı Yazım Kılavuzunda yer alan noktalama işaretlerinin kullanımlarıyla ilgili kurallar dikkate alınmıştır.

3.4. Anlatım Bozukluğu

Yazılı anlatımda amaç duygu ve düşüncelerin doğru aktarılmasıdır. Bunun için anlatımın gerek ifade gerek dil yönünden eksiksiz olması gerekmektedir. Ancak dil kurallarının uyulmaması yazılı anlatımda hem ifade de hem de dil yönünden yanlışlıklar yapılmasına sebep olur. Bu yanlışlıklara genel ifadeyle anlatım bozukluğu denmektedir. Araştırmacılar, anlatım bozukluğunu, değişik şekillerde

sınıflandırmaktadır. Bu sınıflandırmalarda aynı kavramlar değişik isimlendirmelerle ifade edilmiştir.

Bazı araştırmacıların tasnifleri şu şekildedir.

Kavcar (2004:29-39), anlatım bozukluklarını sözcük yanlışları ve cümle yanlışları ana başlıkları altında ele almış ve şu sınıflandırmayı yapmıştır:

Sözcük Yanlışları:

1. Yapıları Yanlış Olan Sözcükler
2. Birbirleriyle Karıştırılan Sözcükler
3. Yanlış Anlamda Kullanılan Sözcükler
4. Gereksiz Sözcükler
5. Tekrarlar
6. Gereksiz Yardımcı Eylemler
7. Çelişen Sözler

Cümle Yanlışları:

1. Mantık Yanlışları
2. Çeviriyi Andıran Sözler
3. Cümle Öğeleriyle İlgili Yanlışlar
 - a) Tamlama Yanlışları
 - b) Özne Yanlışları
 - c) Tümleç Yanlışları
 - d) Yüklem Yanlışları
 - e) Yanlış Yerde Bulunan Öğeler

Aksoy (1980:15-249) ise anlatım bozuklukları tasnifinde oldukça geniş bir adlandırmaya yer vermiştir. Aksoy'un tasnifi şu şekildedir:

1. Yapıları Yanlış Olan Sözcükler
2. Birbiriyle Karıştırılan Sözcükler

3. Okuma, Yazma, Söyleme Yanlışları
4. Yazım Yanlışları
5. Yanlış Anlamda Kullanılan Sözcükler
6. Gereksiz Sözcükler
7. Yinelemeler
8. Gereksiz Yardımcı Eylemler
9. Çelişen Sözler
10. Tamlama Yanlışları
11. Özne Yanlışları
12. Tümleç Yanlışları
13. Yüklem Yanlışları
14. Yanlış Yerde Bulunan Sözcükler
15. Çeviri Kokan Sözler
16. Bozuk Anlatımlar
17. Atasözlerinde Yanlışlar
18. Deyimlerde Yanlışlar
19. Yapıları Yanlış Olan Sözcükler
20. Birbiriyle Karıştırılan Sözcükler
21. Osmanlıca Söz Kalıpları
22. Aruz Yanlışları

Ercilasun vd. (2005:287), anlatım bozukluklarını genel ve cümle ile ilgili olmak üzere iki ana başlık altında incelemektedir.

Genel anlatım bozuklukları:

1. Ses ve ahenk kusurları
2. Anlam kusurları

Ercilasun; ses ve ahenk kusurlarını kendi içinde tenafür, zincirleme, tekrar sıklığı olmak üzere üç başlık altında ele almış, anlam kusurlarını ise kendi içinde garabet ve aykırılık olmak üzere iki alt başlık altında sınıflandırmıştır.

Cümle ilgili anlatım bozuklukları:

1. Eksiklik
2. Fazlalık
3. Sıra yanlışlığı
4. Uyumsuzluk

Oğuzkan (2001:329), anlatım bozukluklarını tasnifini aşağıdaki şekilde yapmaktadır:

1. İmla ve noktalama yanlışları.
2. Tamlama kuramama, çekim eklerini kullanamamaktan doğan yanlışlar.
3. Kavramları - terimleri kullanamamak; yersiz ve gereksiz ve eksik sözcük kullanmaktan doğan yanlışlar.
4. Mantıksız bilgi ve anlam çelişkisinden doğan yanlışlar.
5. Bilgisizlik ve kültürsüzlükten doğan yanlışlar.
6. Uyduruk bilgilerden doğan yanlışlar.
7. Bozuk, yanlış, eksik, zayıf anlatımdan doğan yanlışlar.

Oğuzkan'ın tasnifi incelendiğinde görülen “bilgisizlik ve kültürsüzlükten doğan yanlışlar” ile “uyduruk bilgilerden doğan yanlışlar” maddeleri diğer araştırmacıların tasniflerinde görülmemektedir. Oğuzkan bu yönüyle diğer araştırmacılardan ayrılmaktadır.

Kaynaklar incelendiğinde aynı anlatım bozukluğu türlerinin bazen aynı bazen de çok küçük farklılıklar arz edecek şekilde tasnif edildiği görülmüştür. Araştırmada Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki anlatım bozuklukları, aşağıdaki tasnife göre değerlendirilmiştir:

1. Yanlış Anlamda Kullanılan Sözcükler
2. Gereksiz Sözcük Kullanımını
3. Gereksiz Tekrarlar
4. Deyim ve Atasözü Yanlışları

5. Cümlenin Ögelerinin Yanlış Sıralanışı
6. Öge Eksikliği
7. Mantık Yanlışları
8. Özne-Yüklem Uyumsuzluğu
9. Tamlama Yanlışlığı
10. Gereksiz Kip ve Kişi Ekleri
11. Eksik veya Yanlış Ek Kullanımı
12. Zamir Belirsizliği
13. Çatı Uyumsuzluğu

Bu tasnif, öğrencilerin yazılı anlatım metnindeki anlatım bozukluklarına göre oluşturulmuştur. Herhangi bir anlatım bozukluğu türü içinde değerlendirilemeyen cümleler “muğlak ifadeler” olarak adlandırılmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmanın alt problemleri analiz edilmiş ve analiz sonuçlarına dayalı olarak yorumlar yapılmıştır.

4.1. Birinci Alt Probleme Dair Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemini, “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında ne tür anlatım bozukluklarına rastlanmaktadır?” sorusu oluşturmaktadır.

Tablo 4.1’de Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki anlatım bozuklukları, anlatım bozukluğu türlerine göre dağılımı betimsel istatistik ile gösterilmiştir.

Tablo 4.1: JAMYO Öğrencilerinin Yaptıkları Anlatım Bozukluklarının Anlatım Bozukluğu Türlerine Göre Betimsel İstatistik Tablosu:

Anlatım Bozukluğu Türleri	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	Anlatım Bozukluğu Toplamı
Toplam	33	29	44	11	31	72	101	12	75	12	69	22	7	518
%	6.37	5.59	8.49	2.12	5.98	13.89	19.49	2.31	14.47	2.31	13.32	4.24	1.35	100

Tablo ve grafik incelendiği zaman aşağıdaki yorumlar yapılabilir:

1 numaralı anlatım bozukluğu *yanlış anlamda kullanılan sözcükleri* ifade etmektedir. Bu anlatım bozukluğu türünün, anlatım bozukluğu toplamına oranının %6.37 olduğu belirlenmiş olup bu verilere dayanarak örnekleme giren öğrencilerin, sözcükleri kendi anlamını yansıtabilecek şekilde kullanmada az başarılı oldukları değerlendirilmektedir.

Tablodaki 2 numaralı anlatım bozukluğu *gereksiz sözcük kullanımı*dır ve bu anlatım bozukluğu türünün, anlatım bozukluğu toplamına oranı %5.59 olarak tespit edilmiştir. Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında, gereksiz sözcük kullanımına sıkça rastlanmaktadır. Bu sonuçtan öğrencilerin, akıcı cümle kurma konusunda az başarılı olduğu sonucu çıkarılabilir.

3 numaralı anlatım bozukluğu *gereksiz tekrarları* ifade ederken bu anlatım bozukluğu türünün, anlatım bozukluğu toplamına oranının %8.49 olduğu belirlenmiştir. Örnekleme oluşturan öğrencilerin yazılı ifadelerinde gereksiz tekrarlardan kaynaklanan anlatım bozukluğu cümlelerine sıkça rastlanmıştır. Cümlede gereksiz tekrar yapan öğrencilerin, akıcı cümle kurmada az başarılı oldukları değerlendirilmektedir.

Tablodaki 4 numaralı anlatım bozukluğu *deyim ve atasözü yanlışlarını* ifade etmektedir. Bu anlatım bozukluğu türünün, anlatım bozukluğu toplamına oranı %2.12'dir. Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin kompozisyonlarında deyim ve atasözlerinin yanlış kullanılmasından kaynaklanan anlatım bozukluğu cümlelerini sıkça kullanmadıkları tespit edilmiştir. Bu nedenle öğrencilerin, deyim ve atasözlerini kullanmada başarılı oldukları anlaşılmaktadır.

Cümlelerin öğelerinin yanlış sıralanışı tabloda 5 numaralı anlatım bozukluğunu ifade etmektedir. Öğrencilerin yazılı anlatımlarında rastlanan bu anlatım bozukluğu türünün, anlatım bozukluğu toplamına oranı %5.98 olarak tespit edilirken Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı ifadelerinde, cümlelerin öğelerinin yanlış sıralanışına sıkça rastlanmaktadır. Bu sebeple

öğrencilerin, cümlelerin öğelerini sıralamada az başarılı oldukları değerlendirilmektedir.

Tabloda görülen 6 numaralı anlatım bozukluğu *öge eksikliği*ni ifade etmektedir. Bu anlatım bozukluğu türünün, anlatım bozukluğu toplamına oranının %13.89 olduğu tespit edilirken öğrencilerin cümle içinde; yüklemi, özneyi, nesneyi ve tümleçleri birbirleriyle anlam bütünlüğü oluşturacak şekilde kullanmada başarılı olmadıkları değerlendirilmektedir.

7 numaralı anlatım bozukluğu ise *mantık yanlışları*ni ifade etmektedir. Öğrencilerin yazılı anlatımlarında rastlanan bu anlatım bozukluğu türünün, anlatım bozukluğu toplamına oranı %19.49'dur. Bu değer öğrencilerin cümleleri ve sözcükleri mantık çerçevesinde düşünerek kullanmadıklarını göstermektedir.

Tablo 4.1'de görülen 8 numaralı anlatım bozukluğu *özne-yüklem uyumsuzluğu*nu ifade ederken, bu anlatım bozukluğu türünün, anlatım bozukluğu toplamına oranı %2.31'dir. Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin cümlede özne ile yüklemi uyumlu şekilde kullanmada diğer anlatım bozukluğu oranlarına göre daha başarılı oldukları değerlendirilmektedir.

9 numaralı anlatım bozukluğu *tamlama yanlışlığı*ni ifade etmektedir. Bu anlatım bozukluğu türünün, anlatım bozukluğu toplamına oranı %14.47'dir. Bu oran ile öğrencilerin isim veya sıfat tamlamalarını anlam bütünlüğü oluşturacak şekilde kullanmada başarılı olmadıkları anlaşılmaktadır.

Tabloda görülen 10 numaralı anlatım bozukluğu *gereksiz kip ve kişi ekleridir*. Gereksiz kişi ve ek kullanımından kaynaklanan anlatım bozukluğu türünün, anlatım bozukluğu toplamına oranının %2.31 olduğu tespit edilirken öğrencilerin, kişi ve ek kullanımında diğer anlatım bozukluğu oranlarına göre daha başarılı oldukları değerlendirilmektedir.

Tabloda görülen 11 numaralı anlatım bozukluğu ise *eksik veya yanlış ek kullanımını* ifade etmektedir. Bu anlatım bozukluğu türünün, anlatım bozukluğu toplamına oranı %13.32'dir. Bu oran ile Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin, ekleri uygun ve eksiksiz kullanmada başarılı olmadıkları anlaşılmaktadır.

Zamir belirsizliği, tabloda 12 numaralı anlatım bozukluğunu ifade ederken, zamir belirsizliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğunun, anlatım bozukluğu toplamına oranı %4.24 olarak tespit edilirken öğrencilerin, cümlede anlam karmaşasına sebebiyet vermeyecek şekilde zamir kullanmada az başarılı oldukları değerlendirilmektedir.

13 numaralı anlatım bozukluğu *çatı uyumsuzluğunu* ifade etmektedir. Bu anlatım bozukluğu türünün, anlatım bozukluğu toplamına oranı %1.35'tir. Örnekleme oluşturan öğrencilerin, cümleyi edilgen veya etken yapıda kurarken diğer anlatım bozukluğu oranlarına göre daha başarılı oldukları değerlendirilmektedir.

Tablo 4.1'deki oranlar incelendiğinde Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında, "*mantık yanlışı*" olan cümlelerin anlatım bozukluğu türlerinden en fazla olanı olduğu görülmektedir. En az anlatım bozukluğu ise 13 numara ile gösterilen "*çatı uyumsuzluğu*" olarak dikkat çekmektedir.

4.2. İkinci Alt Probleme Dair Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt probleminin ilk basamağında "Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında rastlanan anlatım bozuklukları okuma alışkanlıklarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?" sorusuna cevap aranmıştır.

Tablo 4.2: JAMYO Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Rastlanan Anlatım Bozukluklarının Okuma Alışkanlığına Bağlı Olarak Değişimini Gösteren "t"Testi:

Kitap Okuma Alışkanlığı	N	X	S	t	p
Hayır	11	4.45	4.29	.433	.666
Evet	119	3.93	3.78		

Tabloda da görüldüğü gibi araştırmaya dâhil edilen Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerine ders kitabı dışında (roman, hikâye, şiir kitapları) kitap okuyup okumadıkları sorulmuş, öğrencilerden 11'i kitap okumadıklarını belirtirken öğrencilerin 119 gibi büyük bir çoğunluğu ise kitap okuduğunu ifade etmiştir. Yapılan istatistik sonucunda Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında rastlanan anlatım bozuklukları, okuma alışkanlığına bağlı olarak istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t_{(127)}=.433; p \geq .05$). Kitap okuyanlara ait anlatım bozukluğu sayısı ortalama 3.93 ile kitap okumayanların ortalaması olan 4.45'te düşüktür. Ancak bu fark istatistikî açıdan anlamlı bir farklılığa yol açmamaktadır.

Araştırmanın ikinci alt probleminin ikinci basamağında ise “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında rastlanan anlatım bozuklukları mezun olunan lise türüne göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna cevap aranmıştır.

Tablo 4.3: JAMYO Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Rastlanan Anlatım Bozukluklarının Mezun Olunan Lise Türüne Bağlı Olarak Değişimini Gösteren “t”Testi:

Mezun Olunan Lise Türü	N	X	S	t	p
Anadolu Lisesi	20	4.60	4.55	.786	.433
Genel Lise ve Meslek Lisesi	110	3.87	3.66		

Araştırmanın örneklemini oluşturan Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinden 20 kişi Anadolu Lisesi mezunu olduklarını belirtirken 110 kişi ise genel lise veya meslek lisesinden mezun olduklarını ifade etmiştir. Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında rastlanan anlatım bozuklukları, mezun olunan lise türüne bağlı olarak istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t_{(128)}=.786; p \geq .05$). Anadolu Lisesi mezunlarına ait anlatım bozukluğu sayısı ortalama 4.60 ile genel lise veya meslek lisesi mezunları ortalaması olan 3.87'den yüksektir. Ancak bu değer istatistikî açıdan anlamlı bir farklılığa yol açmamaktadır.

4.3. Üçüncü Alt Probleme Dair Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt problemini, “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencileri yazılı anlatımlarında ne tür imla hataları yapmaktadırlar?” sorusu oluşturmaktadır.

Tablo 4.4: JAMYO Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Yaptıkları İmla Hatalarının İmla Hatası Türlerine Göre Dağılımını Gösteren Betimsel İstatistik:

İmla Hatası Türleri	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	İmla Hatası Toplamı
Toplam	188	37	-	7	6	125	111	1	2	12	2	491
%	38.28	7.53	0	1.42	1.22	25.45	22.6	0.2	0.4	2.44	0.4	100

4.4 numaralı tablo incelendiği zaman aşağıdaki yorumlar yapılabilir:

1 numaralı imla hatası *bağlaç olan da, de ile hâl eki olan “-de” nin yazımını* ifade etmektedir. Bu imla türünün, imla hatası toplamına oranı %38.28 olarak tespit

edilirken Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin bağlaç olan da, de ile hâl eki olan “-de” nin yazımında başarılı olmadıkları değerlendirilmektedir.

Tablodaki 2 numaralı imla hatası ise *bağlaç olan ki ile ilgi zamiri olan “-ki” nin yazımıdır*. Öğrencilerin yazılı anlatımlarında rastlanan bu imla türünün imla hatası toplamına oranı %7.53’tür. Bu oran, örnekleme oluşturan öğrencilerin, bağlaç olan ki ile ilgi zamiri olan “-ki” nin yazımında yeterli beceriye sahip olmadıklarını göstermektedir.

Tabloda görülen 3 numaralı imla hatası *bağlaç olan ne... ne... 'nin yazımını* ifade etmektedir. Bu imla hatasından hiç yapılmamıştır.

4 numaralı imla hatası *soru ekinin yazımını* ifade etmektedir. Bu imla türünün imla hatası toplamına oranı %1.42 olarak tespit edilirken öğrencilerin soru ekini kullanmada az başarılı oldukları değerlendirilmektedir.

Sayıların yazımı tabloda 5 numaralı imla hatası olarak gösterilirken öğrencilerin yazılı anlatımlarında rastlanan bu imla türünün imla hatası toplamına oranı %1.22’dir. Bu oran öğrencilerin sayıların yazımında az başarılı olduklarını ifade etmektedir.

Tabloda görülen 6 numaralı imla hatası *büyük-küçük harflerin yazımıdır*. Bu imla türünün imla hatası toplamına oranının %25.45 olduğu tespit edilirken Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin büyük-küçük harflerin yazımında başarılı olmadıkları değerlendirilmektedir.

Tablodaki 7 numaralı imla hatası ise *birleşik kelimelerin yazımını* ifade etmektedir. Bu imla türünün, imla hatası toplamına oranı %22.6’dır. Örnekleme giren öğrencilerin birleşik kelimelerin yazımında başarılı olmadıkları değerlendirilmektedir.

Deyimlerin yazımı tabloda 8 numaralı imla hatası olarak ifade edilirken öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki deyim yanlışlarının imla hatası toplamına oranı %0.2'dir. Bu oran örnekleme oluşturan öğrencilerin, deyimlerin yazımında diğer imla kurallarına göre daha başarılı oldukları değerlendirilmektedir.

9 numaralı imla hatası *ikilemelerin yazımını* ifade etmektedir. Bu imla türü ile ilgili hataların, imla hatası toplamına oranı %0.4'tür. Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin ikilemelerin yazımında diğer imla kurallarına göre daha başarılı oldukları değerlendirilmektedir.

Tabloda görülen 10 numaralı imla hatası *alıntı kelimelerin yazımıdır*. Alıntı kelimelerin yazımının, imla hatası toplamına oranı %2.44 olarak tespit edilirken öğrencilerin alıntı kelimelerin yazımında az başarılı oldukları değerlendirilmektedir.

Tablodaki 11 numaralı imla hatası *kısaltmaların yazımını* ifade etmektedir. Bu imla türünün, imla hatası toplamına oranı %0.4 olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin kısaltmaların yazımında diğer imla kurallarına göre daha başarılı oldukları değerlendirilmektedir.

Tablo 4.4 sonuçlarından elde edilen bulgular hata sıralaması değerlendirilecek olunursa Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında en fazla 1 numara ile gösterilen “*de'nin yazımı*” konusunda hata yaptıkları görülmektedir. Bunu 6 numaralı imla hatası olan “*büyük-küçük harflerin yazımı*” ile 7 numaralı imla hatası “*birleşik kelimelerin yazımı*” takip etmektedir. En az hata yapılan imla yanlışları ise 3 numara ile gösterilen “*ne...ne*” nin yazımı olarak dikkat çekmektedir. Daha sonra ise 8 numaralı imla hatası olan “*deyimlerin yazımı*”; 9 numaralı imla hatası olan “*ikilemelerin yazımı*” ve 11 numaralı imla hatası olan “*kısaltmaların yazımı*” imla hataları gelmektedir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme Dair Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın dördüncü alt probleminin ilk basamağında “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yaptıkları imla hataları

okuma alışkanlıklarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna cevap aranmıştır.

Tablo 4.5: JAMYO Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Rastlanan İmla Hatalarının Okuma Alışkanlığına Bağlı Olarak Değişimini Gösteren “t”Testi:

Kitap Okuma Alışkanlığı	N	X	s	t	p
Hayır	11	4.45	3.07	.801	.425
Evet	119	3.71	2.92		

Tabloda da belirtildiği gibi araştırmanın örneklemini oluşturan Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerine ders kitabı dışında (roman, hikâye, şiir kitapları) kitap okuyup okumadıkları sorulmuş, öğrencilerden 11’i kitap okumadıklarını belirtirken; öğrencilerin 119 gibi büyük bir çoğunluğu ise kitap okuduğunu ifade etmiştir. Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında rastlanan imla hataları okuma alışkanlığına bağlı olarak istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t_{(128)}=.801; p\geq .05$). Kitap okuyanlara ait imla hata ortalaması 2.92 ile kitap okumayanların ortalaması olan 3.07’den düşüktür. Bu değer istatistikî açıdan anlamlı bir farklılığa yol açmamaktadır.

Araştırmanın dördüncü alt probleminin ikinci basamağında “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yaptıkları imla hataları mezun oldukları lise türlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna cevap aranmıştır.

Toplam	11	28	19	9	3	4	0	1	5	26	0	106
%	10.37	26.4	17.92	8.49	2.83	3.77	0	0.9	4.71	24.52	0	100

4.7 numaralı tablo incelendiği zaman aşağıdaki yorumlar yapılabilir:

1 numaralı noktalama hatası *noktanın kullanılmaması veya yanlış kullanılması* ifade etmektedir. Bu noktalama türünün, noktalama hatası toplamına oranı %10.37'dir.

Tabloda görülen 2 numaralı noktalama hatası ise *virgülün kullanılmaması veya yanlış kullanılmasıdır*. Virgül ile ilgili hataların, noktalama hatası toplamına oranı %26.4 olarak tespit edilirken Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında virgülün kullanırken başarılı olmadıkları değerlendirilmektedir.

Noktalı virgülün kullanılmaması veya yanlış kullanılması tablodaki 3 numaralı noktalama hatası ifade etmektedir. Bu noktalama türü ile ilgili yanlışların, noktalama hatası toplamına oranı %17.92'dir. Örnekleme oluşturan öğrencilerin noktalı virgülün kullanılmasında başarılı olmadıkları değerlendirilmektedir.

4 numaralı noktalama hatası *iki noktanın kullanılmaması veya yanlış kullanılması* ifade etmektedir. Bu noktalama türü ile ilgili yanlışların, noktalama hatası toplamına oranı %8.49'dir.

Tablodaki 5 numaralı noktalama hatası, *üç noktanın kullanılmaması veya yanlış kullanılması* ifade ederken üç nokta ile ilgili yanlışların, noktalama hatası toplamına oranı %2.83'tür.

Tabloda görülen 6 numaralı noktalama hatası *soru işaretinin kullanılmaması veya yanlış kullanılması* belirtirken bu noktalama türü ile ilgili yanlışların, noktalama hatası toplamına oranı %3.77'tür.

Ünlem işaretinin kullanılmaması veya yanlış kullanılması tablodaki 7 numaralı noktalama hatasıdır. Bu noktalama hatasından hiç yapılmamıştır.

Tabloda görülen 8 numaralı noktalama hatası *kısa çizginin kullanılmaması veya yanlış kullanılması* ifade ederken kısa çizginin kullanılması ile ilgili yanlışların noktalama hatası toplamına oranı %0.9'dur.

9 numaralı noktalama hatası *tırnak işaretinin kullanılmaması veya yanlış kullanılması* kullanımını ifade etmektedir. Bu noktalama türü ile ilgili yanlışların, noktalama hatası toplamına oranı %4.71'dir.

Tabloda görülen 10 numaralı noktalama hatası *kesme işaretinin kullanılmaması veya yanlış kullanılması* belirtirken bu noktalama türü ile ilgili yanlışların, noktalama hatası toplamına oranı %24.52'dir. Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında kesme işaretini kullanırken başarılı olmadıkları değerlendirilmektedir.

11 numaralı noktalama hatası *hece yapısı ve satır sonlarında kelimenin bölünmesini* ifade etmektedir. Bu noktalama hatasından hiç yapılmamıştır.

Tablo 4.7 genel olarak yorumlanacak olursa Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında, en fazla 2 numara ile gösterilen “virgül” ile ilgili hata yapıldığı görülmektedir. Bunu 10 numaralı noktalama hatası “kesme işareti” ve 3 numaralı noktalama hatası olan “noktalı virgül” takip etmektedir. Tabloda da görüldüğü gibi “ünlem işareti” ve “hece yapısı ve satır sonlarında kelimenin bölünmesi” hiç yanlış yapılmamış olması dikkat çekmektedir.

4.6. Altıncı Alt Probleme Dair Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın altıncı alt probleminin ilk basamağını oluşturan “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yaptıkları noktalama hataları okuma alışkanlığına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna cevap aranmıştır.

Tablo 4.8: JAMYO Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Rastlanan Noktalama Hatalarının Okuma Alışkanlığına Bağlı Olarak Değişimini Gösteren “t” Testi:

Kitap Okuma Alışkanlığı	N	X	s	t	P
Hayır	11	.90	2.11	.166	.868
Evet	119	.80	1.93		

Tabloda da görüldüğü gibi araştırmanın örneklemini oluşturan Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerine ders kitabı dışında (roman, hikâye, şiir kitapları) kitap okuyup okumadıkları sorulmuş, öğrencilerden 11’i kitap okumadıklarını belirtirken öğrencilerin 119 gibi büyük bir çoğunluğu ise kitap okuduğunu ifade etmiştir. Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında rastlanan noktalama hataları, kitap okuma alışkanlığına bağlı olarak istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t_{(128)}=.166; p \geq .05$). Kitap okuyanlara ait imla hatası ortalama %80 ile kitap okumayanların ortalaması olan %90’dan düşüktür. Ancak bu değer istatistikî açıdan anlamlı bir farklılığa yol açmamaktadır.

Araştırmanın 6. alt probleminin ikinci basamağında ise “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yaptıkları noktalama hataları mezun oldukları lise türlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna cevap aranmıştır.

Tablo 4.9: JAMYO Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Rastlanan Noktalama Hatalarının Mezun Oldukları Okula Bağlı Olarak Değişimini Gösteren “t”Testi:

Mezun Olunan Lise	N	X	s	t	P
Anadolu Lisesi	20	1.65	3.24	2.115	.036
Genel Lise ve Meslek Lisesi	110	.66	1.57		

Tabloda da görüldüğü gibi araştırmanın örneklemini oluşturan Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinden 20’si Anadolu Lisesi mezunu olduğunu belirtirken 110’u ise genel lise veya meslek lisesinden mezun olduklarını ifade etmiştir. Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında rastlanan noktalama hataları mezun oldukları liseye bağlı olarak istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t_{(128)}=2.115; p \leq .05$). Anadolu Lisesi mezunlarına ait noktalama hatası sayısı ortalama 1.65’tir. Bu ortalama genel lise ve meslek lisesi mezunlarının ortalaması olan 0.66’dan yüksektir. Bu fark istatistikî açıdan anlamlıdır.

4.7. Yedinci Alt Probleme Dair Bulgu ve Yorumlar

Araştırmanın 7. alt problemini, “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencileri yazılı anlatım kurallarını ne ölçüde uygulamaktadırlar?” sorusu oluşturmaktadır.

Tablo 4.10: JAMYO Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Kurallarını Uygulama Sırasında Yaptıkları Yanlışlık Türlerinin Dağılımını Gösteren Betimsel İstatistik:

	N	X	s	Hata Toplam Sayısı
Anlatım Bozukluğu	130	3.98	3.80	518
İmla Hatası	130	3.77	2.92	491
Noktalama Hatası	130	.81	1.94	106

Bu alt problemle ilgili olarak öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki sorunlarının öncelikle anlatım bozukluklarından kaynaklandığı görülmektedir. Bu durumu, imla hataları takip etmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin noktalama hatalarına pek düşmedikleri de tablo 4.10 ‘a bakıldığında söylenebilecek önemli hususların arasındadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin 518 defa anlatım bozukluğu, 491 defa imla hatası, 106 defa noktalama hatası yaptığı tespit edilmiştir.

4.8. Yazım Hataları

4.8.1. Bağlaç Olan da, de ile Hâl Eki Olan “-de” nin Yazılışıyla İlgili Hatalar

*Cevap aslında belli, ama biraz**da** kaybetme korkusu var vatan sevgisi diyorlar.*

*Böyle olmasından dolayı**da** bazı insanlar sevdiği değil sevmek zorunda kaldığı mesleği seçerler.*

*Aslında bize mutluluk verende**de** çektiğimiz acıdır.*

*Okulumuzda sadece maddi için değil**de** bu mesleği gerçekten sevip**te** gelen birçok kişi vardır.*

*Gelmelerindeki en önemli faktör üniversiteyi bitirip**te** boşta kalma korkusudur.*

Bu insanlarda tercihlerini daha çok Türk Silahlı Kuvvetlerinden yana kullanmakta ve kendine bu kadrolarda imkân aramaktadır.

4.8.2. Bağlaç Olan ki ile İlgili Zamiri Olan “-ki” nin Yazılışıyla İlgili Hatalar

*Yani şu bir doğrudur**ki** üzerinde aile baskısı olmayan ve aile disiplini olmayan kişiler başarısız olmaya ve elinde sonunda yenik düşmeye mahkumdur.*

*Şu an Türkiyede **ki** öğrencilerin %99'u da benim durumumda*

*Nice aileler var**ki** bir kuru ekmek yiyip nice ekonomik durumu üstün olan ailelerden daha dayanıklı ve sağlamdır.*

*Ne yazık**ki** ülkemizde kitap okuyan sayısı çok azdır.*

*Oysa **ki** günümüzde çeşitli milletlerin ve teknolojinin etkisiyle gençler arasında çeşitli bozulmalar olmuştur.*

*Türk aile yapısı geçmişte her ne kadar günümüzde **ki** gibi etkili olmasa da etkilidir.*

4.8.3. Bağlaç Olan ne... ne... 'nin Yazılışıyla İlgili Hatalar

Bağlaç olan ne... ne... 'nin yanlış kullanıldığı bir cümleye rastlanmamıştır.

4.8.4. Soru Eki mı, mi, mu, mü'nün Yazılışıyla İlgili Hatalar

*Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nden önce hüküm sürmüş olan 16 Türk Devleti bizden farklı **mıydı**? Cevabını vereyim: Hayır.*

*Bir aile reisi düşünün yani evin babasını sorumluluklarının farkında olmayan ne kadar acı olur değil **mi**.*

*Hayatı alışkanlıklar etkiler **mi** diye sorulması gerekmez*

*Öğrenci, ortaokulu bitirdikten sonra, acaba ticaret**emi**, düz lise**yemi**, yoksa askeri lise**yemi** gitsem diye düşünmektedir.*

*Herşeyi ve herkesi sevmek mümkün**müdür**? Seviyorum dediğin herkez ilerde bir gün senden kötü bir laf duyarsa bu sorunun cevabı olur.*

4.8.5. Sayıların Yazılışıyla İlgili Hatalar

*Tamamda saati **kırkmilyon** eğitimsiz olarak gelip eğitimsiz olarak gidiyor beyfendi.*

*Gramının **yüzmilyonlarla** ölçüldüğü eroin enjekte edildiği şahsı müptelası etmekte ve onu çok kısa kalan hayatında türlü türlü perişanlıkla yapmak zorunda bırakmaktadır*

*Mesela; lise öğrencisi bir genç **onbeş** günde bir farklı alanda kitap okursa, hem hayal gücü, hem kelime hazinesi hem de bilgi dağarcığı genişleyecektir.*

4.8.6. Büyük-Küçük Harflerin Yazılışıyla İlgili Hatalar

Eğitim : insanlara bir bilgiyi davranışı öğretmek amacı ile yapılan hertürlü şeydir.

*Bu yüzden insanlar arasında iletişimin tam olarak sağlanabilmesi için yani yaşlısı, genci herkesin birbiri ile en iyi şekilde anlaşabilmesi için doğru **türkçe** kullanımına önem vermeliyiz.*

*Örneğin bayanın **Rock**'çı olması veya bir erkeğin **Rap**'çı olması ülkemizdeki örf ve adetlere ters düştüğü için kişiler bu mesleği yapmaktan kaçınmışlardır.*

*Çıkıyor emin ol çıkıyor, ama en büyük keşkeyi ya iş seçiminde ya da eş seçiminde yaşıyor insanlar, **Mesleği** seçmek gerek fakat geçekten seçmek aynı manava gidip "acaba bu akşamki yemeğin üstüne hangi meyve gider" bunun gibi seçmek yemek biz, üstümüze seçmek zorunda olduğumuz meyve "meslek"...*

Bu davranışlarının altında da Aile yatmaktadır.

4.8.7. Birleşik Kelimelerin Yazılışıyla İlgili Hatalar

*Eğitim : insanlara bir bilgiyi davranışı öğretmek amacı ile yapılan **hertürlü** şeydir.*

*Sıra şimdiki okulunda **herşey** gösteriş için sözde **herşey** var öğrenci istemiyor **hertürlü** imkan sağlıyor ama geldiğim liseden berbat.*

*Akşam eve geldiklerinde ise **hergün** bir şeylerden yakınır ve her şeyi şikâyet ederler.*

4.8.8. Deyimlerin Yazılışıyla İlgili Hatalar

*Bireylerin kişiliklerinin **temelleri ailede olur.***

*çünkü medya öyle bir hal aldığı Türk aile yapısını öyle bir etkiliyor ki **deymeyin gitsin.***

*Bu toprağın havasını koklayıp, suyunu içen ekmeğin yemesine müteakip halkına zulmeden birisini veya birilerini **yediği taşa bilmem ne yapan köpeğe benzer.***

4.8.9. İkilemelerin Yazılışıyla İlgili Hatalar

*Yaşı evlenmeye müsait olduğunu düşünen herkes evlenip **çocuk-çoluk** sahibi olmayı ister ve vatana millete hayırlı evlatlar yetiştirmeyi amaçlar.*

*Bu yüzden ülkemizde yetişen beyinler **hem** sevdikleri meslekleri yapmak için Avrupa ülkelerine, Amerika'ya gitmektedir.*

4.8.10. Alıntı Kelimelerin Yazılışıyla İlgili Hatalar

*Gelişmiş ülkelere baktığımızda insanlar **labaratuarlarda** sabahlarken bizde bunun yerini kahvahaneler almıştır.*

*Ayrıca diğer ülkelerin bilim adamları ülkesinde icadını yaparken bizim ülkemizdeki bilim adamları yabancı ülkelerde **icad** yapmaya gidiyor.*

*Örneğin bayanın **Rock'çı** olması veya bir erkeğin **Rap'çı** olması ülkemizdeki örf ve adetlere ters düştüğü için kişiler bu mesleği yapmaktan kaçınmışlardır.*

*Çocukların örnek aldığı, bir bakımı **idol** diyebileceğimiz kişiler yok artık.*

*Olaya bu **konjektürden** bakarsak, meslek seçimlerinde sosyal yapının ne denli öneme sahip olduğunu görebiliriz. ocukların örnek aldığı, bir bakımı **idol** diyebileceğimiz kişiler yok artık.*

4.8.11. Kısaltmaların Yazılışıyla İlgili Hatalar

*Bizlerin devletimize karşı en büyük sorumluluğumuz iyi bir ferd olarak yasadışı unsurlardan uzak durarak devletimize bilim, teknik ve teknolojik çağdaş uygarlar seviyesine çıkarmak ve evlatlarımızı bu doğrultuda yetiştirmek bir **J.Ast.** olarak emrimizde bulunan erlerimizi devletine ve milletine bağımlı sadık bir Türk genç kuşağı yetiştirmeliyiz.*

*Bir **J.Ast.** olarak emrimizde bulunan erlerimizi devletine ve milletine bağımlı sadık bir Türk genç kuşağı yetiştirmeliyiz.*

4.9. Noktalama Hataları

4.9.1. Nokta İle İlgili Hatalar

Sıra şimdiki okulumda herşey gösteriş için sözde herşey var öğrenci istemiyor hertürlü imkan sağlanıyor ama geldiğim liseden berbat.

Her insanın iyi ya da kötü bir mesleği vardır önemli olan istenilen mesleği yapmaktır ne olursa olsun fakat o işi zorla, hergün tiksinierek yapmak yerine huzurlu ve işini seyerek yapmak gerekir.

Kısacası "Dut yemiş bülbül gibi olur."

Artan sorumluluklarımıza örnek verecek olursak.

Örneğin; bir öğretmen ve kendini mesleğine adayan bir insan başka bir iş yaparsa ne kadar başarılı olabilir.

Neden mi?.

4.9.2. Virgül İle İlgili Hatalar

Eğitimci vatan sevgisi ile öğrencilere elinden gelenin fazlasıyla yardımcı olur, salla başını al maşını olmazdı.

Kişi akşam eve güler yüzle geldiğinde aile ortamında gayet rahat mutlu bir hayat sürdürür.

Ekonomik kriz sadece çalışanları değil, yeni mesleğe başlayacak olan kişileri de etkilemiştir.

Ülkemizdeki sosyal ve ekonomik yapı bireylerin meslek seçimlerini etkilemiştir.

Eskiden bireyler lise okuyup, üniversite okuyup bir meslek sahibi olurken bugün üniversiteyi bitirmek bile meslek sahibi olmak için yeterli olamamaktadır.

Ama bunu bir terzi söyleseydi, ve hatta daha doğru ve mantıklısını söyleseydi bile içlerinden sen ne anlarsın deyip dinlemezler bile.

İyice düşünüp, zevk alarak yapabileceğimiz bir mesleği seçmeliyiz.

Türklerin aile yapısında son günlerde bozulmalar meydana gelip, diğer milletlerin aile yapısı benimsenmektedir.

Sorumluluk; insanların bir şeyi yapmak mecburiyetinde bulunmasıdır aslında sorumluluğu yapma ise zor sıkıcı ama zevkli bir iştir.

4.9.3. Noktalı Virgöl İle İlgili Hatalar

Nedeni çok basit aslında, çünkü artık millet geleceğini garanti altına almak istemektedir.

Böyle olmasından dolayıda bazı insanlar sevdiği değil sevmek zorunda kaldığı mesleği seçerler.

Bu konudada; dersane-ekonomiye dayalı bir şeydir.

Ekonomik durum dedim de: Ekonomik durum meslek seçiminde herşeyden daha etkili çünkü; Üniversiteye giden bir öğrenci en azından aylık 500 YTL masrafı olur ama burada herşeyimiz devletten artı harçlık bile veriliyor.

Birisi yapması gerekeni yapmayınca hemen derizki; Ne kadar sorumsuz birisin bunu niye yapmadın.

Meslek seçiminde gönül isterdiki, herkez kendi istediği mesleği yapsın fakat; ülkenin sosyal durumu düşüncelerden daha önemlidir.

4.9.4. İki Nokta İle İlgili Hatalar

Eğer anne ve baba(:) çocuğuna örf ve adetlerini, kendi öz kimliklerini vermişse bu çocuklar bunları devam ettirirler ve böylece millet olarak da kendi kimliğimizi kaybetmemiş oluruz.

Ekonomik durum dedim de : Ekonomik durum meslek seçiminde herşeyden daha etkili çünkü; Üniversiteye giden bir öğrenci en azından aylık 500 YTL masrafı olur ama burada herşeyimiz devletten artı harçlık bile veriliyor.

4.9.5. Üç Nokta İle İlgili Hatalar

Bir meslek olmalı ama o meslekten mutluluk duymalı...

Örneğin bir kısım kıdemlisi...

Ve ... kadınıımız erkeğimizle son derece seviyeli bir ömür tüketiyoruz.

4.8.6. Soru İşareti İle İlgili Hatalar

Bir öğrenci olsun sorumsuz ne olur sınıfta kalır dersleri zayıf olur öğretmenleri tarafından sevilmez.

Birisi yapması gerekeni yapmayınca hemen derizki; Ne kadar sorumsuz birisin bunu niye yapmadın.

Diyeceksiniz ikisi birden nasıl oluyor.

4.9.7. Ünlem İşareti İle İlgili Hatalar

Öğrenciler ünlem işaretini kullanmışlardır ve ünlem işaretinin yanlış kullanılması ile ilgili hatalı cümleye rastlanmamıştır.

4.9.8. Kısa Çizgi İle İlgili Hatalar

Yunus Emrelerin, Neb-ilerin elinde yetişen Türkçe bugün bambaşka hale bürünmüştür.

4.9.9. Tırnak İşareti İle İlgili Hatalar

Cevap aslında belli, ama birazda kaybetme korkusu var vatan sevgisi diyorlar.

Denmiştir Allah deldiği boğazı aç koymaz diye ama sırf böyle düşünüyoruz diye insanların hiçbir iş yapmadan boş boş oturması gerekmiyor.

Çünkü "Mesleğini hayatına yönlendirmeye düşünüürken", düşündüklerini düşünmeye başlıyor yeniden ve "hayatın mesleğine göre değiştirmeye, yönlendirmeye çalışıyor.

4.9.10. Kesme İşareti İle İlgili Hatalar

Keşke'leri çıkardım hayatımdan...

Üniversiteye girebilmek için dersane'den başka bir çözüm yolu bırakmıyorlar.

Aile'den yeteri kadar görgü ve terbiye olmadığındandır.

Türkçe'de dünyadaki diller arasında önem arzeden bir dildir.

Günümüzde bir kahve ortamına ve daha değişik bir sosyal ortama bir genel müdür'ün geldiğinde gördüğü saygı ile belediye çöpçü olarak çalışan bir kişinin göreceği saygı bir değildir.

Bu düşünce saçma'da olsa dinlenir ve dinleyicilere saçma gelse bile onların aklında acaba olabilir mi diye bir soru kalır ve o saçma düşünceyi, yönetici söylediği için sorgularlar.

Ben, mesleği mecburi seçenlerdenim, fakat maddi durum'dan değil, derslerimin güzel bir bölüm kazanabilecek kadar iyi olmayışındandır.

Ben astsubay'lığı seçerken garanti meslek oluşundan seçtim.

Pişman'da değilim.

Çünkü Türk'lerin arasında bir birliktelik, bir bütünlük vardır.

4.9.11. Hece Yapısı ve Satır Sonunda Kelimelerin Bölünmesi İle İlgili Hatalar

Hece yapısı ve satır sonlarında kelimelerin bölünmesi ile ilgili hatalı bir cümleye rastlanılmamıştır.

4.10. Anlatım Bozuklukları

4.10.1. Yanlış Anlamda Kullanılan Sözcükler

Türkçede bazı sözcükler, anlam inceliklerine dikkat edilmeden kullanılır. Sözcükleri kendi anlamını yansıtacak şekilde kullanmamak veya uygun olmayan yerde kullanmak anlatım bozukluğuna yol açar.

Yapılan araştırmada elde edilen bulgulara göre; Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatım metinlerinde, yanlış anlamda kullanılan sözcüklerin bulunduğu cümlelerin sıkça kullanıldığı tespit edilmiştir. Aşağıda bu cümlelerden örnekler verilmiştir.

Bu ülkeyi satan, dolandıran, birbirine düşüren insanların kimliği belirsizdir (nüfuz olarak) yozlaşmıştır.

*Uyuşturucu batağın kucağında doğmuş, içki, kumar alışkanlıklarına bir bir başlayan, kendisi **lehine** madden ve manen çökmüş bir gençlikten toplum ve millet adına ne gibi bir fayda beklenebilir.*

*Ama son dönemlerde **adı** yerindeyse "kaleyi içten fethetmek" deyimiyle bağdaştıracak olursak Türk Toplumunu yıkmak için aileleri parçalama yolunu seçmektedir.*

*Televizyonlar, dergiler, gazeteler **sayesinde** de Türk aile sisteminde çözümler oluyor.*

*Şöyle diyebiliriz Türk toplumunu tanımayan bir şahıs bir Türk ailesi ile tanışır konuşursa o aileden aldığı **demeçler** Türk toplumunu değerlendirme demeçleridir.*

*Bir J.Ast. olarak emrimizde bulunan erlerimizi devletine ve milletine **bağumlu** sadık bir Türk genç kuşağı yetiştirmeliyiz.*

*Türkçe'de Dünya'da kullanılan **saygılı** dillerin başında gelmektedir.*

Basında, televizyonlarda çıkan yerli ya da yabancı dizi ve filmler sayesinde bu bilinç zayıflatılmaktadır ve bu da kasıtlı olarak yapılmaktadır.

Bir aylık intibak döneminde en çok zorlandığım anlarda hep ailemin yanımda olmasını aradım.

4.10.2. Gereksiz Sözcük Kullanımı

Bazı kaynaklarda “fazlalık” olarak ifade edilen gereksiz sözcük kullanımı, “Bir cümlede aynı görevi yerine getiren birden fazla kelime veya ekin bulunması halinde gereksiz kelime ve şekil kullanılmış demektir. Böyle cümlelerden kelime çıkarılması anlamda daralmaya yol açmayacağı gibi anlatımı rahatlatır.” (Karasoy, v.d. 2007:257)

Cümleleri oluştururken gereksiz kelimelerin kullanılması anlatımda akıcılığı engellediğinden kullanılan her kelimenin cümleye nasıl bir anlam katacağı çok iyi düşünülmelidir.

Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatım metinlerinde, gereksiz sözcük bulunan cümleleri sıkça kullandıkları tespit edilmiştir. Aşağıda bu cümlelerden bazı örnekler verilmiştir:

*Ama bizim **temelden** eğitim seviyemiz sağlam olsaydı durum böyle olmazdı.*

*Tamamda saati kırkmilyon eğitimsiz **olarak** gelip eğitimsiz **olarak** gidiyor beyfendi.*

*Toplumların gelişmesi için eğitimin en önemli **bir** araç olduğunu ülkemize bakarak görebiliriz.*

*Ancak seçtiğimiz meslekte ülkemizin günümüz şartlarına uymalı ve toplum tarafından benimsenmiş **bir meslek** olmalıdır.*

*Meslek seçimi **yapmak**, bireylerin kendi hayatları için verebilecekleri en önemli kararlardan bir tanesidir.*

*Böyle giderse **nasıl** Türk Miletinde nesli giderek bozulacak en yakın zamanda değişik bir nesil ortaya çıkacaktır.*

*Türkçe'de Dünya'da **kullanılan** saygılı dillerin başında gelmektedir.*

*Ailenin diğer **başka** bir sorumluluğu çocuklarına vereceği terbiyedir.*

*Çünkü insan daima kendisine **bir** güven duyan ve destek veren birilerine ihtiyaç duyar.*

*Günümüzde aile yapısı sosyal hayat, gerekse basın yoluyla ya da daha değişik bir çok **vasıta**, araç ile bozulma yolunda gitmektedir.*

***Bilmiyorum ama** hiç bir ülkenin aile yapısı bizimki kadar içten ve samimi değildir.*

*Çünkü kişiler bu sınav sistemi ile **öğrenciler** sınav sonucuna göre tercih yapmakta ve yetenekleri, **Meslek seçimi** dikkate alınmamaktadır.*

*İnsanların yaratılışı gereği diğer canlılardan farklı **olarak** özellikleri vardır.*

4.10.3. Gereksiz Tekrarlar

Bir cümlede gerek olmadığı halde aynı kelimenin veya ekin sıkça kullanılmasıdır. Ercilasun (2005:285), gereksiz tekrarları, ses ve ahenk kusurları başlığı altında değerlendirmektedir: “Ses ve ahenk kusurları; işitme ile ilgili olan kulağa hoş gelmeyen, kulağı tırmalayan kusurlardır.” Aynı sözcük, ses veya eklerin bir cümlede tekrar edilmesi akıcılığı engeller.

Örnekleme oluşturan öğrencilerin yazılı ifadelerinde gereksiz tekrarlardan kaynaklanan anlatım bozukluğu cümlelerine sıkça rastlanmıştır. Tespit edilen bu cümlelerden bazı örnekler aşağıda verilmiştir:

*Aşk bazen bize gerçekleri gösterirken, doğru yolu bulmamızı **sağlarken**, güzellikleri hissetmemizi **sağlarken** bazende akıl sağlığımızı yitirmemize neden olmaktadır.*

*Ebeveynler çocuklarını **yetiştirme** biçimde **yetiştirmeye** çalışmalı, onların düzenli eğitim alabilmesi için elinden geleni yapmalıdırlar.*

***Haberlere** dahi baktığımızda artık haberden çok magazine yönelik **haberler** olduğunu görüyoruz.*

*Aile hem toplumun değer yargılarını ayakta tutmaya hem de yeni yetişen **gençlerin** bilinçli, kültürlü ve milli değer yargılarına sahip çıkan **gençlerin** yetişmesinde etkili olur.*

*Türk Milleti olarak **ailenin** önemi **ailenin** yeri çok önemlidir.*

Beni fen, matematik, kimya vb. derslerle yoğurmaya çalıştılar ve hep sıkıldılar ve kastıldılar.

*Bu kural **bizim bizim** atalarımızdan gelen gelenek ve görenektir.*

*Bunda kitle iletişim **araçları**, internet vs. **araçların**, gelişmelerin rolü oldukça büyüktür.*

*Her insan mutlaka aile **ortamını** nasıl bir **ortam** olduğunu kendi aile ortamından bilir.*

*Her **zaman** bir araya geldiğimiz **zamanlarda** ailemizden habersiz içerdik.*

*Ancak, bu **kavram** göreceli bir **kavram** olduğundan, kimine göre iyi, kimine göre kötü; kimine göre gerekli, kimine göre gereksiz olabilir.*

4.10.4. Deyim ve Atasözü Yanlışları

“Atasözleri ve deyimler, kalıplaşmış sözler olduğu için eş anlamlarıyla bile olsa bu sözlerdeki kelimeler değiştirilemez ve anlamına uygun olmayan yerlerde kullanılamaz” (Karasoy, v.d. 2007:257).

Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatım ifadelerinde, deyim ve atasözlerinin yanlış kullanılmasından kaynaklanan anlatım bozukluğu cümlelerini sıkça kullanmadıkları tespit edilmiştir. Aşağıda bu cümlelerden bazı örnekler verilmiştir:

Çünkü işlenmeye demir pas tutar.

*Yani şu bir doğrudurki üzerinde aile baskısı olmayan ve aile disiplini olmayan kişiler başarısız olmaya ve **elinde sonunda** yenik düşmeye mahkûmdur.*

*Bireylerin kişiliklerinin **temelleri ailede olur.*** (Temel atılır)

*Çünkü medya öyle bir hal aldığı Türk aile yapısını öyle bir etkiliyor ki **deymeyin gitsin.***

"Söz var rezil eder, söz var vezir eder" sözünde olduğu gibi aile o kadar önemlidir ki her türlü iyi ve kötü halleri yetiştirdiği çocuğa öğretmek onun elindedir.

*Bu toprağın havasını koklayıp, suyunu içen ekmeğin yemesine müteakip halkına zulmeden birisini veya birilerini **yediği taşa bilmem ne yapan köpeğe benzer.***

*Nitekim toplumumuzda meslek seçimi daha ülkemizin sosyal ve ekonomik yapısına **göze alarak** yapılır ve buna ek olarak ailenin isteğide ön plana çıkmaktadır.*

4.10.5. Cümlelerin Öğelerinin Yanlış Sıralanışı

Cümle, bir yargı bildiren kelime grubu olarak tarif edilebilir. Cümlelerin meydana gelebilmesi için gerekli olan, çekimli fiildir. Ancak yargıyı daha geniş ve

tam anlamıyla ifade etmek için çeşitli cümle unsurlarından (nesne, dolaylı tümleş, zarf tümleci vb.) yardım alınabilir. Cümle kurmada, bu unsurlardan faydalanırken dikkat edilmesi gerekir. Cümlede, önce gelmesi gereken unsurun, sonra gelmesi; sonra gelmesi gerekenin önce gelmesi anlatım bozukluğuna yol açar.

Aşağıda örnekleme oluşturan öğrencilerin yazılı anlatım metinlerinde, cümlelerin öğelerinin yanlış sıralandığı tespit edilen cümlelerden örnekler verilmiştir:

Kılıçla okla olmayanı içimize sızarak yaptılar aile yapımızı bozarak.

Bazen canınız sıkılır, bazen üzülersünüz bazen de aynanın karşına geçip kendinize gülersiniz sorumluluğu yerine getiremeyince.

Ama en hoş gideni de bir işe yaradığınızdır en başta.

Anneler, babalar sorarlar çocuklarına: "Çocuğum sen büyüyünce ne olacaksın" diye.

Tabi o zamanlar her çocuk ya doktor olur ya öğretmen olur yada polis olur aklınca.

Doktoru, mühendisi, amelesi, aşçısı eğer hepsi severek işine saygı duyarak işini yaparsa o meslek o insana yakışır.

İntibak döneminde o kadar ailemden ayrı kalınca ilk zamanlar alışmamıştım yalnızlığa.

O zaman daha iyi anladım ailemin benim için önemini.

Kişi aileden ne görürse ya aynısını yapar yada aşırı baskıdan dolayı tam tersini yapar ileriki yaşamında.

Bir aile reisi düşünün yani evin babasını sorumluluklarının farkında olmayan ne kadar acı olur değilmi.

Bu da ülkeler arasında enerji savaşlarını nitekim doğurmuştur.

İleriye yönelik faaliyetlerde bulunmak istiyorsak eğer dünyada hızla gelişen teknoloji alanında hızla kendimizi geliştirmeliyiz.

4.10.6 Öge Eksikliği

Türkçe Sözlükte (TDK, 2005: 377) cümle “Bir yargı bildirmek için tek başına çekimli bir fiil veya çekimli bir fiille kullanılan kelimeler dizisi, tümce” şeklinde tanımlanmıştır. Cümlede yargıyı bildiren ana öge, yüklemidir.

Cümlelerin diğer yardımcı ögeleri birbiriyle anlamca bağlantılı, her ögesi yüklem ile doğrudan ilişkili olmalıdır. Cümlelerin ögelerinden; yüklem, öznenin, nesnelerin ve tümleçlerin eksik olması, anlatım bozukluğuna neden olur. Bu tür anlatım bozukluklarının bazen bilgi eksikliğinden bazen de dikkatsizlikten kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

Aşağıda Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatım metinlerinde tespit edilen ögesi eksik olan cümlelere örnekler verilmiştir:

4.10.6.1 Yüklem Eksikliği

Sigarayı her gün, içkiyi hiç içmem.

4.10.6.2 Özne Eksikliği

Zamanla arkadaşlarımızla kaynaştık, dertlerimizi paylaştık ama ne kadar da olsa ailenin yerini tutamıyor.

Her ne kadar toplumumuzda gerçek aşkların sayısı düşük olsa da yaşanılması gereken bir duygudur.

Eğer bir toplumun aile yapısı sağlam ise o toplumun amaçları doğrultusunda karakterli nesiller yetiştirir.

4.10.6.3 Nesne Eksikliği

Bir keyif aracı olarak görüp kullanmaya ve devam etmeye çalışıyordum.

İşimize sıkıca bağlanmış severek yapıyorsak başarılı ve mutlu oluruz.

Keyiflendiğimizde, üzüldüğümüzde, canımız sıkırken beraber alıp beraber içtik.

4.10.6.4 Dolaylı Tümleç Eksikliği

Eğer kişi tek taraflı kazanç sağlıyorsa o ülkeden hiç bir şey beklenmez ve bir yığın sorun üst üste biner.

İnsanların aşkı kullanarak biryerlere gelmesi toplumdaki insanların fikirlerini değiştirmekte ve zarar vermektedir.

Bu bağlamda meslek seçimi ülkemizde isteğe bağlı değil ülkenin ekonomik ve bireylerin ailevi durumları etkili oluyor ve olmaktadır.

Mesleği ne kadar güzel olursa, çevresindeki insanların bakış açısı da o derece değişmektedir.

Ailemizin bu yaşımıza kadar bakması.

Kişiler meslek seçiminde serbest olmalıdır ya da istediği mesleği seçme imkanı sağlanmalıdır.

4.10.6.5 Zarf Tümleci Eksikliği

Vatanım (için) birçok şey yaparım ama herkes benim gibi vatanını sevmelidir.

4.10.7. Mantık Yanlıları

İyi bir cümlede tutarsız ve gereksiz kelimeler kullanılmaz. “Haksız yere uğradığı iftiraya kurban gitti.” Cümlesi anlatım bakımından mantıksızdır. İftira, kasıtlı ve asılsız bir eylemdir. Zaten iftiranın haklısı olmaz.

Aşağıda Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki mantık yanlışlığı tespit edilen cümlelerden örnekler verilmiştir:

Son sözüm şudur: Umarım bundan sonraki kişiler mesleğini sevdiği için seçerler.

Eskiden gelen örf ve adetlerimiz bizi bazı mesleklerden uzaklaştırmıştır.

Nice üniversite mezunu, çok zeki gençler var ki çoban olarak, çöpçülük sınavına giripte çöpçü olarak hayatını devam ettirmeye çalışıyor.

Ben, küçüklüğümde beri polis olmak istedim sonra bu isteğin yanında askerlik mesleği geldi.

Seneler geçer, su gibi parmakların ve siyah saçların üzerinden beyazlaştırarak.

Aslında doktor olmuşsun, polis olmuşsun yok öğretmen olmuşsun bunlar hiç önemli değil, önemli olan insanın kendisini nerede mutlu ve başarılı hissediyorsa o insan orada olmalıdır.

Türk Milleti olarak ailenin önemi ailenin yeri çok önemlidir.

Namus yapılanması, aile planlaması Türk toplumunun can damarıdır.

Gençler 14-15 yaşlarında bebek iken muhtaç oldukları kadar elleri kolları bağlı olmadığı için hayatlarını kendi çizmeye çalışmaktadır.

Sulanması, gübrelenmesi, günlük bakımı, ilaçlanması vs. yani yetiştirdiğimiz bireyler dürüst olurken cömert olmalı, yardımsever olmalı, sevecen olmalı güler yüzlü ve saygılı olmalıdır.

Ama kadının iş hayatında yerinin artması ile birlikte kadın da çalışır olmuştur.

Aile denince akla çocuklarının başarılı, aile durumunun zengin olamaması gelmemeli.

Eğer aile bilgili, kültürlü bir kişiyse çocukta öyle yetişir.

İnsanların ve toplumun en büyük iki değer yargısı vardır.

Örneğin hristiyan bir ailenin çocuğunun hristiyan olması, ailesi Türk olan bir çocuğun Türkçe konuşması, ailesi karadenizli olan bir çocuğun ailesinin şiğvesiyle konuşması, ailesi müzisyen olan bir çocuğun müziğe ilgi duyması gibi bir çok örnekte ailenin çocuğun asıl eğitimin okullarda verildiği savunulsada, bu temel eğitim ailede verilmektedir.

Şehir işgale başlamıştı.

Okullar iptal edilmişti.

Hayatım boyunca sağlığım açısından zararlı alışkanlıklara sahip olmamam benim için önemli artıları olurken sahip olduğumuz kötü alışkanlıklarımın aşırı derecede eksi yönlerini görmedim.

4.10.8. Özne-Yüklem Uyumsuzluğu

Cümlelerin iki temel ögesi olan özne ve yüklem cümle içerisinde tekillik çoğulluk bakımından uyumlu olmalıdır. Sıralı cümlelerde ortak olan özne, yüklemelerin tümüne uygun olmalıdır. Aşağıda örnekleme giren öğrencilerin yazılı ifadelerindeki özne-yüklem uyumsuzluğundan kaynaklanan anlatım bozukluğu olan cümlelerinden örnek verilmiştir:

Çektiği acılarla daha dik durmasını öğrenir, ağır başlılık kazandırır.

Türk aile yapısı geçmişin olumlu yanlarının farkında olarak olumsuz yanlarını bırakın Ailenin maddi durumu veya insanların gözünde itibar kazanmak için çocuğunu istemediği halde, istemediği okullara göndermesi veya başka mesleklere göndermeside etkilidir.

Ailesinden terbiye ve adabını aldıysa hele gaspmış, tecavüzmüş, hırsızlıkmiş, hakaretmiş böyle şeylerin değil yaşanması kelimelerini bile unutturuz.

İlk önce kendi dilimizi en ince ayrıntısına göre öğrenmeliyiz ve dilimizi başka ülkelere benimsetmek ve konuşmaktır.

Evlenir, çoluk çocuk sahibi olunur.

Çektiği acılarla daha dik durmasını öğrenir, ağır baylılık kazandırır.

4.10.9. Tamlama Yanlışları

Ad ve sıfat tamlamalarında dil bilgisi kurallarına aykırı kullanımlar, tamlayan ile tamlanan arasındaki uyumsuzluklar ve yanlış anlamalara neden olacak tamlamalar, cümlelerin anlatımını bozar.

Aşağıda Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı ifadelerindeki tamlama yanlışlarından kaynaklanan anlatım bozukluğu cümlelerinden örnek verilmiştir:

Eğitimin zayıf olduğunun ülkemizdeki okulların çoğunda görebiliriz.

Batı ülkelerine bakıldığında aile yapıları bozuktur.

Türk aile yapısında kişi kararını vermede ailenin payı yüksektir.

Öğrendiğimiz bilgileri uygulamaya geçirip canlılığını sürdürmek gerekir.

Türkçenin bu baskı altında kurtulması için ilgili kurumlar çalışmalar yaparak halkı bu konuda bilinçlendirmeleri gerekir.

Aileler her zaman çocukları istedikleri olmasını ister.

Ne eve para getiriyor, ne çocuklar üstüyle başıyla ilgileniyor ne karısı ile ilgileniyor sadece adı baba insanlığı yok kaybetmiş sorumsuz baba.

Birey yaşlandığında bile sorumlu olduğu davranışlardan ailesinin etkili olduğu savunulmaktadır.

Bu mirasa sahip çıkmalı ve zarar görmesini önlemek amacıyla tedbirler alınmalıdır.

İnsanoğlu ilk doğduğunda kemikleri o kadar ince ve hassastır ki yeni dikilmiş bir fidan gibi taptaze büyümek için ilgiye sevgiye ihtiyacı vardır.

Dünyanın kuruluşundan bu yana da insan aile içerisinde var olmuştur.

Din kitaplarının sayısını artmasına roman, hikaye gibi türlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Bu evre insanın belli bir seviyeye geldikten sonra ortaya çıkar.

4.10.10. Gereksiz Kişi ve Kip Ekleri

Bir birini izleyen cümlelerin yüklemeleri aynı kipte devam etmeli, çeşitli zaman kipleri arasında gidiş gelişlere yer verilmemelidir. Şahıs eklerinin veya zaman eklerinin bir cümlede birçok defa kullanılması hem ahengi bozar hem de anlatım bozukluğuna sebep olur. Aşağıda kişi ve kip eklerinin gereksiz kullanıldığı cümlelerden örnekler verilmiştir:

Bir örnek vermek gerekirse; bu aralar uzman jandarmaların mülakatı yapılmaktadır.

Eğer bir işi yapamayacaksanız sorumluluğu alamayacaksanız buna katlanamayacaksanız o işe kalkışmayacaksınız.

Unutmamak gerekir ki bir gün bizde anne-baba olacağız, aynı konuma geleceğizdir.

Sonuç olarak aile yapısı günümüzde bozulmuş ve yok olma yolunda ilerliyordur.

Çünkü insan aile sevgisiyle büyümelidir ki ilerideki hayatında iyi bir aile kurabilmelidir.

Bir insanın yanında ailesi olması o kadar önemlidir ki nesiller boyu huzur dolu günler geçirmemiz için.

Bir gün gelir çok sevdiğimiz arkadaşımızı kırar ama canımız fazla acımaz çünkü sizi önemsemediğini anlarsınız, ondan birşeyler beklersini fakat o beklediğiniz şey bir türlü gelmez.

4.10.11. Eksik veya Yanlış Ek Kullanımı

Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı ifadelerinde tespit edilen eksik veya yanlış kullanılan eklerden kaynaklanan anlatım bozukluğu cümlelerinden örnekler verilmiştir:

Bir insan sevmediği, istemediği bir meslek seçerse, çalışmak o kişiye bir ömür boyu mutsuz olurlar.

Önceden üniversite seçilerek gidiliyordu.

Meslek seçimimi yolunda ise bu gibi ufak zorluklara katlanacağım.

Ama bu diğer millerde farklıdır, kişi 18 yaşını doldurduktan sonra aileden ayrılabilirler.

Kimsenin sır saklamadan, birbirlerine güvendiği sımsıkı bağlarla kuşanmıştır.

O, on altı devletini yıkmaya çalıştılar.

Kullanılan dil ne kadar akıcı ve anlaşılır olursa, o dili kullanan millete hiçbir şekilde dil konusunda anlaşmazlıklara düşmez.

Hatta bunun yüzüne ceza alabilmektedir.

Çiftçi çocuğunun büyüyünce traktör almak istemesi, asker çocuğunun asker olması istemesi gibi.

Alışkanlıklar ise bu puzzlen her bir parçasıdır.

Eğer bizim insanımız kendini bu konuda geliştirirse dünya ekonomisinin elimizde tutma şansımız olacaktır.

4.10.12. Zamir Belirsizliği

Anlatımın açık olması iyi bir cümlede bulunması gereken özelliktir. Kapalı ifadeler ve belirsizlikler cümlenin doğru anlaşılmasını engeller. Zamirlerin, net olarak belirtilmemesi, yani hangi ismin yerini tuttuğunun belirsiz olması ya da hiç kullanılmaması anlam belirsizliğine yol açar. Aşağıda zamir belirsizliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu cümlelerinden örnekler verilmiştir:

Çünkü canından bir parçadır.

Çocukları büyüdüğünde ise ailesinin verdiği emeğin karşılığını verecek ve onlara gözü gibi bakacaktır.

Eskiden ülkede işsizlik vardı, herkes sadece çiftçilikle uğraşıyordu, o yüzden ekonomileri iyi değildi.

İnsanların düşünce dünyasının genişlemesiyle de bilim teknik ilerlemesini sağlamıştır.

4.10.13. Çatı Uyumsuzluğu

Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatım metinlerinde en az tespit edilen bu anlatım bozukluğu bulunan cümlelerden aşağıda örnek olarak verilmiştir:

Bu düşünce saçma'da olsa dinlenir ve dinleyicilere saçma gelse bile onların aklında acaba olabiliyormi diye bir soru kalır ve o saçma düşünceyi, yönetici söylediği için sorgularlar.

İnsanlığın ilk zamanlarından başlayarak bugüne kadar değerlendirilecek olur isek; aile büyüklükten çekirdekliğe doğru ve birey sayısı olarak genelde azalmaya başlamıştır.

Bu uzman kişiler, öğrencileri yeteneklerine göre önceden hangi okullara giderse kendi açısından daha yararlı olacağı belirtilmelidir.

İnsan gireceği mesleği önceden kafasında oluşturmali, yolunu belli bir istikamette belirlemeli ve adım adım bu rota doğrultusunda ilerlenilmelidir.

4.10.14. Muğlak İfadeler

Gramer bakımından önemli bir kusuru olmadığı hâlde, kelime veya kelime grupları arasında anlam ilgisinin kurulamaması sebebiyle, duygu ve düşüncelerin yeterince ifade edilemediği, dolayısıyla bulanık, anlamca kapalı, mantık hatalarının bulunduğu cümleler bu başlık altında incelenmiştir.

“Bir cümlede yalınlık, duruluk ve açıklık esastır. Sözlü ve yazılı anlatımlarda kurulan cümlelerin vermek istediği duygu ve düşüncenin net ve başka hiçbir anlama gelmeyecek şekilde aktarılabilmesi gerekmektedir.” (Bağcı, 2007:302)

Fakat yapılan araştırmadan elde edilen bulgulara göre; Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatım metinlerinde bu kusurları bünyesinde barındıran cümleleri kullandıkları tespit edilmiştir. Aşağıda bu cümlelerden örnekler verilmiştir.

Her insanın iyi ya da kötü bir mesleği vardır önemli olan istenilen mesleği yapmaktır ne olursa olsun fakat o işi zorla, hergün tiksinierek yapmak yerine huzurlu ve işini severek yapmak gerekir.

Meslek seçimi böyle bir oyun işte kolay değil, hayatına yön vereceksin sonuçta ama o mesleğin sana göre olup olmadığını nereden biliyoruz, kim biliyor?

Çünkü "Mesleğini hayatına yönlendirmeye düşünüürken", düşündüklerini düşünmeye başlıyor yeniden ve "hayatın mesleğine göre değiştirmeye, yönlendirmeye çalışıyor.

Çıkıyor emin ol çıkıyor, ama en büyük keşkeyi ya iş seçiminde ya da eş seçiminde yaşıyor insanlar, Mesleği seçmek gerek fakat geçekten seçmek aynı manava gidip "acaba bu akşamki yemeğin üstüne hangi meyve gider" bunun gibi seçmek yemek biz, üstümüze seçmek zorunda olduğumuz meyve "meslek"...

Bireylerin eğitiminde, topluma faydalı olarak yetiştirilmelerinde dürüstlüklerinde yani herşey öncelikle aile içerisinde öğrenilir.

Bizim okulda örnek verecek olursak, uzman okulunu okuyanlardan bir kısmı iki yıllık fakülte mezunlarıdır ve okumaları sonucunda ellerine birşey geçmediğinden dolayı uzman okuluna geliyorlar.

Araştırmanın buraya kadarki bölümünde yöntemi, kapsam ve içeriği, teorik bilgileri, araştırmanın uygulanması sonucunda elde edilen bulgular ortaya konulmuştur. Bundan sonraki bölümde ise araştırmanın sonuçları toplu hâlde değerlendirilmiş ve bu sonuçlardan hareketle bazı öneriler dile getirilmiştir.

5. BÖLÜM

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmada ulaşılan sonuçlar ve elde edilen bulgular ışığında yapılan öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuçlar

Bu araştırmada, Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımları; imla, noktalama ve anlatım bozukluğu açısından incelenmiştir.

Araştırmanın örneklemini oluşturan 130 öğrencinin kompozisyon kâğıtları incelenmiş ve şu sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında görülen anlatım bozukluğu türleri ve oranları şunlardır: *Yanlış anlamda kullanılan sözcükler* %6.37; *gereksiz sözcük kullanımı* %5.59; *gereksiz tekrarlar* %8.49; *deyim ve atasözü yanlışları* %2.12; *cümlelerin öğelerinin yanlış sıralanışı* %5.98; *öge eksikliği* %13.89; *mantık yanlışları* %19.49; *özne-yüklem uyumsuzluğu* %2.31; *taclama yanlışlığı* %14.47; *gereksiz kip ve kişi ekleri* %2.31; *eksik veya yanlış ek kullanımı* %13.32; *zamir belirsizliği* %4.24; *çatı uyumsuzluğu* %1.35 olarak tespit edilmiştir.
2. “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında rastlanan anlatım bozuklukları okuma alışkanlıklarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir? ” sorusuna cevap aranmış ve şu sonuçlar elde edilmiştir: JAMYO öğrencilerinin yazılı ifadelerinde tespit edilen

anlatım bozuklukları okuma alışkanlığına bağlı olarak istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t_{(127)}=.433; p \geq .05$). Kitap okuyanlara ait anlatım bozukluğu ortalaması 3.93 ile kitap okumayanların ortalaması olan 4.45'te düşüktür. Ancak bu değer istatistikî açıdan anlamlı bir farklılığa yol açmamaktadır.

3. “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında rastlanan anlatım bozuklukları mezun olunan lise türüne göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna cevap aranmış ve şu sonuçlar elde edilmiştir: Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında rastlanan anlatım bozuklukları mezun oldukları lise türüne bağlı olarak istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t_{(128)}=.786; p \geq .05$). Anadolu lisesi mezunlarına ait anlatım bozukluğu ortalaması 4.60 ile genel lise veya meslek lisesi mezunlarının ortalaması olan 3.87'den yüksektir. Ancak bu değer istatistikî açıdan anlamlı bir farklılığa neden olmamaktadır.
4. “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencileri yazılı anlatımlarında ne tür imla hataları yapmaktadırlar?” sorusuna cevap aranmış ve şu sonuçlar elde edilmiştir: *Bağlaç olan da, de ile hâl eki olan “-de” nin yazımı %38.28; bağlaç olan ki ile ilgi zamiri olan “-ki” nin yazımı %7.53; bağlaç olan ne... ne... 'nin yazımında hiç hataya rastlanmamıştır. Soru ekinin yazımı %1.42; sayıların yazımı %1.22; büyük-küçük harflerin yazımı %25.45; birleşik kelimelerin yazımı %22.6; deyimlerin yazımı %0.2; ikilemelerin yazımı %0.4; alıntı kelimelerin yazımı %2.44; kısaltmaların yazımı %0.4* olarak ifadelendirilmiştir.
5. “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yaptıkları imla hataları okuma alışkanlıklarına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusu ile ilgili olarak şu sonuçlara ulaşılmıştır: Örneklemi oluşturan öğrencilerin yazılı anlatımlarında rastlanan imla hataları okuma alışkanlığına bağlı olarak istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık

göstermemektedir ($t_{(128)}=.801;p\geq.05$). Kitap okuyanlara ait imla hataları ortalaması 2.92 ile kitap okumayanların ortalaması olan 3.07'den düşüktür.

6. “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarındaki imla hataları mezun oldukları lise türlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna cevap aranmış şu sonuçlar elde edilmiştir: JAMYO öğrencilerinin yazılı anlatımlarında rastlanan imla hataları mezun oldukları liseye bağlı olarak istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t_{(128)}=.535;p\geq.05$). Anadolu Lisesi mezunlarına ait imla hataları ortalaması 4.10 ile genel lise veya meslek lisesi mezunlarının ortalaması olan 2.80'den yüksektir.
7. “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencileri yazılı anlatımlarında ne tür noktalama hataları yapmaktadırlar?” soruyla ilgili olarak şu sonuçlar tespit edilmiştir: *Noktanın kullanılmaması veya yanlış kullanılması %10.37; virgülün kullanılmaması veya yanlış kullanılması %26.4; noktalı virgülün kullanılmaması veya yanlış kullanılması %17.92; iki noktanın kullanılmaması veya yanlış kullanılması %8.49; üç noktanın kullanılmaması veya yanlış kullanılması %2.83; soru işaretinin kullanılmaması veya yanlış kullanılması %3.77'dir. Ünlem işaretinin kullanılmaması veya yanlış kullanılması: Bu noktalama işaretinden hiç hata yapılmamıştır. Kısa çizginin kullanılmaması veya yanlış kullanılması %0.9; tırnak işaretinin kullanılmaması veya yanlış kullanılması %4.71; kesme işaretinin kullanılmaması veya yanlış kullanılması %24.52'dir. Hece yapısı ve satır sonlarında kelimelerin bölünmesi: Bununla ilgili hatalı bir cümleye rastlanılmamıştır.*
8. “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı anlatımlarında yaptıkları noktalama hataları okuma alışkanlığına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemi ile ilgili olarak şu sonuçlar elde edilmiştir: JAMYO öğrencilerinin yazılı ifadelerinde rastlanan noktalama

hataları kitap okuma alışkanlığına bağlı olarak istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t_{(128)}=.166; p \geq .05$). Kitap okuyanlara ait imla hataları ortalaması %80 ile kitap okumayanların ortalaması olan %90'dan düşüktür.

9. “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin yazılı ifadelerindeki noktalama hataları mezun oldukları lise türlerine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusu ile ilgili olarak şu sonuçlar değerlendirilmiştir: JAMYO öğrencilerinin yazılı anlatımlarında rastlanan noktalama hataları mezun oldukları liseye bağlı olarak istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t_{(128)}=2.115; p \leq .05$). Anadolu Lisesi mezunlarına ait noktalama hatası sayısı ortalaması 1.65'tir. Bu ortalama genel lise ve meslek lisesi mezunlarının ortalaması olan 0.66'dan yüksektir.
10. Araştırmada “Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencileri yazılı anlatım kurallarını ne ölçüde uymaktadırlar?” sorusuna cevap aranmış ve şu sonuçlara ulaşılmıştır: Öğrencilerin yazılı ifadelerindeki sorunlarının öncelikle anlatım bozukluklarından kaynaklandığı görülmektedir. Bu durumu imla hataları takip etmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin noktalama hatalarına pek düşmedikleri söylenebilecek önemli hususların arasındadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin yazılı anlatımlarında 518 anlatım bozukluğu, 491 imla hatası, 106 noktalama hatası yapıldığı tespit edilmiştir.

5.2. Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde, elde edilen bulgulardan hareketle öğretim elemanlarına birtakım önerilerde bulunulmuştur:

1. Türkçe öğretmeni, özellikle planlama konusunda yazılı anlatım çalışmalarında öğrencilere yardım etmelidir.
2. Yazılı anlatım kuralları sadece Türkçe dersiyle sınırlı kalmamalıdır. Bu nedenle Türkçe öğretmeni, diğer ders öğretmenleriyle iş birliği

içinde olmalı, diğer ders öğretmenlerine de kâğıt düzenine dikkat etmeleri hususunda önerilerde bulunmalıdır.

3. Öğrencilerin ders kitapları dışında da kitap okumaları ve okuduklarını sınıf ortamında arkadaşlarıyla paylaşmaları sağlanmalıdır.
4. Türkçe dersinin temelini teşkil eden dil bilgisi öğretiminde öğrencilere kurallar ezberletilmekten kaçınılmalı; Türk dilinin incelikleri ve zevki sezdirilerek kazandırılmalıdır. Dil bilgisi dersleri kompozisyon çalışmaları ile paralel işlenmeli, böylece öğrencilerin Türk dili kurallarını bilerek uygulamaları sağlanmalıdır.
5. Öğrencilere şiir, hikâye, masal yazma, okuduğu bir kitabı özetleme vb. çalışmalar yaptırılmalıdır.
6. Sınıf içinde standart Türkçe ile konuşulmalı ve öğrencilerin yazdıkları yazılar okutulup dikkatle dinlenmelidir.
7. Öğretim yılı başında öğrencilerin Türk Dili dersine karşı tutumları ölçülmeli ve buradan çıkan sonuçlar ışığında ders işleniş programı belirlenmelidir.
8. Askeri yazışmalar Türk dili dersinin yazılı anlatım bölümünde konu olarak işlenmeli dil bilgisi çözümlemelerinde örnek askerî metinler mümkün oldukça kullanılmalıdır.
9. Yazılı anlatım uygulaması için hazırlanan derse hazırlık metinleri, işlenecek konulara göre hazırlanmalı; bu metinler öğrencilerin dil kurallarını uygulama becerilerini ölçecek nitelikte olmalıdır.
10. Bu tür araştırmaların yazılı anlatımın diğer unsurları üzerinde de yapılması öğrencilerin bu becerilerinin geliştirilmesine katkıda bulunabilir.

KAYNAKÇA

- ADALI, O. (1982). **Yüksek Öğretimde Sözlü ve Yazılı Anlatım**. İzmir: Aydın Yayınevi
- ADALI, O. (2003). **Anlamak ve Anlatmak**. İstanbul: Pan Yayıncılık
- AKSAN, D. (2007). **Her Yönüyle Dil**. Ankara: TDK Yayınları.
- AKSOY, Ö.A. (1980). **Dil Yanlırları**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- AKTAŞ, Ş., GÜNDÜZ, O.(2002). **Yazılı ve Sözlü Anlatım**.(Üçüncü Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları
- AŞILIOĞLU, B. (1993). **Orta Okullarda Türkçe Öğretimi**. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BAĞCI, H. (2007). **Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatım Derslerine Yönelik Tutumları İle Yazma Becerileri Üzerine Bir Araştırma** Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- BAHAR, M. (2006) **Teorik Gramer Bilgisi İle Yazılı Anlatım Bozukluğu Arasındaki İlişki(İlköğretim İkinci Kademe Uşak Örneği)**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BANGUOĞLU, T. (2004).**Türkçenin Grameri**. Ankara: TDK Yayınları.
- BÜYÜKİKİZ, K.K.(2007). **İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerinin Söz Dizimi ve Anlatım Bozukluğu Açısından Değerlendirilmesi**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2006). **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**. (6. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık
- CALP, M.(2005) **Yazılı ve Sözlü Anlatım**. İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- DEMİREL, Ö.(2003). **Türkçe Öğretimi**.(5.Baskı) Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- DENİZ, K. (2000). **Yazılı Anlatım Becerileri Bakımından Köy ve Kent Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Durumu**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DOĞAN, Y. (2002). **Türkçe Öğretmenliği Birinci Sınıfta Okuyan Öğrencilerin Okuma ve Yazma Becerileri İle Genel Kültür Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- DUMAN, Asiye. (1997). **Üniversitelerin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümleri Dışındaki Bölümlerinde Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi**. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi).
- EKİNCİ ÇELİKPAZU, E. (2006). **Erzurum Merkez İlçe İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerileri Üzerine Bir İnceleme**. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ERGİN, M. (1999). **Türk Dil Bilgisi**. İstanbul: Bayrak Basım Yayım Tanıtım.
- GÖĞÜŞ, B. (1978). **Orta Dereceli Okullarımızda Türkçe ve Yazın Eğitimi**. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- GÖĞÜŞ, B. (1998). **Anlatım Terimleri Sözlüğü**. Ankara: Kurtuluş Ofset Basımevi
- GÜLENSOY, T. (1998). **Türkçenin El Kitabı**. Kayseri: Kıvılcım Yayınları

- JAMYO. (2007). **Jandarma Astsubay Meslek Yüksekokulu (2007-2008) Akademik Yılı Öğretim Program ve Planları**. Ankara: Jandarma Okullar Komutanlığı Matbaası
- KALFA, M. (2000). **Noktalama İşaretlerinin Türkçe Öğretimindeki Yeri ve Önemi**. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KANTEMİR, E. (1991). **Yazılı ve Sözlü Anlatım**. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No:166
- KARAALİOĞLU, S. K. **Kompozisyon Sanatı**. (31. Baskı). İstanbul: İnkılâp Yayınevi
- KARAHAN, L. (2006). **Türkçede Söz Dizimi**, Ankara: Akçağ Yayınları.
- KARASAR, N. (2003). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- KAVCAR, C. ,OĞUZKAN, F. , AKSOY, Ö.(2004) **Yazılı ve Sözlü Anlatım**.(5. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- KIRBAŞ, A. (2006). **İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerilerinin Değerlendirilmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KOÇAK, A. (2005) **Bolu İli İlköğretim Beşinci ve Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Becerileri Üzerine Bir Araştırma**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KORKMAZ,Z., ERCİLASUN,A., GÜLENSOY,T., PARLATIR, İ., ZÜLFİKAR, H.,BİRİNCİ, N. (2005). **Türk Dili ve Kompozisyon Bilgileri**. Ankara: Ekin Kitapevi.
- KORKMAZ, Z. (1992). **Gramer Terimleri Sözlüğü**. Ankara: TDK Yayınları

- MEB. (2000). **İlköğretim Okulları Türkçe Eğitim Programı**. İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.
- OĞUZKAN, A. (2001) **Örneklerle Türkçe ve Kompozisyon Bilgileri**. İstanbul: MEB.
- ÖZBAY, M. (2006). **Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I**. Ankara: Öncü Kitap.
- ÖZBAY, M. (2006). **Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II**. Ankara: Öncü Kitap.
- ÖZBAY, M. (1995) **Ankara Merkez Ortaokullarındaki Üçüncü Sınıf Öğrencilerin Yazılı Anlatım Becerileri Üzerine Bir Araştırma**. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi.
- ÖZBAY, M. (2002). **Prof. Dr. Sadık Tural Armağanı**, Ankara: Can Reklamevi Basın Yayın.
- ÖZBAY, M. (2003). **Türkçe Öğretimi Bibliyografyası**. Ankara: Pgem A Yayıncılık.
- ÖZDEMİR, E. (2004). **Sözlü Yazılı Anlatım Sanatı**. (13. Baskı) İstanbul: Remzi Kitabevi
- PAR, A. H. (1997). **Planlı Yazma Sanatı**.(16. Baskı). İstanbul:Serhat Yayınları.
- TANSEL, F.A.(1978). **İyi ve Doğru Yazma Usulleri**. İstanbul:Kubbealtı Neşriyatı
- TDK. (2005) **Türkçe Sözlük**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- TDK. (2005) **Yazım Kılavuzu**. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- TEKİN, H. (1980) **Okullarımızdaki Türkçe Öğretimi**. Ankara: Mars Matbaası
- TEKŞAN, K.(2001). **Yazılı Anlatımı Geliştirmede Ön Hazırlığın Etkisi**. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- TEMİZKAN, M.(2003). **Yazılı Anlatım Etkinliği Çerçevesinde Türkçe Öğretmenlerinin Çalışmalarına İlişkin Bir Değerlendirme.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TEMİZYÜREK, F. (2004). **“Türkçe Öğretiminde Konuşma Eğitiminin Yeri ve Önemi”** Gazi Üniversitesi XII. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri. Ankara.
- UÇA, M. (2003) **İstanbul’da Seçilen İlköğretim Okullarının Altıncı Sınıf Türkçe Derslerinde Tespit Edilen Yazılı Anlatım Bozuklukları ve Öneriler.** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- VARDAR, B.(2002) **Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü.** İstanbul: Multilingual Yabancı Dil Yayınları.

EKLER

Ek: 1) Çalışmanın Uygulanabilmesi İçin Gerekli İzin Belgesi

HİZMETE ÖZEL

T.C.
JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI
JANDARMA ASTSUBAY MESLEK YÜKSEK OKULU KOMUTANLIĞI
BEYTEPE / ANKARA

PER : 4013-162-07/52633

26 HAZİRAN 2007

KONU : Tez Uygulaması.

JAMYO ÖĞRETİM BAŞKANLIĞINA

- İLGİ : (a) J.Gn.K.lığının 20 HAZİRAN 2007 gün ve PER.:4013-803-07/Per.D.Brys. Egt.Ş.(208531) sayılı "Tez Uygulaması" konulu emri.
- (b) J.Okil.K.lığının 25 HAZİRAN 2007 gün ve PER.:4013-511-07/51872 sayılı "Tez Uygulaması" konulu emri.

Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Türkçe Öğretimi Ana Bilim Dalında yüksek lisans yapan sivil öğretim elemanı Demet KARDAŞ (J.29502)'ın, "Jandarma Astsubay Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Yazılı Anlatımları" konulu tez araştırması/çalışmasının incelenerek uygun değerlendirildiğinin ilgi (a)'ya atfen ilgi (b) emir ile bildirildiğini rica ederim.

İlhan YILMAZ
J.Albay
J.Astsb.M.Y.O. Komutanı Vek.

HİZMETE ÖZEL

Ek: 2) Öğrenci Bilgi Toplama Formu

BİLGİ TOPLAMA FORMU

Sevgili öğrenciler,

Bu ankette size; içinde yaşadığınız çevreyi, sosyal durumunuzu, ailenizi, okulunuzu ve kendinizi tanıtmaya yönelik sorular yöneltilmektedir. Sorulara doğru cevaplar vermeniz ve samimi olmanız araştırmanın güvenilirliğini artıracaktır.

Teşekkür ederim.

Sivil Öğretmen Demet KARDAŞ

Türk Dili Öğretim Elemanı

1. Annenizin Eğitim Durumu

1 () Hiç okula gitmemiş
Ortaokul mezunu

2 () İlkokul mezunu

3 ()

4 () Lise mezunu
Lisansüstü

5 () Üniversite mezunu

6 ()

2. Babanızın Eğitim Durumu

1 () Hiç okula gitmemiş
Ortaokul mezunu

2 () İlkokul mezunu

3 ()

4 () Lise mezunu
Lisansüstü

5 () Üniversite mezunu

6 ()

3. Mezun Olduđunuz Lise Türü

1 () Fen Lisesi

2 () Anadolu Lisesi

3 () Meslek Lisesi

4 () Genel Lise

4. Aşağıdaki Yayınlardan Hangisini Düzenli Olarak Alıyorsunuz?

1 () Gazete

2 () Dergi

3 () Her ikisi

4 () Hiç biri

5. Hangi Sıklıkta Kitap Okuyorsunuz?

1 () Her gün

2 () Haftada bir

3 () On beş günde bir

4 () Ayda bir

	Evet	Hayır
6. Günlük tutuyor musunuz?		
7. Şiir, masal, öykü, hikâye vb. yazılar yazıyor musunuz?		
8. Evinizde kütüphane var mı?		
9. Kendinize ait bir kütüphaneniz var mı?		
10. Kitap okuyor musunuz?		
11. Okulunuzda kitap okuma saatleri düzenleniyor mu?		

Ek: 3) JAMYO Öğrencilerine Yazdırılacak Kompozisyon Konuları

KOMPOZİSYON KONULARI

1. **Vatan Sevgisi:** “Ben bu vatanı seviyorum demek, vatan sevgisi için yeterli midir?” Bu konudaki düşüncelerinizi açıklayan bir kompozisyon yazınız.
2. **Ana Dilinin Önemi:** Sağlıklı bir iletişim çerçevesinde ana dilinin önemini açıklayınız.
3. **Liderlik:** Atatürk’ün lider kişiliğinden yola çıkarak iyi bir liderde bulunması gereken özellikleri içeren bir kompozisyon yazınız.
4. **İnternet:** Bireysel gelişimde internetin önemini açıklayan bir kompozisyon yazınız.
5. **Ailenin Önemi:** Ailenin önemini ve Türk aile yapısını değişen sosyal yapı çerçevesinde değerlendiriniz.
6. **Sorumluluk:** Bireyin kendisine, ailesine ve ülkesine karşı sorumluluklarını içeren bir kompozisyon yazınız.
7. **Alışkanlıklar:** Edindiğiniz olumlu veya olumsuz bir alışkanlığın hayatınıza yansımalarını anlatan bir kompozisyon yazınız.
8. **Atatürk:** Atatürk’ün Türk milleti için önemini açıklayınız.
9. **Küreselleşme:** Küreselleşmenin birey ve toplum üzerine etkisini tartışınız.
10. **Kitap:** Kitap okuyan birey ile okumayan arasında fark var mıdır? Varsa bu farklar nelerdir?
11. **İletişim:** İletişim araçlarının artması insan ilişkilerini nasıl etkiler?
12. **Meslek Seçimi:** Ülkemizin sosyal ve ekonomik yapısı bireylerin meslek seçimini etkilemiş midir? Bu etkileri kendi seçiminiz ile karşılaştırınız.
13. **Doğanın Korunması:** Doğanın korunması sadece sivil toplum örgütlerinin sorumluluğunda mıdır? Birey olarak doğanın korunması için neler yapmalıyız?

14. Güzellik: İnsanlar önce dış güzelliğe önem verir sonra iç güzelliğe bu önceliğin sebeplerini açıklayan bir kompozisyon yazınız.

15. Öğrencilerin Kendi İstedikleri Bir Konu

Demet KARDAŞ

Sivil Öğretmen

Türk Dili Öğretim Elemanı

Ek: 4) JAMYO Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarından Örnekler

TÜRKÇENİN ÖNEMLİ

Türkçe, Türkiye Cumhuriyetinde yaşayan insanların birbirleriyle anlaşmalarını sağlayan, iletişimi kurmalarını sağlayan bir dildir.

Ülkemizde anlaşabilmek anlamında yabancı ülkelerin dillerine öğreti başlamıştır. Yabancı ülkelerin dillerine öğreti kendi dilimizi tam anlamıyla öğrendikten sonra başlamalıdır. İlk önce kendi dilimizi en ince ayrıntısına göre öğrenmeliyiz ve dilimizi başka ülkelere benimsetmek ve konuşturmak.

Türkiye'de bakırsunur, bütün dükkanların isimleri İngilizce'dir. Neden pek hiç düşündünüz mü? Ben düşündüm ve şu sonucu ortaya çıkardım. Bizim ülkemiz yabancılaşma heveslidir. İnsanlar yabancı kelimeleri, kelime hazinesine eklediği zaman kültürlü, bilgili, sosyal, akıllı diye anıldığını sanıyor. Oysa ki hiç de böyle değildir. Çünkü daha kendi dilini bilmemektedir. Sayladığı yabancı kelimelerin de büyük çoğunluğu anlamını bilmiyordur.

İngilizce, Almanca bizim dilimize girmiştir. Peki Türkçe neden başka ülkelerin diline karışıyor? Çünkü Türk halkı kendi dilini bilmiyor, bilmediği dili de başka ülkelere karıştırıyor.

Bize düşen görev nedir? Türkçeyi en iyi şekilde, tarihi gelişimini, kelimelerin anlamını, noktalama işaretlerini öğrenmektir. Bidden peki denilmemelidir. Herkes yata olursa olalım ilk önce Türkçe konuşalım. Başkalarına da bu dili sevdirelim ve herkes konuşmasını sağlayalım. Eğer bunlar yapılmazsa Türkçe yok olmayı mümkündür. Bir ülkenin dilinin yok olması demekle ülkenin yok olması demektir. Ülkeyi yok etmemek için Türkçeyi bilmeliyiz, önemini kavramalıyız.

A. İncir

Alihan Öpüz İncir

J. Artıb. Öğr

2. Bölüm 21. Kısım 2488

KITAPLAR

İnsanlar yaşamları gereği, yazayılarını, geleneklerini, göreneklerini torunlarına ve milletinin tarihine bir şeyler bırakabilmek için m.ö.2000'li yıllarda yazıyı bulmuşlar ve tarihi çağları başlatmışlar. Bulunan yazıyı geliştirerek kil tabletlere, taşlara ve ceylan derileri üzerine yazayılarını, geleneklerini, göreneklerini bir kitap yazdır gibi yapmışlardır.

Türk milleti olarak bizinde yazayılarımızı, geleneklerimizi, göreneklerimizi, ahlaklarla olan ilişkilerimizi ve tarihten aldığımız dersleri içerisinde barındıran Ünlü Orhun Kitabelerimiz vardır. Bu kitabeler çok ünlü Türk yöneticilerden; Kültigin, Tonyukuk ve Bilge Kağan adına dikilmiştir. Bu eserler Türk tarihinin en önemli eserlerindendir.

Yeni çağda rönesans ve reform hareketlerinin etkisiyle ortaya çıkan farklı fikir akımları ve matbaanın icadı, farklı türden yazılı eserlerin gelişmesine sağlamıştır. Din kitaplarının sayısının artmasına, roman, hikaye gibi türlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Din kitaplarının sayısının artması sahte peygamberlerin ortadan kalkmasına, dini duyguların bazı kişilerce sömürülmesini engellemiştir. Roman, hikaye, vb kitapların artmasında insanların düşünce evrenini genişletmiştir. İnsanların düşünce dünyasının genişlemesiyle de bilim teknik ilerlemesini sağlamıştır.

Bizde Türk milleti olarak bu etkilerinden az miktarda da olsa etkilenmişiz etkilenmesine ancak bilim ve teknikle yeterince ilgilenememiştir. Bilim teknoloji ilerlemesi için çok önemli, çok önemli ve çok araştırma yapmalıyız, ve şuanki durumumuzu en iyiye ulaştırmalıyız.

Hüseyin GINAR
T. Aşt. Öğr.

KÜÇÜK SEYLER

Bir insan doğar, büyür, yaşlanır ve ölür. Ama bir insanın hayatında okadar çok ayrıntı var ki insanlar bu ayrıntıların hayatında ne kadar önemli olduğunu anlamadan bu hayatı yaşarlar ve...

Evet... Hayatımızdaki o küçük şeylerden bahsediyorum. İnsanların hayatını anlamlandıran, insanın hayatını, sosyal yaşantısını yani herşeyini dolduran o küçük şeyler.

Ney mi o küçük şeyler? İnsan kaybedince anlıyor herşeyi. Mesela küçük bir gelişimseme. Çok küçük birşey aslında çokta önemlidir. Ama bir insanın o anlıkta olsa mutlu olmasını saptamaz mı? Bir teşekkür, bir özür... Ya da bir insana seni seviyorum, demek. Bir insana hediye vermek...

Birde insana değersiz şeyleri kaybettiği ve aslında o değersiz küçük şeyleri kaybettiğinde ne kadar önemli olduğunu anladığımız şeyler var. Bu sevgi... Bizim bir insan olabilir veya sevdiğimiz yemek veya... Mesela çok küçük bir örnek burada düşünüyoruz arkadaşlarımızda bir 4,5 aydan beri haliya basmıyor. Çok anlamsız birşey ama bunu bile özleyeceğiz. Özleniyor. Kaybettik ya anlıyoruz değerini. Ve bunun gibi birçok örnek.

Diyeceğim bu hayatı dolu dolu yaşamak için o hayatımızdaki küçük şeylerin değerini bilmeliyiz. Aslında insanlar bilmeli ki hayatı anlamlandıran büyük olaylar, büyük şeyler değil, iste o küçük şeyler...

Uğur ACAR
23. Kısım 2602

MESLEK SEÇİMİNİN ÖNEMİ

Hayatımızı şekillendiren belli başlı olaylar vardır. Bu dönemler hayatımızı ciddi şekilde etkilerler.

Hayatımızda bizim seçebileceğimiz ve seçemeyeceğimiz bazı olaylar vardır. Örneğin; ailemizi, ülkemizi, cinsiyetimizi bu durumda seçmemiz bizim elimizde değildir. Bununla beraber eş, meslek gibi konuları da seçmek bizim elimizdedir. İşte böyle bir durumda hayatımızı şekillendirmeye bizim elimizdedir. Seçtiğimiz meslek bizim bir ömür boyu yapacağımız iş hayatına, bu iş hayatına önemli ölçüde etkide bulunmaktadır. Böyle bir işe girişinde doğru karar vermek çok önemlidir. Hayatımızın her bir aşamasında karşımıza yeni kararlar doğuracak olan meslek seçimi bu maddede önem arz etmektedir. Bizim seçtiğimiz meslek bizimle beraber gelecekte bulunan eğitim, sağlık ve çocuklarımız da oldukça etkilenecektir. Örneğin verecek olursanız; kişi kırsal kesimde yaşıyor ve eğitim seviyesi de fazla gelişmemiş ise; çocuğu okuma okuma ile ona ne kadar yararlı gelecek işleri seçilemeyecektir. Bu sorun kurşunlara girecektir. Her işin kendine has zorlukları ve zorlukları vardır. Bu zorlukların önüne seçtiğimiz mesleğimiz bizim geleceğimizi ve toplum içinde durumumuzu ortaya koyacaktır.

Sonuç olarak, meslek seçimi hayatımızda hata yapamayacağımız nadir konulardan bir tanesidir. Doğru karar vermek önemlidir.

J. Asteb. Öğr.
Seluk GALKUSU
28. Kısım 2619

MESLEK SEÇİMİ

Meslek seçimi insanların hayatlarında bir defaya mahsus yapacakları ve hayatları boyunca buna dayalı olarak mutlu ve bütünlüklü durumları ortaya çıkar.

Bundan dolayıdır ki, insanlar mesleklerini kendi istedikleri için seçmektedirler, yoksa mutlu bir hayat sürmelerine neden olabilir meslekleri? Nitekim toplumumuzda meslek seçimi daha ilköğretim sınıfları ve ekonomik yapısını gözde olarak yapılır ve buna ek olarak ailelerin isteğinde bu plana atılmaktadır. Örneğin, bizler okula başladığımız ilk dokuz ay falan oldu, arkadaşlarımdan yaptığım görüşmelere göre ağız ağıza ve ekonomik durum gözünden bu okulu seçmiştik. Bir sınıfta üniversite korumaktır ama buranın ekonomik durumu ve kısa olması bu mesleği seçmede etkili olmuştur.

Ben kendim, liseden beri askeri okullara gitmeye kararlıydim, hatta ortaokulda askeri lise sınavlarına girdim ama evrak hatasından sınava giremedim. Nitekim liseden sonra burayı kazandım, istedin ve isteyerek geldim, bu istekte nitekim ekonomik durumda etkili oldu ayrıca üniversiteye girerken burs kalmış ihtimallim bile vardı. Ama burası çok avantajlı ve istediğim bir yer neticede. Ekonomik durum dedim de; ekonomik durum meslek seçiminde herşeyden daha etkili çünkü; üniversiteye girerken bir öğrenci en azından aylık 500 TL maaş alır ama burada herşeyimiz devletten artı harçlık bile veriliyor. Bu bağlamda meslek seçimi ilköğretimde itfak bağlı değil ilköğretim ekonomik ve bingilerin ailevi durumları etkili oluyor ve olmaktadır.

Sefa Ak
J. Astsb. Öp.

Konu: Ailenin Önemi :

= TOPLUM AİLELERDEN OLUŞUR

Toplumlar sürekli gelişip, değişmektedirler. Bu gelişim ve değişime ayak uydurmak gereklidir. İşte bu gelişimi ve değişimi takip edebilmemiz için sağlam temeller üzerine oturtulmuş, gelişmeye ve değişmeye, değişen toplumlara ayak uydurmaya hazır bir topluma ihtiyacımız vardır.

Toplum; bireylerden, bireylerin oluşturduğu ailelerden oluşmaktadır. Yani toplumun sağlanabilmesi için; öncelikle içinde yaşadığı bireylerin, eğitimin ve kültür düzeyleri yüksek, kendilerini geliştirebilen, gelişen insanlara ayak uydurabilen bireylere ihtiyaç vardır. Böyle bireylerin olabilmesi için de aileleri eğitimin çok büyük etkisi vardır. Hatta tamamen aileleri eğitime bağlıdır diyebiliriz. Bu eğitimin ise çok büyük bir oranını, bireyler ailelerinden almaktadırlar. Ailenin bu konuda etkisi çok büyüktür.

Aile; toplumun en küçük yapı birimidir diyebiliriz. Toplumumuzun sağlanabilmesi için en küçük yapı biriminin yani ailelerinin çok sağlam olması gerekmektedir. Bu sanki; bir insan vücuduna benzer insan vücudunda hücrelerden oluşur. Hücrelerde bir rahatsızlık varsa insanın vücudunda da rahatsızlık olur. Bu insan ne gelişir ne de gelişen diğer insanlara ayak uydurur. Diğer bir açıdan düşünecek olursak; bir insanın vücudunda bir rahatsızlığı olarsa bu öncelikle hücrelerde başlar sonra yayılır. Bu da toplumda olduğu gibidir. Yani, ailede bozukluk olursa toplumda bozulur. Hastalıklı bir hat alır.

Toplumun gelişip, değişmesi ve etrafındaki olan değişikliklere ayak uydurabilmesi için hastaliksız yani gerçekten çok sağlam bir aile yapısını ihtiyacı vardır. Unutulmamalıdır ki; toplumun oluşturan ailelerdir.

Şükrü ÖNAL
J. Art. B. Öğr.

Volkan Kenan ÖZDEMİR 61
J. Astsb. Öğc.
8. Nci J. Astsb. Öğc. Bl. K'lığı
25. Kısım 2672

29.06.2007

YAŞAM VE SORUMLULUK

Sorumluluk insanın kendisini beden ve düşünce olarak geliştirilmesini sağlar. Sorumluluk insanın kendisine yüklediği bir nevi görevidir. Yani insanın kendisini kontrol etmesidir.

Her insanda sorumluluk bilinci olmalıdır. Bir insan sorumluluk bilinci kazanmış zaman o kişinin hayatı düzenli, düzenli bir biçimde olur. Çünkü o kişi nerede, ne zaman ne yapacağını biliyor ve ona göre hareket ediyordur. Ancak sorumluluk bilinci olmayan, varılmıyormuş, hiç hayatı umursamayan kişiler nerede, ne zaman ne yapacağını bilmez, örneğin bir öğretmen her sabah okula gideceğini biliyor ve bir gün önce okula ne yapacağını, hangi dersi işleyeceğini biliyor ve ona göre hazırlanmaktadır. Ama sorumsuz bir öğretmen, sadece gününü kurtarmaya çalışan bir öğretmen entesi: gün öğrencilerin karışına çıktığı zaman ne yapacağını söyler. Kısacası "Oat yemiş sübit gibi olur", işte buda sorumluluktan kaynaklanmaktadır.

Sorumluluğunu bilen bir kişi hayatı boyunca dolma beverli olur ve hayatın hiçbir zamanı herhangi bir yerde bir tane takılıp kalmaz. Çünkü sorumluluğunu biliyor ve bunları yapmıştır. Bu sorumluluk bilinci aile tarafından aşılanmalıdır. Bu konuda ailelerimize çok büyük iş düşüyor. Çocuklarını çok iyi bir biçimde yetiştirmeliler. Her insan sorumluluğunu bilmeli ve sorumluluğunu zamanında yerine getirmelidir.

İlyas APAYDIN
25. KISIM / 2078

MİLLİ KÜLTÜRÜMİZİN TEMELİ

Türk insanı için aile çok önemli bir konudur, çok büyük bir hassasiyet arz eder. Bu hassasiyetin sebebi geçmişten bugüne örf, adet ve ananelerimizin bize öğretmiş olduğu aile içindeki anne, baba, abi ve ablaların, büyüklerimiz ve küçüklerimize son derece saygılı olmanızı öğretmesidir. Yani bu konu toplumların kuzakların birbirine aşıladığı, çok ciddi bir konudur.

Günümüzde aile yapısı gerek sosyal hayat, gerekse basın yoluyla ya da daha değişik bir çok vasıta, araç ile bozulma yolunda gitmektedir. Bu bozulma aslında bizim milli kültürümüzü yok etmeye gitmektedir ve önem alınması ivedi olarak gereken bir durumdur. Toplumumuzda yetişmiş olan kuzaklardan bizlere kadar gelen bu değer günümüzdeki gençlerin bilinmez ve milli kültürüne olan ilgisizliğinden de güç almıştır. Basında, televizyonlarda çıkan yerli ya da yabancı dizi ve filmler sayesinde bu bilinç zayıflatılmaktadır ve bu da kasıtlı olarak yapılmaktadır. Sonuçta Türk milleti de hepimiz bir aileyiz bunu küçük kapsamda görmeliyiz ve atalarımızın söylediği gibi "Komsusu aç yatanı, kendisi tok yatan binden değildir." sözünü düşünerek aile kavramını genişletebiliriz ve ne kadar önem arz ettiğini gösterebiliriz.

Sonuç olarak aile yapısı günümüzde bozulmuş ve yok olma yolunda ilerliyordur. Türk insanı olarak tarihte milli kültürümüze sahip çıkarak yok olmaktan kurtulmuşuzdur. Çok önem arz eden bu konuyu düzeltmek için gençleri bilinçlendirmek zorundayız.

İbrahim BÖLÜKBAŞ

J. Astsb. Öğc. 25 KISIM

8 İnci J. Astsb. Öğc. Bl. K'lığı.

29 Haziran 2007

GELECEĞİN MESLEĞİ

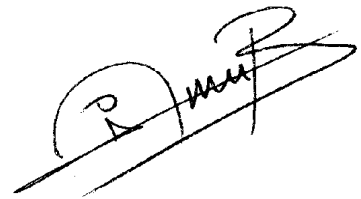
Yaşamış olduğumuz ülkenin sosyal ve ekonomik yapısı bireylerin meslek seçimini etkilemiştir. İnsanlar ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmak zorundadır. Bu yüzden seçmiş oldukları meslek, gelecekte sürdürülmesi için bir meslek dolu olmalıdır.

İnsanoğlu varoluşundan beri bir çok şey ihtiyacı doğmuştur. Bu ihtiyaçlar meslek çeşitlerini doğurmaktadır. Bu yüzden meslek çeşitleri kullanıldıkça devam eder, kullanılmayan meslek dalları ise yok olmuştur. Örneğin bundan yirmi otuz sene önce ilçemizde dört beş tane nalbantı varken, şu anda bir tane dahi kalmamıştır. Bu örnekte önümüzdeki yüzyıla kadar kullanılacak meslek dalları canlı kalmakta, kullanılmayanlar ise yok olmaktadır.

İnsanlar son yıllarda daha çok enerji tüketen makineler kullanmaya başlamışlardır. Bunda ülkeler arasında enerji savaşlarını nitelik almıştır. Ülkemizin elinde bulunan bar kaynakları dünya potansiyelinin %70'ini oluşturmaktadır. Eğer bizim insanımız kendini bu konuda geliştirirse dünya ekonomisini elimizde tutma şansımız olacaktır.

Dünya gün geçtikçe ufolar küçük bir köy haline gelmiştir. Bunda kitle iletişim araçları, internet vs. araçların, gelişmelerin rolü oldukça büyüktür. Eğer dünya iletişim alanında bir payımız olursa gelecekte rahat edeceğimiz kesindir. Hızla gelişen diğer bir meslek dalı ise genetiklerdir. Ülkemizde bu konu hakkında yapılan çalışmalar geliştirilmeli gerekmektedir.

Ülkemizin sosyal ve ekonomik yapısını göt önünde bulundurarak meslek seçiminde bulunmalıyız. İleride yönelik faaliyetlerde bulunmak istiyorsak eğer dünya da hızla gelişen teknoloji alanında hızla kendimizi geliştirmeliyiz. Dünya ekonomi potansiyelinde en büyük paya sahip olabilmeniz için çok çalışmamız gerektiğini unutmamalıyız.

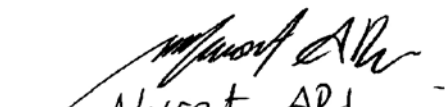
"HAYAT ALIŞKANLIĞI"

İnsan hayatı belli bir alışkanlık üzerine kuruludur. İnsan ne ister onu yapar ve onu yaşar. Bu yaptıkları ve yaptıkları onun için bir alışkanlıktır. İnsan sevdiği şeye alışır ve sevdiği şeyi yapar.

İnsan hayatı alışkanlıklar üzerine kurulmuş bir yaşam tarzıdır. Örneğin askerlikte bile bu böyledir. İnsan sabah erken kalkmıyor, alışınca bu şekilde davranır eder. Bana göre alışkanlık esittir yaşam şekli, yaşam tarzı. Bir kişi hayatının birini alışkanlıkta bile bayağıdır. Eğer hayatındaki kişiyi benimsenirse hayatın onun yanında olmak ister ve onunla zaman geçirmek ister.

Hayatın alışkanlıklar etkilerini diye sorulması gerekir. Çünkü insan hayatı tamamen alışkanlıktır. Bu alışkanlıklar üzerine kurulmuş bir dizedir. İnsan alışkanlıklarından çıkamadığı sürece hep onu yapar ve onu yaşar. Örneğin bir yaşlı adam dışına-
lım; adam kendini yalın hissettiki için hayatın ötek kısmın
mırmıziyete gider ve ona ciğer götürür. Bu şekilde herşeyi git-
meler bir yerden sonra alışkanlık döner ve adam bu sefer mırorkıya
gitmedipinde hayatında değişiklik hissele-

Dence alışkanlıklar insan hayatını tam kendisidir. Ayrı bir bölümü veya parçası değildir.

Murat Arı
J. Asts. Öğr.

Gökhan ATAR

22. Kısım

MUTLULUĞUN ANAHTARI

Aile toplumun en küçük yapı birimidir. En küçük toplumdur kişinin ilk eğitimi gördüğü hayatının büyük bölümünü harcayacağı yuvasıdır.

Bu okula gelmeden önce ailemden hiç ayrı kalmamıştım. Ağır işler dastarına göre daha sonsluyum. Çünkü evciğim ama ailemi özleyişim bunun farkında vardım. Bir aylık ihtibah döneminde en çok zallandığım anlarda her ailemin yanında olmasını aradım. Allah'ımsın çünkü ailem her zallandığımda yanında olmuştur. O zaman daha iyi anladım ailemin benim için önemini. Şimdi ayda bir görüşürüm ailem.

Benim için hayat ne kadar yolunda gidiyorsa gitsin ne kadar mutlu olursam olayım ailemden uzak olmanın hüznünü yaşamam. Bu benim aile yaşamımın çok iyi olmasından kaynaklanıyor. Okulda aileleriyle ayda bir konuşan arkadaşlarım var onlar için aile pek önemli değil.

19 yaşına kadar öğrendiğim şeylerin yüzde doksanını ailemden öğrendim. Ve zamanla onlar için kehi olan şeyler benim için de kehi gelmeye başladı. Annem babama bana hayatı öğretti. İkiside ilköğretim mezunu olmalarına rağmen onların sıraları benim için bir profesörden daha değerli ve abgüdur. Ailem benim için.

Kisi aileden ne şekilde ya aymsını yapar yada aşırı baskıdan dolayı tam tersini yapar ilenki yaşamında. Ben ailemin aşırı baskısından dolayı onların yaşamının tam tersini yapan çok insan tanıyorum. Aileler her zaman çocukları istedikleri gibi olmasını ister.

Aile insanın temeldir. İnsanın bana göre hayatıteki enderğali varlığıdır. Ben ailemi seviyorum ve hayatta mutluuyum. Bençe hayatta mutlu olmanın yolu aile mutluluğundan geçer.

Caner YENİGÜN
2705 26. Kısım

MESLEK SEÇİMİ

Ülkemizin sosyal ve ekonomik yapısı bireylerin meslek seçimini etkilemiştir. Çünkü; çoğu insanımız kısa yoldan hayatını kazarmak ve ayaklarının üzerinde durarak kendi ekonomik özgürlüğünü elde etmek istiyor. Birçok üniversite mezununun işsiz kaldığı, bir işsizlik ordusunun olduğu ülkemizde bireyler "ne iş olsa yaparım" mantığı ile hareket etmektedir.

Benim seçimim ise biraz farklı oldu. Tabiki ekonomik özgürlüğümü kazanmak, toplumda belirli bir mevkiye ve saygın bir konuma ulaşmak, ihtiyaçlarımı karşılayabilmek gibi sebeplerden dolayı 18 yaşında kendimi mesleğe yönelik adımlarla ilerlettim.

Fakat; Yüce Türkiye Cumhuriyeti'nin, büyük Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir personeli olabilmek, bu ulu çatının altında kendime yer edinebilmek ve kendimi bildim bileli tek hayatım olan "rütbeli bir asker olmak" hedefime ulaşabilmek için; Jandarma Astsubay Meslek Yüksek Okulu'nu 2006-2007 eğitim - öğretim yılında yeni okudum, yeni yuvam olarak belirledim.

Zorda olsa insan severek yapacağı işte mutlu olabilir. 30 yıl boyunca sevdiği iş yapan bir birey bence olmaz! boyunca gelişmiştir.